

עיר וקדיש מזו שמיא נחית

ט"ל תשבת מפי זרעו

ספר
זוהר הפסח
חלק א

בזוהר דא יפקון מן גלותא ברחמי

והמשכילים יזהרו כלזוהר הרקיע

חוברת מספר 124

תמוז תשע"ד - עיה"ק בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזנות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

בט"ד

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי

'מקראי אור'

052-7615936

yoel32@neto.net.il

ספר זוהר הפסח השלם

פרק א'

לקוט גדול ונפלא מהזוהר הקדוש, למודים הנוגעים לקדשת חג הפסח, ושבח יציאת מצרים, ומצוות וקרבנות הפסח, ספירת העמר, ועוד מאמרים חוצבי להבות אש מדברי הזוהר הקדוש בעניני חג הפסח.

לקוט מקיף כזה עדין לא ראה אור הדפוס עד היום הזה. תוכן הספר ומהותו, להנחיל הרה תורת אמת, היא תורת הרשב"י ז"ע לכל ישראל הבא לקיים מצוות החג ככל משפטיו וחקותיו המובא בתורת הסוד, אשר ממייהם אנו שותים ולאורם אנו הולכים, ובו אנו נגאלים.

ובו ארבעה ספרים נפתחים

ספר א. הוא, זוהר הפסח חלק א', מספר זוהר הפסח השלם, בו לקטנו המאמרים מספרי זוהר בארמית ולשון הקודש. "רבי שמעון דנהיר כל עלמא באורייתא" (זוהר ח"א קנ"ו).

ספר ב. מאמרי הרשב"י על מסכת פסחים. בו לקטנו מאמרי רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, מש"ס בבלי עם פרוש רש"י ועוד.

ספר ג. משניות מסכת פסחים, בסדר חדש ואותיות מאירות עינים.

ספר ד. נשמת זוהר. בו יבאר סגלת ומעלת אמירת "נשמת כל חי" לקוטים מן הזוהר הקדוש וכתבי האריז"ל, וספרי קבלה, וספרי בעל שם טוב הקדוש ותלמידיו, ושאר ספה"ק, המקיפים כללים סודיים ועיקרים הנוגעים לאמירת התפלה הקדושה הלזו.

יצא לאור ערב חג הפסח תשע"ב על ידי "מפעל הזוהר העולמי"

נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש - 0548436784

רבי שלום יהודה גראס שליט"א
האדמו"ר מהאלמין
חיבר למעלה מאלף ספרים
על כל מקצועות התורה

סניף בת ים
רחוב בר יהודה 50
בת ים יצ"ו ארץ ישראל
טל: 0527651911

זוהר השבת

תוכן הספר: זוהר על פרשת השבוע - אור הזוהר מחלק. - זוהר על מעלת ושמירת השבת וימים טובים - שלחן ערוך הלכות שבת מחבר ורמ"א מחלק לכל שבתות השנה - ספורי הזוהר, ספורים מיוחדים מלוקטים מכל ספר הזוהר - סיפור מדהים בהמשכים משני בעלי תשובה בעיר קראקא - מזכה הרבים כהלכתה - ועוד הרבה ספרים בהמשכים. **ספר קדוש זה מסוגל לאהבת השם ויראת שמים טהורה, וללמוד מקודשת וצדקת רבותינו הקדושים חכמי הזוהר, הסוד והנסתר, ולהתקשר לנשמת הרשב"י ורבי אלעזר בנו זיע"א.**

ספר הזוהר הקדוש הק לישראל דף היומי
עם לשון הקודש - מנוקד מפסק ומחולק לקטעים
מסדר על הפרשיות

בשער

ברוך המקום ברוך הוא, אשר שמר הבטחתו לישראל הקדושים חבלים נפלו לנו בנעימים, אף נחלת שפרה עלינו, לנו התלמידים, חברים מקשיבים, אשר אנו חוסים בצל כנפי השכינה הקדושה ומסתופפים בתיבת נוח הרשב"ע"ה יחד שבטי ישראל, בלימוד זוהר הקדוש, באהבה ובשמחה, בהתאחדות גמורה, למען הקים השכינה הקדושה מעפרא, ולקחנו על שכמנו להוציא לאור זוהר הפסח, לתועלת הרבים, כבקשת טובים וידידים, לחזק הברכים, באמרים היקרים, מאירות כספירים, על פסח ומ"טמונים, אשר להם זכינו, ויראו עינינו, וישמח לבנו, ותגל נפשינו, באור חדש אשר לנו האיר, בתורה ועבודה אור המאיר, בקדושת סודות התורה, למען נזכה לאור הגנוז מדי שבת בשבתו ומועד כהלכתו.

בספרים אלו נקבצו כמאה מאמרים של זוהר הקדוש עם כותרות בארמית ולשון הקודש, "וְאֵרַח צְדִיקִים כְּאֹר נִגְה הוֹלֵךְ וְאֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם" (משלי פרק ד יח), לכל הבא לגשת אל הקודש פנימה, לחשוב מחשבות, בכל ענייני פסח המובאים בספרי הזוהר הקדוש, ובכתבי האר"ז"ל, והלומד בזה בין יבין את אשר לפניו, הדרך ילך בה, והמעשה אשר יעשה, לקיים מצוות החג כראוי וכיאות בלי מגרעת, בהשכל ובדעת, ללמוד וללמד לשמור ולקיים ולעשות.

וידוע שבקיום מצות מצה כהלכתה בשלימות, נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית (רוקח), וגם חשיב כאילו קיים כל התרי"ג מצוות (ילקוט מעם לועז). ובזכות לימוד הזוהר הקדוש על עניני החג, נזכה שְׂיִתְקִים דְּבָרֵי הַרְשָׁבִי עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם בְּדָא יִפְקוֹן מִן גְּלוּתָא בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן. - וְיִתְקַבְּצוּ כָּל יִשְׂרָאֵל בְּאַחֲדוּת וּבְשִׂמְחָה וְאַחְזוּ בְּאֵילָן הַחַיִּים לְלַמּוֹד הַזּוֹהַר הַקְּדוֹשׁ "בְּסִפְרָא דָּא יִפְקוֹן מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי", וְכֹאשֶׁר יִלְמְדוּ וְיַעֲסִקוּ כָּלָם בְּתוֹרַת הַסּוּד תִּכְף תִּבּוֹא הַגְּאֻלָּה בְּכַח הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה [א]. וּבְזֹהַר

ואמרו שם מאי דכתיב "אף חובב עמים כל קדושי בידך" (דברים לג, ג), אפילו בשעה שאתה מחבב עמים, כל קדושים שלהם בידך הם כו', וכמו שאמרו כל הנותן עליו על תורה, מעבירים ממנו על מלכות כו' (אבות פרק ג משנה ה), כי בזמן שקולו של יעקב כו', אין הידים ידי עשו כו' (בראשית רבא פרשה סה, טז), ובפרק חלק (צח ב) שאלו תלמידיו את רבי

א. בספר אור תורה (ליקוטים): עוד מבואר בכמה מקומות בדבריהם, שעיקר ביאת משיח הוא בזכות התורה, כמו שאמרו בפרק קמא דבבא בתרא (ח, א) מאי דכתיב "גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו מעט ממשא מלך שרים" (הושע ח, י), ותניא כל פסוק הזה בלשון ארמי נאמר, אי תנו, "עתה כלהו אקבצם", ואם מעט מהם, "יחלו ממשא מלך ושרים".

רַעֲיָא מְהִימְנָא פְּרִשְׁתָּ נְשָׂא (דף קכד, ב) אָמְרוּ: דְּבַגְיָנִיה "וְקָרְאתֶם דְּרוֹר בְּאַרְצֵי",
וּבְזִכְוֹתֶיהָ יִתְקַים "ה' בְּדָד יִנְחֵנוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֶכֶר". וּנְזַכֵּה לְשָׁנָה הַבְּאֵה לֵאכּוֹל מִן
הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים בְּבֵית קִדְשֵׁינוּ וּתְפַאֲרֵתֵנוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

יצא לאור על ידי מפעל הזוהר העולמי

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין רבי שלום יהודה גראס שליט"א

חודש ניסן שנת תשע"ב

העליון יותר מכל הצדיקים, עכ"ל. וכמו
שאמרו חז"ל (סוכה דף מ"ה ע"ב), ואמר חזקיה
אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי
יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין
מיום שנבראתי עד עתה, ואילמלי אליעזר בני
עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו, ואילמלי
יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד
סופו. ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי
שמעון בן יוחאי ראיתי בני עלייה והן מועטין
אם אלף הן אני ובני מהן אם מאה הם אני ובני
מהן אם שנים הן אני ובני הן.

אלעזר, מה יעשה אדם וינצל מחבלו של
משיח, יעסוק בתורה ובגמילות חסדים כו',
עכ"ל. וכל המזכה את הרבים בלימוד הזוהר
הקדוש נקרא עוסק בתורה ובגמילות חסדים
באופן הכי נעלה ומקיים ומציל את כל העולם
כולו, ומתקשר לנשמת הרשב"י זי"ע, וכמו
שכתב הגאון הקדוש צדיק ויסוד עולם אור
טמיר ונעלם, קדש הקדשים המלוב"ן, מרא
דרזין, מרן רבינו יעקב אבוחצירא זצוק"ל
זיע"א, בספרו דורש טוב (עמוד ע"ב) וזה לשונו:
גדולה זכות רבי שמעון בר יוחאי בעולם

הקדמה

יְשִׁמְחוּ הַשְּׁמַיִם (זְעִיר אֲנִפִּיּוֹ) וְתִגַּל הָאָרֶץ (מַלְכוּת) בהגלות נגלות מאמרי הזוהר הקדוש על חג הפסח, סוד המצות, סוד הסדר, וסוד סיפור יציאת מצרים, ועוד, מתורגם ללשון הקודש, וקצת ביאורים שכתבנו בס"ד.

ויהי רצון שבזכות לימוד הזוהר הקדוש וסודות התורה, נזכה עוד בימי הפסח הזה, כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנוּ נִפְלְאוֹת בגאולה השלימה, כי כל קירוב הגאולה תלוי אך ורק בלימוד הזוהר הקדוש וסודותיה, ובפרט בזמנים אלו שזכינו לפרסם את הזוהר הקדוש למאות אלפי ישראל שהוגים ולומדים מידי יום ביומו, ומצוה על כל אחד ואחד להפיץ ולגלות הסודות, כי זה לעומת זה עשה האלוקים, ובפרט כעת שזכינו לסדר כל הזוהר הקדוש לשבעים חלקים, וכך זכינו להגיע לקרוב לשבעים אלף איש להכניע ולבטל את כל השבעים ראשי האומות כמו שכתב בזוה"ק (בשלה נח:), ועל ידי לימוד הזוהר הקדוש נזכה לבטל 70 אומות העולם שבמלחמת גוג ומגוג (זוהר) להכריתם ולבערם מן העולם, ונזכה שְׁעַל יְצִיאַת הַקּוֹנִטְרָס הַלְזָ בְּעֶזְרַת ה' וּבְסִייעָתוֹ, אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה תְּקוּן יְחִוד קוֹדֶשׁ אַ בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּהּ, בְּיוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד.

ובזכות החג הקדוש של פסח שהוא זמן הגאולה נזכה לקירוב הגאולה השלמה בב"א.

וְאֲשֶׁר עַל כֵּן לְקַטְנוֹ מֵהַזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ קִטְעִים שְׁמֵבִיא שָׁם אֶת כָּל סֵדֶר הַזֶּה־ר לַמְצוּוֹת חַג הַפֶּסַח.

וְאַתָּה בֶּן אָדָם חֲגוּר חֲרָבָךָ עַל יָרֵךְ גִּבּוֹר וְתֶאֱזוֹר חֵיל לְלַמֵּד בַּחַג הַפֶּסַח אֶת סֵפֶר זֶה־ר הַפֶּסַח וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיוּ תְּקוּנֵי הַמַּלְכוּת בְּשִׁלְמוֹת.

וְעַל יְדֵי זֶה יִשְׁפַע שְׁפַע רַב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְלִתְקַן אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ וְרוּחוֹתֵינוּ וְנִשְׁמוֹתֵינוּ מִכָּל סִיג וּפְגָם וְלִטְהַרְנוּ וְלִקְדָּשְׁנוּ בְּקִדְשֵׁךָ הָעֲלִיּוֹנָה וְתַטִּיב לָנוּ הַחֲתִימָה וְנִזְכֶּה בְּהַאי שְׁתָּא לְבִיאַת מְשִׁיחֵנוּ וְלִבְנִין מְקֻדְשֵׁינוּ וְתִפְאַרְתָּנוּ.

כה דברי המצפה להרמת קרן תורה לשמה שהוא רק על ידי לימוד תורת הסוד, ולביאת גואל צדק בב"א.

הוצאתי לאור בחמלת ה' עלי, ניסן תשע"ב,

הק' שלום יודא גראס אבדק"ק האלמין בית שמש

יצא לאור על ידי מפעל הזוהר העולמי בית שמש

מבוא

אודה ה' מאד בפני, בתוך רבים אהללנו, ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה של אלפי סיומי הזהר של 70 כרכים בכל העולם כולו ברוך ה', אין אנו יכולים לתאר את השמחה הגדולה בשמים כשהפמליא של מעלה מלאכים ושרפים מתאספים ובאים ומקלסים לקודשא בריך הוא, ואומרים לפניו שבחו של עם ישראל שמשבחחים לבוראם באמירת הזהר ובסיומו, כפי שאנו רואים בזוהר הקדוש בפרשה של פרשת החודש שקראנו השבת הזה, בפרשת בא וזה תרגומו בלשון הקדש:

"וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֵלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מַה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם. וְאָמַרְתֶּם זִבַּח פֶּסַח הוּא לַה' אֲשֶׁר פָּסַח לִי עַל בְּתִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם וְאֵת בְּתִינוּ הִצִּיל וַיִּקַּד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ. וַיֵּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן כֵּן עָשׂוּ" (פרשת בא פרק יב, כו - כז).

הרמח"ל [ר'בנו מ'שה ח'יים ל'וצאטו הקדוש] מגלה, בספר הזהר נצא מהגלות ברחמים ידוע מה שנכתב בזהר הקדוש, שבאמצעות ספר הזהר אפשר לזכות לצאת מהגלות ברחמים, דהינו ללא יסורי חבלי משיח.

הרמח"ל בספרו "אדיר במרום" מסביר את פנימיות הדברים הללו של פח הזהר. העולה מדבריו:

כדאי מאוד דוקא עכשו לדבק בקריאת ספר הזהר הקדוש (כידוע, אמרו המקבלים שספר הזהר פועל גם אם לא מבינים את המלים שקוראים).

להלן חלק מהדברים שמביא הרמח"ל:

"תנניא אמר רבי שמעון לחבריא עד אימת גתיב בקיימא דחד סמכא" (בפתיחה לאדרא).

הגאולה מוכנה, והישועה תלויה בידינו

מון התקונים הגדולים שנתקנו בעולם היה ספר הזהר, פאשר נאמר שבחיו בכמה מקומות ממונו עצמו, כי הוא לגאולה הוכן, ולהצמיח קרן ישועה לבית ישראל. ויתבאר בו דבר זה בכמה מקומות ברעיא מהימנא, ובתקונים כמה וכמה

ב. פרוש רש"י (שמות פרק יג פסוק ה): את העבודה הזאת - (פסחים צו) של פסח והלא כבר נאמר למעלה "והיה כי תבאו אל הארץ" וגו' ולמה חזר ושנאה, בשביל דבר שנתחדש בה. בפרשה ראשונה נאמר (שמות יב) "והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם" בן רשע הפתוב מדבר שהוציא את עצמו מן הפלל וכאן "והגדת לבנך" בן שאינו יודע לשאול, והפתוב מלמדך שתפתח לו אתה בדברי אגדה המושכין את הלב, עד כאן לשונו.

ג. ~~~~~

ספר הזהר הוא פתבת נח שנתפנסו בה שנים מעיר ושבע ממלכותא

"והמשפילים יזהירו בזהר הרקיע", אלן אינון דקא משתדלין בזהר דא, דאקרי ספר הזהר, דאיהו פתבת נח, דמתפנשוין בה שנים מעיר ושבע ממלכותא, ולזמנין אחד מעיר ושנים ממשפחה. דבהון יתקיים (שמות א) "כל הבן תילוד היארה תשליכהו". ודא אורה דספרא דא (זהר חלק ג' דף קנ"ג: ברעיא מהימנא).

סוד הענין "הקדוש ברוך הוא מעמיד עליהם מלך שגזרותיו קשות כהמן ומחזירם למוטב" והענין: כי חבלי משיח לא היו צריכים, אלא כמו חבוט הקבר הצריך להפריד מן האדם הזהמא שנדבק בו, כמו כן היו צריכים החבליים (חבלי משיח) כדי להפריד מישׂראל [את] זהמת הגלות, כדי שיוכלו לברח פנוקר למעלה, ואחר כך יחזרו לצאת. וזה סוד [מאמר חכמינו זכרונם לברכה] "הקדוש ברוך הוא מעמיד עליהם מלך שגזרותיו קשות כהמן ומחזירם למוטב" (סנהדרין צו:), כי זהו כלל גדול: בעוד שהאדם תוף תגברת הסטרא אחרא אינו יכול לתקן התקון הצריך. וצריך שהסטרא אחרא תשאיר כפותה וקשורה תחת ישׂראל פנוקר למעלה. ולכן צריך להם שתי הפעולות:

לצאת מן הקלפות ההם בדרך בריחה, פי בדרך יציאה אי אפשר בראשונה. - ואחר כך שיצאו ממש מן הקלפות בידי רמה, שהקלפות תשאירנה כפנותות תחתם

אך פיון שנדבק הרבה בהם הזהמא, לא היה אפשר להם לברח אלא על ידי החבליים (חבלי משיח), שאז היו חוזרים בתשובה שהיא "אימא" עיר מקלט, וזאת היא הבריחה.

ואודיעך בזה סוד גדול מה שאמר הכתוב: "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה וכו' ושבת עד ה' אלהיך" וכו' (דברים ד, ל), דע, כי התגברות הסטרא אחרא לגור חס ושלום גזרות על ישׂראל, נמשך לפי עלייתה להתאחז ולניק במדרגות, פי כפי עלותה כך מתגברת. והנה היא עולה ומתגברת בספירות ז"ו, ואז נדחקים ישׂראל דחק אחר דחק. עד שהיא מגעת ל"אימא", והיא חושבת להתדבק שם גם כן, בסוד, "אימא דינין מתערין מינה" (זהר חלק ג' סה.), אך באמת אינה יכולה, פי אימא היא חרות. ואז אדרבה, ישׂראל מתדבקין בה ובזרחין בסוד התשובה. - לכן היה צריך המלך שגזרותיו קשות, שהולך ומתגבר מספירה לספירה עד שמגיע לאימא ושם נשבר כחו, כי אדרבה מתעוררת התשובה לישׂראל. והוא סוד "לפני שבר גאון" (משלי טז, יח), ועל כן גם

פעמים, וגם בפְּרֻשַׁת נְשָׂא (קכד:): "ובגין דעתידין ישׂראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי" (ובגלל שעתידים ישׂראל לטעם מעין החיים שהוא ספר הזהר הזה, יצאו בזכותו מהגלות ברחמים).

והענין הזה תלוי בעקרים גדולים מעקרי החקמה, ומשׂרש בעמקי ההנהגה, אשר הכין ופעל האדון היחיד על עמו ועל נחלתו, לנחותם הדרך אשר יגיעו בו אל רב טוב המכין בראשית המחשבה. וצריך שתדע כמה חסרו ישׂראל בגלותם, ומה תקונים צריכים הם להם להחזירם לקדמותם. ובחשב המשורר (דוד המלך עליו השלום) על הענין הזה, והבין החסרונות הגדולים האלה, היה מתאוונן ואומר: "אותתינו לא ראינו, אין עוד נביא" וכו' (תהלים עד, ט). פי באמת חקמה רבה ויקרא אבדה מישׂראל, וחכמינו זכרונם לברכה אמרו "מיום שחרב בית המקדש, שרו חכמיא למהוי כספריא" כו' (סוטה טו.). והיה המשורר מתפלל על זאת ואומר: "עד מתי אלהים יחרף צר" כו' (שם עד, י). ובפסוקים אלה נכללים סודות גדולים מאד בענין הזה, שמע והבן.

בריחת רבי שמעון בר יוחאי עשתה ענין התבה, וכלנו נברח לתבה הזאת וננצל

ונמצא שבריחת רבי שמעון בר יוחאי עשתה ענין התבה, שבסודה נעשה הזהר, אשר בו נכללו כל הששים רבוא נשמתין, פנוקר בתקונים, ואז נחשב זה לבריחה פלית לכל ישׂראל, עד שבסוף הימים לא יצטרף אלא יציאה, וזהו שנאמר (ישעיהו נב, יב): "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכוון כי הלך לפניכם ה' ומאספכם אלקי ישׂראל"...

כל מי שיתדבק בזהר הקדוש בורח מן הסטרא אחרא, וינצל מחבלי משיח

והאמת, כי ספר הזהר נשאר אחריו (אחרי רשב"י) לברכה, שכל מי שיתדבק בו נקרא שבורח מן הסטרא אחרא, עד שלא יצטרף לו (באחרית הימים) אלא יציאה, ואודיעך מה תועלת נמצא בזה, והאמת כי תועלת גדול הוא, כי הוא הצלה מחבלי משיח.

וּבְרַעֲיָא מְהִימְנָא, (פְּרַשְׁת בַּא מ'): מְצוּהָ^[1] אַחַר זֶה לְסַפֵּר בְּשִׁבְחַת יְצִיאַת מִצְרַיִם, שֶׁהִיא חוֹבָה עַל בֶּן אָדָם לְדַבֵּר בְּשִׁבְחַת זֶה לְעוֹלָמִים. כִּד בְּאַרְנוּ, כֹּל אָדָם שֶׁמְדַבֵּר בִּיְצִיאַת מִצְרַיִם וּבְאֹתוֹ סִפּוֹר שְׁמַחַת בְּשִׁמְחָה, עֵתִיד הוּא לְשַׁמַּח בְּשִׁכְיָהּ בְּעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא שְׁמַחַת הַכֹּל, שֶׁהָרִי הוּא אָדָם שֶׁשְׁמַח בְּאַדְוֹנוּ, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמַח בְּאֹתוֹ סִפּוֹר.

הָאָדָם מִכֹּל דְּבַר רַע, וְהַקְרִיָּהּ בּוּ הִיא סִגְלָה לְכָל הַיְשׁוּעוֹת וְהַהֲצִלּוֹת.

ד. וּבְרַעֲיָא מְהִימְנָא: פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָא דִּיְצִיאַת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ חַיּוּבָא עַל בַּר נֶשׁ, לְאַשְׁתַּעֵי בְּהַאי שְׁבַחָא לְעַלְמִין. הַכִּי אֲוִקִימְנָא, כֹּל בַּר נֶשׁ דְּאַשְׁתַּעֵי בִּיְצִיאַת מִצְרַיִם, וּבְהַהוּא סִפּוֹר חַדֵּי בְּחֻדְוָה, זְמִין אִיהוּ לְמַחְדֵּי בְּשִׁכְיָתָא לְעַלְמָא דְּאִתֵּי דְּהוּא חֲדוּ מִכְּלָא, דְּהַאי אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּחַדֵּי בְּמַרְיָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַדֵּי בְּהַהוּא סִפּוֹר. - בֵּיה שְׁעָתָא, כְּנִישׁ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילֵיהּ, וְאָמַר לוֹן, זִילוּ וּשְׁמַעוּ סִפּוֹרָא דְּשְׁבַחָא דִּילֵי, דְּקָא מְשַׁתְּעוּ בְּנֵי, וְחַדְאָן בְּפּוֹרְקָנֵי. כְּדִין כְּלֵהוּ מִתְּפַנְשִׁין, וְאַתְיִין וּמִתְּחַבְּרִין בְּהַדִּיּוּהוּ דִּישְׂרָאֵל, וּשְׁמַעוּ סִפּוֹרָא דְּשְׁבַחָא, דְּקָא חַדְאָן בְּחֻדְוָא דְּפּוֹרְקָנָא דְּמַרְיָהוֹן, כְּדִין אֲתְיִין וְאוּדִין לֵיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל כָּל אֵינּוֹן נֶסִין וּגְבוּרִין וְאוּדָאן לֵיהּ עַל עֲמָא קְדִישָׁא דְּאִתֵּי לֵיהּ בְּאַרְעָא, דְּחַדְאָן בְּחֻדְוָה דְּפּוֹרְקָנָא דְּמַרְיָהוֹן. - כְּדִין אֲתוּסֹף לֵיהּ חֵילָא וּגְבוּרָתָא לְעִילָא, וְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא סִפּוֹרָא יְהִי חֵילָא לְמַרְיָהוֹן, כְּמִלְכָּא, דְּאֲתוּסֹף חֵילָא וּגְבוּרָתָא, כִּד מְשַׁבְּחִין גְּבוּרָתֵיהּ, וְאוּדִין לֵיהּ, וְכֵלְהוּ דְּחֵלִין מִקְמֵיהּ, וְאַסְתַּלַּק יְקַרְיָה עַל כְּלֵהוּ. וּבְגִין כֵּן, אִיתֵי לְשְׁבַחָא וּלְאַשְׁתַּעֵי בְּסִפּוֹר דָּא (דַּף מ"א ע"א) כְּמָה דְּאַתְמַר. כְּגוּוֹנָא דָּא, חוֹבָה אִיהוּ עַל בַּר נֶשׁ, לְאַשְׁתַּעֵי תְּדִיר קָמֵי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְפָרְסוּמֵי נִיסָא בְּכָל אֵינּוֹן נֶסִין דְּעַבְד. - וְאִי תִימָא, אָמַאי אִיהוּ חוֹבָתָא, וְהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְדַע כְּלָא, כֹּל מַה דְּתָהוּ, וְיַהוּי לְבַתֵּר דְּנָא, אָמַאי פְּרַסוּמָא דָּא קָמֵיהּ, עַל מַה דְּאִיהוּ עַבְד, וְאִיהוּ יְדַע. אֲלָא וְדָאֵי אֲצִטְרִיךְ בַּר

בְּרִיחַת מוֹשֶׁה וְרַשְׁבִּי" הָיוּ עַל יְדֵי הַגְּזֵרָה, וְכִינּוּ שְׁבַבְרִיחָה זֹאת נַעֲשֶׂה סִפֵּר הַזֶּה, הִנֵּה כָּבֹר עֲנִין הַתְּבָה מִיָּם וְעוֹמֵד לְכָל מִי שִׁיזְדַּמֵּן אֵלָיו, דְּהִינּוּ: הַנְּדַבֵּק בְּסִפֵּר הַזֶּה כְּבֹר מִגִּיעַ לְ"אִימָא" וְיִצָּא מִן הַסִּטְרָא אַחְרָא, וְאִין צְרִיךְ לוֹ חֲבָלֵי מְשִׁיחַ, כְּמִזְכֹּר בְּרַעֲיָא מְהִימְנָא פְּרַשְׁת נֶשׂא, בְּעֲנִין שֶׁהִבְאִתִּי לְמַעְלָה בְּתַחֲלָה.

וְהִנֵּה, עַם כָּל זֶה, לֹא נִתְגַּלָּה הַזֶּה אֲלָא בְּזִמְנֵי הַרְבֵּה אַחֲרֵי הַעֲשׂוֹתוֹ, כִּי הָלֹא הַפְּעֵלָה הַזֹּאת אֵינָה צְרִיכָה לְהַמְצִיא אֲלָא בְּזִמְנָהּ, פְּרוּשׁ: **שִׁיבְרַחוּ יִשְׂרָאֵל בְּסוּד הַזֶּה, כִּי פְעֵלְתוֹ אִינוּ אֲלָא בְּסוּף יוֹמֵיָא בְּדָרָא דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא** [בְּסוּף הַיָּמִים, בְּדוּרוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ].

וְהִנֵּה, בְּיָמֵינוּ אֲנוּ, זְכִינוּ שֶׁסִּפֵּר הַזֶּה נִגִּישׁ לְכָל אָדָם בְּכָל קְצוּוֹת תַּבַּל, בְּקַלּוֹת וּבְפִרְוִיטוֹת מְמִשׁ, בְּפִרְט בְּזִכּוֹת מְזִכֵּי הַרְבִּים שֶׁל מְפַעֵל הַזֶּה הַעוֹלָמִי, וְנִרְאֶה שֶׁזֶה פְּנֵת הַדְּבָרִים שֶׁפְּעֵלְת סִפֵּר הַזֶּה (שְׁאָמְנִים נִתְגַּלָּה בְּתַקּוּפָה מְאַחֲרַת יְחִסִּית לְתַקּוּפַת רַשְׁבִּי) צְרִיכָה לְהַמְצִיא לְכָלל יִשְׂרָאֵל בְּסוּף הַיָּמִים, בְּדוּרוֹ שֶׁל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, כְּלוֹמַר בְּדוּרְנוּ אֲנוּ, לְכֵן נִרְאֶה שֶׁהִנְגִּישׁוֹת הַגְּדוּלָּה שֶׁל סִפֵּר הַזֶּה בְּיָמֵינוּ אֵינָה מְקַרֶּיט כְּלָל וְעַקֵּר. - וְכָבֹר קָרְאוּ כָּל גְּדוּלֵי הַדּוֹר אֶת הַצְּבוּר לְלַמּוּד בְּסִפֵּר הַזֶּה בְּתַקּוּפָה ז. וְשִׁמְעֵתִי בְּשֵׁם גְּדוּלִים, שְׁנִכּוֹן שְׁאָדָם יְקַצִּיב לְעַצְמוֹ אֶפְלוּ קְרִיָּהּ שֶׁל דְּבַר מוֹעֵט בְּסִפֵּר הַזֶּה מְדֵי יוֹם, וּבְכַף יוֹכַל בְּעֲזַרַת הַשֵּׁם לְדַבֵּק בְּסִפֵּר הַזֶּה. וְהַאֲמַת, שְׁמַעְבַּר לְדְבָרִים הָאֲמוּרִים לְמַעְלָה בְּעֲנִין כַּחֲוֹ שֶׁל סִפֵּר הַזֶּה לְבַטֵּל אֶת חֲבָלֵי מְשִׁיחַ עֲבוּר הָאָדָם הַדְּבַק בּוּ, הָרִי יְדוּעַ שֶׁסִּפֵּר הַזֶּה מְמַרְק אֶת נִשְׁמַת

באותה שעה כנס הקדוש ברוך הוא את כל הפמליא שלו, ואמר להם: לכו שמעו את ספור השבח שלי שמדברים הבנים שלי ושמחים בגאולתי. אז כלם מתכנסים, ובאים ומתחברים עם ישראל, ושומעים ספור השבח ששמחים בחדות גאולת אדונם. אז באים ומודים לקדוש ברוך הוא על כל אותם נסים וגבורות, ומודים לו על העם הקדוש שיש לו בארץ ששמחים בשמחת הגאולה של אדונם.

אז מתוסף לו כח וגבורה למעלה, וישראל באותו ספור נותנים כח לרבונם, כמו מלך שמוסיף כח וגבורה פשמשבחים גבורתו ומודים לו, וכלם פוחדים מפניו, ומתעלה כבודו על כלם. לכן יש לשבח ולדבר בספור זה כמו שנאמר. חובה על בן אדם לדבר תמיד לפני הקדוש ברוך הוא ולפרסם את הנס בכל אותם נסים שעשה.

ואם תאמר, למה זה חובה? והרי הקדוש ברוך הוא יודע הכל, כל מה שהיה ושיהיה לאחר מכן? מדוע פרסום זה לפניו, על מה שהוא עושה, והוא יודע? אלא ודאי צריך אדם לפרסם את הנס ולדבר לפניו בכל מה שהוא עושה, משום שאותם דברים עולים, וכל הפמליא של מעלה מתכנסת, ורואים אותם ומודים כלם לקדוש ברוך הוא, ומתעלה כבודו עליהם למעלה ולמטה.

ולפי שראינו שצריכים לפרסם הנס, על כן אנו מפרסמים הנס, שברוך ה' בדורנו באלף השישי שמסימים ביחד שבטי ישראל 70 אלף איש שלכל אחד יהיה השכר כאילו סים 70 מליון פעם את כל הזוהר הקדוש, כפי שבארנו כבר באריכות באור הזוהר גליון 35. וכבר אמר הרה"ק מהר"י מרוזין זי"ע שבדור עקבתא דמשיחא יהיה קשה להאמין בהקדוש ברוך הוא כמו לטפס על קיר חלק ואמר על כך שכמו במבחוץ של אליהו בהר הפרמל, גם הפעם תרד אש מן השמים, אך הפעם תרד לצדם של נביאי הבעל, ורק מעוט יחזיקו באמונה... וכן להחזיק באמונה יהיה קשה כמו לטפס על קיר חלק... ועיין זוהר שמות ז.

ואם יש בדורנו כל כך הרבה אנשים שסימו זוהר הקדוש באופן כזה גדול, ודאי שהוא נס, בזכות הבטחתו של רשב"י עליו השלום שאפילו ילדים

מתכנסין, וחקאון לון, ואודאן פלהו לקודשא ברוך הוא, ואסתלק יקריה עליהו עילא ותתא.

נש לפרסומי ניסא, ולאשתעי קמיה בכל מה דאיהו עבד, בגין דאינון מלין סלקין, וכל פמליא דלעילא

קטנים ילמדו את הזוהר לפני ביאת המשיח, וצריכים לפרסמו עוד ועוד, שרשב"י הכין רפואה למכה, והכין לנו את הזוהר הקדוש כדי שנוכל להתחזק באמונה ולזכות ליראת שמים, והעקר לחזר בתשובה שלימה גם לרחוקים ביותר, כידוע.

ועל פן נשבח לאדון הכל ונפרסם ברבים כבודו שזכינו ברוך ה' בארצנו הקדושה למאות שיעורים הנלמדים בזוהר הקדוש לעשרות אלפים הלומדים ובפרט בעיר טורונטו, ומסימים זוהר הקדוש לרבבות המשתוקקים לחסות בצל רשב"י וללמוד תורתו, וכבר הופץ הקונטרס "ערכה של שעה" כ-300,000 עותקים וספרי כוח הזוהר מאה אלף עותקים, פתח אליהו המבאר וסגלותיו 65,000 והלומדים מוסיפים והולכים בכל יום, עד כי יש מאות אלפים הלומדים זוהר בפרט בשבת קודש, וכמה ספורים על אנשים שנעשו לבעלי תשובה גמורים בזכות הזוהר הקדוש ובכחו של רשב"י, ואנשים פשוטים הנמשכים דרך הלמוד הקדוש הזה, ומתעלים עוד ועוד לדרגות גבוהות ונעלות, טועמים ורואים כי טוב, ויאכל מעץ החיים וחי לעולם ומתענגים על למודם ומתקרבם אל ה', ורבים הם הטלפונים החוזרים ומספרים על גדל העצמה ורבוי נסים ונפלאות, ישועות ונחמות אשר רואים עין בעין בזכות הזוהר הקדוש.

ויהי רצון שנזכה בחודש הזה, בו התחילה גאלת מצרים, וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ונזכה כלנו יחד לגאלה השלימה במהרה בימינו אמן.

ברוך ה' לעולם אמן ואמן: ימלוך ה' לעולם אמן ואמן:

תפילה קצרה לאומרה קדם הלימוד

לְשֵׁם יְחִוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ וְכוּ', עַל יְדֵי הַהוּא טָמִיר
וְנַעֲלָם לְאַקְמָא שְׂכִינְתָא מֵעַפְרָא לְעֵלוּי שְׂכִינַת עוֹזְנוּ אִם הַפְּנִים
שְׂמַחָה בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל.

תְּרִינֵי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּלִימוּד הַקְדוּשׁ הַזֶּה בְּנִשְׁמַת כָּל הַתְּנָאִים וְהַצְדִּיקִים
הַכְּתוּבִים בְּזוּהַר הַקְדוּשׁ וּבְרֵאשֵׁם הַתְּנָא הָאֱלוּקֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן בַּר
יִזְחָאי וְרַבֵּי אֶלְעָזָר בְּנֵו. וְעַל יְדֵי זֶה תִּתְקַיֵּים תְּפִילַת דְּדוּד הַמְּלֶכֶךְ ע"ה
(תהילים סא ד' - ה') כִּי הָיִיתָ מַחֲסֶה לִּי מִגְדֹל עֵז מִפְּנֵי אוֹיֵב. אֲגוּרָה בְּאֶהְלֶךְ
עוֹלָמִים אַחֲסֶה בְּסִתְרֵי כְּנָפֶיךָ סֵלָה. וְאַזְכֶּה שְׁבִלִימוּדֵינוּ זֶה יִהְיֶה
שְׁפִתוֹתֵיהֶם דּוֹבְכוֹת בְּקֶבֶר, לְמַעַן שָׁמּוּ בְּאַהֲבָה לַעֲשׂוֹת נַחַת רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ
וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וּבְהַדְרִין סִפְרָא סִפְרָא הַזּוּהַר, יִפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא
בְּרַחֲמֵי, יִרְאֶה אֵל עַבְדֶּיךָ פְּעֻלָּךְ וְהַדְרֶךְ עַל בְּנֵיהֶם. וְיִהִי נָעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ
עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ, וְיִהִי נָעַם אֲדֹנָי
אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כּוֹנֵנָהוּ (תהילים צ'
ט"ז י"ז).

(סוד ה')

תפילה קודם לימוד קבלה מהאר"י זלה"ה

רַבּוֹן הָעוֹלָמִים וְאֲדֹנָי הָאֲדוֹנִים. אָב הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת. מוֹדִים אֲנַחְנוּ
לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּקִידָה וּבְהַשְׁתַּחֲוִיָּה,
שְׁקַרְבָּתֵנוּ לְתוֹרָתֶךָ וְלַעֲבוּדָתֶךָ עֲבוּדַת הַקִּדְשׁ, וְנִתְתָּ לָנוּ חֶלֶק בְּסוּדוֹת
תּוֹרָתֶךָ הַקְדוּשָׁה. מַה אָנוּ, מַה חַיֵּינוּ, אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד גָּדוֹל כְּזֶה.
עַל כֵּן אֲנַחְנוּ מִפְּיִלִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ שְׁתַּמְחַל וְתַסְּלַח לְכָל חַטָּאתֵינוּ
וְעוֹנוֹתֵינוּ. וְאֵל יִהְיֶה עֲוֹנוֹתֵינוּ מִבְּדִילִים בִּינֵינוּ לְבִינֶךָ. וּבְכֵן יְהִי רְצוֹן
מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתַּכּוֹנֵן אֶת לְבַבֵּנוּ לְיִרְאָתֶךָ

וְאֶהְבֶּתְךָ, וְתִקְשִׁיב אֲזַנְךָ לְדִבְרֵינוּ אֱלֹהִי, וְתִפְתַּח לְבַבְנוּ הָעֶרְל בְּסוּדוֹת תּוֹרָתְךָ. וְיִהְיֶה לְמוֹדְנוּ זֶה נַחַת רוּחַ לְפָנֵינוּ כִּסֵּא כְבוֹדְךָ כְּרוּחַ נִחוּחַ. וְתֵאָצִיל עָלֵינוּ אֹר מְקוֹר נְשֻׁמְתֵנוּ בְּכֹל בְּחִינוֹתֵינוּ. וְשִׁיתְנוּצְצוּ נִיצוּצוֹת עֲבֹדֶיךָ הַקְדוּשִׁים אֲשֶׁר עַל יָדָם גְּלִית דְּבָרֶיךָ אֱלֹהִי בְּעוֹלָם. וְזִכּוֹתָם וְזִכּוֹת אֲבוֹתָם וְזִכּוֹת תּוֹרָתָם וְתַמִּימוֹתָם וְקִדְשָׁתָם יַעֲמֹד לָנוּ לְבַל נִפְשַׁל בְּדִבְרֵים אֱלוֹ. וּבְזִכּוֹתָם תִּאִיר עֵינֵינוּ בְּמָה שָׁאֵנוּ לוֹמְדִים. כַּמֵּאֲמַר גַּעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל, גַּל עֵינֵי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ. יִהְיוּ לְרִצּוֹן אֲמַרֵי פִי וְהַגְיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ, יִהְוֶה צוּרֵי וְגֵאֲלֵי. כִּי יִהְוֶה יִתֵּן חֲכָמָה, מִפְּנֵי דַעַת וְתִבּוֹנָה:

רְבוֹן עֲלָמִין, דְּאֵנִת הוּא מְגִלֵי עֲמִיקְתָּא וּמִסְתַּרְתָּא וְגִלֵי רוּזְיָא. יִהְיֵה רַעוּא מִן קַדְמָךְ לְאַסְבְּרָא מְלִין בְּפוּמְנָא, לְקִימָא בְּנָא מְקַרָּא שְׁכַתוּב, וְאַנְכֵי אֱהִיָּה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתֶיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֵּר. וְלֹא נִיעוּל בְּכַסּוּפָא קַדְמָךְ. וְנִזְכִּי לְמִשְׁמַע רְזוֹן עֲלָאִין דְּאוֹרִיתָא מִפוּמָּא דְּרִישָׁא דְּמִתִּיבְתָא עֲלָאָה.

אָמֵן וְכֵן יְהִי רְצוֹן, אָמֵן, סְלָה:

וְנִתְרַר יֵצֵא מֵעֵדֵן לְהַשְׁקוֹת אֶת־הַגֶּן, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רִאשִׁים: וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ כְּזוֹהַר הַרְקִיעַ, וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד: גַּל־עֵינֵי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ:

תפלה לרפואות וישועות

הַרְיֵנִי מִקְבַּל עָלֵי מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל וְאֶהְבֶּת לְרַעְךָ כְּמוֹךָ, וְהַרְיֵנִי אוֹהֵב כָּל אֶחָד מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּנַפְשֵׁי וּמַאֲדֵי, וְהַרְיֵנִי מְזַמֵּן אֶת פִּי לְלַמֵּד בְּסֵפֶר הַזוֹהַר הַקְדוּשׁ לְזִכּוֹת ... פּ"פ (וְכֹאן יִפְרֹט בְּקִשְׁתּוֹ) [לְרַפּוּאֹת...]

[יְשׁוּעָת...] [לְבָנִים ...] יִהְוֶה יִשְׁלַח דְּבָרוֹ יַחְזַקְהוּ [וְיִרְפְּאֵהוּ בְּרַפּוּאֹת הַנַּפְשׁ וּרְפּוּאֹת הַגּוּף בְּרַמ"ח אֲבָרָיו וּשְׁס"ה גִּידָיו בְּתוֹךְ שָׂאֵר חוּלֵי יִשְׂרָאֵל וְיִאֲרִיךְ יָמָיו וְשְׁנוֹתָיו בְּנְעִימִים] [וְיִוְשִׁיעָהוּ בְּדִבְרֵי יְשׁוּעָה וּרְחֻמִּים...] אָמֵן סְלָה.

תפילה לאחר קריאת הזוהר

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׂיִתְקַיֵּם בְּנוֹ עֵתָהּ מִקְרָא שְׁכָתוֹב "וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי כְּפִיתֶיךָ לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ", לְהַעֲלוֹת לְרוּמָם וּלְתַקֵּן הַרְיוֹסוֹת וְחַרְבוֹת הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה לְקִשּׁוּט וּפּוֹרְפִירָא עֲלָאָה וּלְאַרְמוֹן שְׁעַל מְכוּנֵנוּ יֵשֵׁב לְהַחְזִיר עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָהּ וְקַיִם בְּנוֹ מִהֲרָה מִקְרָא שְׁכָתוֹב "וְהָיָה אֹרֶךְ הַלְּבָנָה כְּאֹרֶךְ הַחֲמָה וְאֹרֶךְ הַחֲמָה יִהְיֶה שְׁבַע־עֶתִים כְּאֹרֶךְ שְׁבַע־הַיָּמִים". וְזִכּוֹת הַרְשָׁב"י הַקְּדוּשָׁה וּבְנוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְיוֹתָם בֶּן עֲזַיְהוּ, יַעֲמוּד לָנוּ לְתַקֵּן הָעוֹלָם מִיּוֹם שְׁנִבְרָא עַד סוּפּוֹ כְּרַצוֹנוֹ וְכְרַצוֹן יִרְאִיו. וּבְזִכּוֹת הַיּוֹתָנוּ עֲסוּקִים בְּחַכְמָה הַזֹּאת, עַל יְדֵי תַתְקָרַב הַגְּאוּלָּה, וְיִשׁוּעָתָהּ מִהֲרָה תִצְמִיחַ, לְעַלּוֹי שְׂכִינַת עוֹיְזֵנוּ בְּמִהֲרָה בְּיָמֵינוּ. וְיִקְוִים בְּנוֹ מִקְרָא שְׁכָתוֹב "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֶךְ", וְיִזְרַח עֲלֵינוּ אֹרֶךְ יְהוָה, בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוָה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד, אֲמֵן נִצַּח סְלָה וְעַד.

(נסח התפלה מתוך לשונו הקדוש של רבי חיים ויטאל זיע"א)

מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שְׂזַכִּיתַנִּי לְלִמּוּד וּלְהַגּוֹת בְּסֵפֶר הַקְּדוּשָׁה הַזֶּה זִיְהִרָה עֵילָאָה, וְזִכּוֹת הַתְּנָאִים הַקְּדוּשִׁים שְׁלַמְדָנוּ תּוֹרָתָם יַעֲמוּד לָנוּ וּלְזַרְעֵנוּ וְנִזְכָּה לְהַבְטַחַת הַנְּבִיא (ישעיה נט, כ-כא) וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וְלִשְׁבִי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נָאִם יְהוָה. וְאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אִתְּכֶם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרֵי אֲשֶׁר שְׁמַתִּי בְּפִיךָ לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַעַךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרַעַךָ אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְיִתְקַיֵּם בְּנוֹ הַנְּבוּאָה (ישעיה נא, טז) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וּבְצֵל יָדֵי כְּפִיתֶיךָ לְנִטְעַ שְׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ וּלְאֹמַר לְצִיּוֹן עֲמִי אָתָּה. וּבְרַפְתַּ מִשָּׁה רַעִיא מְהִימְנָא תַתְגַּלְהַ בְּמִהֲרָה דִּידָן, יְהוָה בְּרַד יִנְחֵנוּ וְאִין עֲמוֹ אַל נְכַר, יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לְבָנוּ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעָתְךָ בְּאַמַּת בְּאֹמַר לְצִיּוֹן מַלְךְ אֱלֹקֶיךָ, בְּרוּךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֲמֵן וְאֲמֵן.

(סיד ה')

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מַלְךְ רַחֲמָן רַחֵם עָלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב הַדְּרָשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ [עָלֵינוּ] בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגַלְל אֲבוֹת שְׁעָשׂוּ רְצוֹנְךָ.

בְּנֵה בֵיתְךָ כְּבִתְחִלָּה וְכוּנֵן מְקַדְשֶׁךָ עַל מְכוּנֹנוּ. וְהִרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוּ וְשִׂמְחָנוּ
 בְּתַקּוּנֹנוּ. וְהִשָּׁב שְׂכִינְתְּךָ לְתוֹכוֹ, וְהִשָּׁב פְּהֵנִים לְעִבּוּדְתָם וְלוֹיִים לְדוּכָנָם
 לְשִׁירָם וְלְזִמְרָם. וְהִשָּׁב יִשְׂרָאֵל לְנִוְיָהֶם. וּמְלֵאָה הָאָרֶץ דַּעַה אֶת יְהוָה
 לִירְאָה וּלְאַהֲבָה אֶת שְׁמֶךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן. (סי"ת)

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ספר זוהר הפסח

חלק א'

לקוט גדול ונפלא מהזוהר
הקדוש, למודים הנוגעים
לקדשת חג הפסח, ושבת
יצאת מצרים, ומצוות
וקרבנות הפסח, ספירת
העמר, ועוד מאמרים
חוצבי להבות אש מדברי
הזוהר הקדוש בעניני חג
הפסח.

הַמְּשִׁיחַ מְחַכֶּה שְׁנַלְמַד זֶהֱר הַקְּדוֹשׁ

"וְהַמְּשִׁיחִים יִזְהִירוּ בְּזֶהֱר הָרְקִיעַ", כֵּן אָמַר מֹשֶׁה רַבֵּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם לְרֵשֶׁב"י זִיע"א: "בְּהַאי חֲבוּרָא דִּילְךָ דְּאִיהוּ סִפְר הַזֶּהֱר... וּבְגִין דְּעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל "לְמַטְעַם" מְאִילְנָא דְחַיִּי, דְּאִיהוּ סִפְר הַזֶּהֱר, יִפְקוּן בֵּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי". פְּרוּשׁ: מְשׁוּם שְׁעֵתִידִים יִשְׂרָאֵל לְטְעַם מְאִילָן הַחַיִּים שֶׁהוּא סִפְר הַזֶּהֱר, עַל יְדוּ יֵצְאוּ מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים (רַעֲיָא מְהֵימְנָא פ' נְשֵׂא דף קכד: (רמ"ק))

אַלְיָהוּ הַנְּבִיא זְכוּר לְטוֹב יָרַד מִן הַשָּׁמַיִם עִם בְּמָה חֲיִילִין שֶׁל נְשָׁמוֹת וְכַמָּה מְלָאכִים סְבִיבוּ וְשְׁכִינְתָא עֲלָאָה עֲטָרָא עַל בְּלָהוּ [וְשְׁכִינָה עֲלִיוֹנָה הֵיטָה עֲטָרָה עַל כָּל הַנְּשָׁמוֹת]... וְאָמַר לְרֵשֶׁב"י: רַבִּי רַבִּי... וְאָמַר אֲלֵיָהוּ הַנְּבִיא לְרֵשֶׁב"י: וְכַמָּה בְּנֵי נְשֵׂא לְתַתָּא יִתְפַּרְנְסוּן מְהַאי חֲבוּרָא דִּילְךָ, כֵּד יִתְגַּלִּי לְתַתָּא בְּדָרָא בְּתַרְאָה בְּסוּף יוֹמָיָא... פְּרוּשׁ: כַּמָּה בְּנֵי אָדָם לְמַטָּה יִתְפַּרְנְסוּן מִזֶּה הַחֲבוּר שְׁלָךְ [שִׁיְהִיָּה לְהֵם מְזוּן וְתַקוּן הַנֶּפֶשׁ ע"י לְמוּד הַזוּה"ק] כַּאֲשֶׁר יִתְגַּלֶּה לְמַטָּה בְּדוּר הָאֲחֵרוֹן בְּסוּף הַיָּמִים [קְרוּב לְבִיאַת מְשִׁיחַ], וּבְשִׁבִיל לְמוּד הַזוּה"ק יִתְקַיֵּם מַה שְׁכַתּוֹב "וּקְרָאתֶם דְּרוּר בְּאַרְץ לְכָל יוֹשְׁבֵיהָ" - פְּרוּשׁ, שְׁיִבּוּא מְשִׁיחַ צְדִקְנוּ וְיִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל לְחֵרוּתְנוּ בַב"א (תִּיק"ז תי' ו' - הַגְּר"א וּבִל"ר). - לְשׁוֹן הַכֶּסֶף מְלָךְ: וְעַל זֶה הַלְמוּד אָמַר הַקְּב"ה (בְּרַכּוֹת ח ע"א), שְׁנַחֲשֵׁב כְּאֵלוּ פְּדָאֲנִי לִי וּלְבְנֵי מֵהַגְּלוּת. - וּבְמַקְדָּשׁ מְלָךְ אָמַר: כִּי כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת יֵשׁ לְמַשְׁתַּדֵּל בְּלְמוּד פְּרוּשׁ מְאֵמְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וְאִין קַץ לְגַדֵּל שְׁכָרוֹ, וְאֲשֶׁרִינּוּ וּמַה טוֹב חֲלָקְנוּ אִם נִזְכָּה לְעַזֵּר וּלְקַרֵּב בִּיאַת מְשִׁיחֵנוּ, כִּי כֵּן גָּזַר הַבּוּרָא יִתְבַּרַךְ שְׁלֵא יִתְגַּלֶּה וְיִהְיֶה גְנוּז סִפְר הַזֶּהֱר הַקְּדוֹשׁ עַד סוּף הַיָּמִים שְׁבַזְכוּתוֹ יְבּוּא הַגּוֹאֵל, כִּי סְגָלָה זוּ בּוּ דְּוִקָא וְלֹא בְּזוּלְתוֹ, עַכ"ל.

תוכן הענינים

- א ..... בעשור לחדש הזה (חלק ב דף ל"ט ע"ב) .....
- א ..... משכו וקחו לכם צאן .....
- א ..... שלשת הקשרים (חלק ב דף מ' ע"ב) .....
- ב ..... שחיטה בי"ד (חלק ב דף מ' ע"א) .....
- ג ..... בין הערביים (חלק ב דף מ' ע"א) .....
- ג ..... קשר של האמונה (חלק ג דף צ"ה ע"א) .....
- ג ..... שמירת ימים אלו (חלק ב דף מ' ע"א) .....
- ד ..... בן חורין (חלק ב דף מ' ע"א) .....
- ד ..... שאור ומחמצת (חלק ב דף מ' ע"א) .....
- ה ..... רעת האוכל חמץ בפסח (ח"ב קפ"ב ע"א) .....
- ה ..... שאור זהו היצר הרע .....
- ו ..... חמץ בכרת (חלק ג דף רנ"א ע"ב) .....
- ו ..... מי שאוכל חמץ מקדים לעצמו מות .....
- ז ..... ענין איסור אכילת חמץ ומצות אכילת מצה (ח"ג רנ"א ע"ב) .....
- ח ..... ביום של ר"ה החמץ עולה ומקטרג על האדם ומלשין עליו (ח"ב קפ"ג ע"ב) .....
- ט ..... חמץ ומצה (חלק ג דף רנ"ב ע"א) .....
- ט ..... ענין שמרים (חלק ג דף צ"ה ע"א) .....
- י ..... שבעת ימים מצות תאכלו .....
- יא ..... לחם עוני .....
- יג ..... לחם עליון יותר (חלק ב דף קפ"ג ע"א) .....
- יד ..... מצה (חלק ג דף רנ"א ע"ב) .....
- יד ..... שקר .....
- טו ..... ישראל מתקנים להם בית כל אותו היום .....
- טו ..... ליל שמורים הוא לה' .....
- טו ..... ליל שמורים (חלק ג דף רפ"ב ע"ב) .....
- טז ..... ענין ארבע כוסות .....
- טז ..... אמר רבי יוסי, הני ארבע כסי דההוא .....
- יז ..... מצוה לספר בשבח יציאת מצרים, והיא חובה לדבר בשבח זה לעולמים .....
- יז ..... כנס הקב"ה כל הפמליא שלו, ואמר להם: לכו שמעו את ספור השבח שלי .....
- יז ..... שמדברים הבנים שלי ושמחים בגאולתי .....
- יח ..... למה זה חובה? .....

- יט ..... אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ (ח"ב דף ט"ז ע"א) .....
- יט ..... בְּשֶׁעָה שֶׁהֲלָכוּ יִשְׂרָאֵל לַגְּלוּת, הִתְכַּנְּסוּ כָּל נַשְׁמוֹת הַשְּׁבִטִים לְמַעַרְתַּת הַמִּכְפָּלָה, צוּחוּ וְאָמְרוּ: זָקֵן זָקֵן .....
- כ ..... כָּרַחַם אֲבָ עַל בָּנִים .....
- כ ..... שֶׁבַע כֹּנָגַד שֶׁבַע (ח"ב י"ח ע"א) .....
- כ ..... מָה הִיְתָה מַחְשַׁבַּת הַמִּצְרִים שֶׁתִּמְנַע פְּרִיָּה וּרְבִיָּה מִיִּשְׂרָאֵל? .....
- כ ..... אֱלוֹהַּ שֶׁל מִצְרַיִם שֶׁהָיָה, וְצוּהַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת בּוֹ שְׁפָטִים, לְשַׂרְף אוֹתוֹ בְּאֵשׁ .....
- כג ..... שֶׁר שִׁלְהֵם נִלְקָה בַּתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּךְ שָׂאֵר אֱלֹהֵיהֶם .....
- כד ..... ה' יֹלַחֵם לָכֶם .....
- כד ..... מָה הִטְעַם מִטָּה אֶהְרֵן וְלֹא מִטָּה מִשֶּׁהָ? (ח"ב דף כ"ח) .....
- כו ..... תּוֹעֵבַת מִצְרַיִם (חֶלֶק ג' דף ר"ן ע"ב) .....
- כז ..... הַקַּב"ה נִפְרַע מִהַעֲבוּדָה זֹרָה .....
- כט ..... עֲבוּדָה זֹרָה שֶׁל מִצְרַיִם .....
- ל ..... שְׂאֵלַת יוֹסֵף מִפְּרַעַה (חֶלֶק ג' דף רנ"א ע"א) .....
- ל ..... הָאֱלוֹהַּ שִׁלְהֵם בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל .....
- לא ..... רוּשֵׁם הָאֱמוּנָה .....
- לב ..... אֱלֻקִּיךָ מֵאַרְץ מִצְרַיִם (חֶלֶק ג' דף פ"ד ע"ב) .....
- לב ..... הַכֹּרֶת כְּבוֹד ה' בְּאַרְץ מִצְרַיִם .....
- לג ..... כְּבוֹד ה' בַּהֲתַגְלוֹת .....
- לג ..... מַכּוֹת מִצְרַיִם (חֶלֶק ג' דף ר"ן ע"ב) .....
- לה ..... לְעוֹלָם יִהְיֶה אָדָם זֹהִיר בַּתְּפִלַּת מִנְחָה (שְׁמוֹת לו' ע"ב) .....
- לה ..... אֵינן הָעוֹלָם מִתְקַיִּים אֲלֵא עַל רֵאשֵׁי הָעָם, אִם רֵאשֵׁי הָעָם צַדִּיקִים - טוֹב לְעוֹלָם, וְאִם לֹא צַדִּיקִים - אוֹי לְעוֹלָם וְאוֹי לָעָם .....
- לה ..... בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה אֲדוֹנְכֶם יוֹצֵא לָגֵן עֵדֶן, שֶׁהוּא הֵיכְלוֹ, לְהַשְׁתַּעֲשֵׂעַ עִם הַצַּדִּיקִים, שֶׁכְּתוּב וּבִהֵיכְלוֹ כָּלוּ אוֹמֵר כְּבוֹד .....
- לז ..... רַבִּי חֵיִיא, הַשְּׂתָא פְּלָגוּ דְלִילִיא מִמֶּש. וְקֵלָא דָא, הוּא קֵלָא דְנַפְקָ, וְכַאִיב אֵילְתָא דְלַעִילָא וְתַתָּא, דְכְּתִיב קוֹל ה' יַחֲוֹלֵל אֵילוֹת. זְכָאָה חוֹלְקָנָא, דְזַכִּינָא לְמִשְׁמַע דָא .....
- לט ..... רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוּחָאֵי מִטְהַר אֶת הַשּׁוֹקִים שֶׁל טְבַרְיָה .....
- לט ..... ה' מִשְׁמִיִם הַשְּׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם (ח"ב לו' ע"א) .....
- מא ..... אֲשֶׁרֵי חֶלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה .....
- מב ..... וְה' הִכָּה כָּל בְּכוֹר (ח"ב דף ל"ז - ל"ח) .....
- מד ..... אֲשֶׁרֵיכֶם אֲבָרָהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, שְׁבֻזְכוֹתְכֶם הִתִּירוּ אֶת הַקְּשָׁרִים .....
- מה ..... עֵיקַר גְּאוּלַּת יִשְׂרָאֵל לֹא הִיְתָה אֲלֵא בְּלִילָה .....

- ❖ יראה כל זכורך את פני האדון ה'. מי זה פני האדון ה'? זה רבי שמעון בן יוחאי, שמי שהוא זכר מן הזכרים צריך להראות לפניו .....
 מו
 ❖ ליל שמרים הוא לה' להוציאם וגו', הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני ישראל .....
 מח
 ❖ לאכול את הפסח הזה על מצות ומרורים (ח"ב דף מ"א ע"ב) .....
 מט
 ❖ קדש לי כל בכור פטר רחם .....
 נ
 ❖ ויאבק איש עמו, זה גבריאלי .....
 נא
 ❖ לא היה אב רחמן על בניו כמו הקדוש ברוך הוא (ח"ב דף ק"צ ע"ב) .....
 נב
 ❖ כל החברים בימיו של רבי שמעון, אהבת נפש ורוח היתה ביניהם .....
 נג
 ❖ הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד (ח"ג נט ע"ב) .....
 נד
 ❖ אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו וגו' (ח"ג דף נ"ט ע"ב) .....
 נה
 ❖ רבי שמעון, הוא איש שלא פוחד ממעלה וממטה לומר אותם. לא פוחד ממעלה, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. ולא פוחד ממטה, כמו אריה שלא פוחד מבני הצאן .....
 נו
 ❖ הקב"ה בדין על ישראל (ח"ב ק"ע ע"ב) .....
 נח
 ❖ זכות אברהם .....
 נט
 ❖ היציאה רק לאחר היציאה מרשות הס"א (חלק ב דף מ' ע"א) .....
 נט
 ❖ מדוע לא גומרים את ההלל כל ז' ימי הפסח (חלק ג דף צ"ה ע"א) .....
 ס
 ❖ שלמות ההלל בלילה הזה .....
 סא
 ❖ הכנסת ישראל לרשות הקב"ה (ח"ב מ' ע"ב) .....
 סב
 ❖ זה השער לה' (חלק ג דף צ"ה ע"א) .....
 סב
 ❖ (סעודת המלך (חלק ג דף צ"ד ע"ב) .....
 סג
 ❖ חשבון לטהרה (חלק ג דף צ"ז ע"ב) .....
 סג
 ❖ מי שלא סופר... (חלק ג דף צ"ז ע"ב) .....
 סה
 ❖ קרבן העומר (חלק ג דף צ"ז ע"א) .....
 סו
 ❖ אורו של הר סיני (חלק ב דף קמ"ה ע"א) .....
 סז
 ❖ ישראל גוי אחד .....
 טט
 ❖ שירת העתיד .....
 ע
 ❖ אושרם של עוסקי תורה (ח"ג צ"ז ע"א) .....
 ע
 ❖ הקרבת השעורים .....
 עא
 ❖ תורת הקנאת .....
 עא
 ❖ קמח שעורים, דאייתית היא .....
 עב
 ❖ שבע שבתות תמימות .....
 עב

עג	.....	עץ חיים היא למחזיקים בה
עד	.....	יום החמישים (חלק ג דף צ"ח ע"א)
עד	.....	חג שבועות (חלק ג דף צ"ח ע"א)
עה	.....	עצרת
עה	.....	שבועות סתם (חלק ג דף צ"ח ע"א)
עו	.....	עסק התורה באותו לילה (ח"א ח' ע"א)
עח	.....	המשתף בליל שבועות משלים שנותיו (חלק א דף קל"ה ע"א)
עח	.....	הלומד בלילה וביום יזכה ל- "לא ימושו מפירך" (חלק ג דף צ"ז ע"ב)
פ	.....	מי יגור באהלך
פא	.....	שתי הלחם (חלק ג דף צ"ח ע"א)
פג	.....	מנוחה (חלק ג דף ק"ח ע"א)
פד	.....	צדקה (חלק ג דף ק"ח ע"ב)
פד	.....	סוד השביעיות (רעיא מהימנא)
פה	.....	שמחה (חלק ג דף קע"א ע"ב)

צריך ללכת לצדיקים ללמוד מהם

בכו רבי חייא ורבי יוסי ואמרו, רבי שמעון בר יוחאי, שהוא פתח השערים של סודות החכמה, והוא פעל תקון במדרגות העליונות, ודאי בדור הזה מי הוא פני האדון ה', זה רבי שמעון בר יוחאי, שעליו נאמר: "שֶׁלֶשׁ פְּעָמִים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ אֶל פְּנֵי הָאֲדֹן ה'", שמי שהוא גבר בגוברין צריך להתראות לפניו.

(זוהר חלק ב' פרשת בא דף לח ע"א)

🕊 לימוד ליום א' של פסח 🕊

בעשור לחדש הזה

(חלק ב דף ל"ט ע"ב)

דְּבַרוּ אֶל כָּל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם
אִישׁ שָׂה וְגו' (שמות יב), בְּעֶשְׂוֹר, אֲמַאי
בְּעֶשְׂוֹר. אָמַר רַבִּי אַבָּא, בְּזִמְנָא דְאַנְהִיר
יּוֹבְלָא לְסִיחְרָא, דְכְּתִיב בְּיוֹבְלָא, בְּעֶשְׂוֹר
לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא.

משכו וקחו לכם צאן

וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת,
אֲמַאי, בְּגִין דְּבִזְמַנָּא דָּא
אֲצִטְרִיךְ לְמִינַד לִיה. דְּהָא תְּנִינָן,
בְּמִלְתָּא דָּא אֲתַבְר בְּתָרָא (תְּרָא) תְּתָא,
דְּמִתְאַחֲדִין בֵּיה כָּל שְׂאָר בְּתָרִין
תְּתָאִין, וְעַל דָּא פְּרִישׁ מֹשֶׁה וְאָמַר,
מִשְׁכּוֹ וַיִּקְחוּ לָכֶם צֹאן, בְּמָה דְכְּתִיב,
צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה.

צאן ועבד ושפחה.

אָמַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עֲבִידוּ אֶתְוֹן
עוֹבְדָא לְתַתָּא, וְאַנָּא אֲתַבְר
תְּקַפְיָהוֹן לְעִילָא, וּכְמָה דְתַעְבְּדוֹן בְּנִירָא
אֶתְוֹן, דְכְּתִיב כִּי אִם צְלִי אִשׁ, אָנָּא אוֹף
הָכִי אַעְבִּיר אוֹתוֹ בְּאִשׁ בְּנִהַר דִּינּוֹר.

שלשת הקשרים

(חלק ב דף מ' ע"ב)

וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת שָׂה
לְבֵית. (שמות יב) תְּנָא תְּלַת

🕊 לימוד ליום א' של פסח 🕊

בעשור לחדש הזה

דְּבַרוּ אֶל כָּל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּעֶשְׂוֹר
לַחֲדָשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה
וְגו'. בְּעֶשְׂוֹר, לְמָה בְּעֶשְׂוֹר? אָמַר רַבִּי
אַבָּא, בְּזִמְנָא שְׁמַאִיר הַיּוֹבֵל לְלִבְנָה,
שְׁפַתּוֹב בְּיוֹבֵל, בְּעֶשְׂוֹר לַחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי
הַזֶּה יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא.

משכו וקחו לכם צאן

וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבֹת,
לְמָה? מִשּׁוֹם שְׁבִזְמָן זֶה צְרִיךְ
לְמִשְׁךְ אוֹתוֹ, שְׁהָרִי שְׁנִינּוּ, בְּדָבָר זֶה
נִשְׁבַּר הַפְּתֵר [אָחַד] הַתְּחַתּוֹן שְׁנַאֲחִזִּים
בּוֹ כָּל שְׂאָר הַפְּתֵרִים הַתְּחַתּוֹנִים. וְעַל זֶה
פָּרַשׁ מֹשֶׁה וְאָמַר מִשְׁכּוֹ וַיִּקְחוּ לָכֶם צֹאן,
כְּמוֹ שְׁפַתּוֹב צֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה.

אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עֲשׂוּ אֶתְם
מַעֲשֵׂה לְמִטָּה, וְאַנִּי אֲשַׁבֵּר אֶת
כַּחֲסִים לְמַעְלָה. וְכְמוֹ שְׁאֲתֶם תַּעֲשׂוּ בְּאִשׁ,
שְׁפַתּוֹב כִּי אִם צְלִי אִשׁ - אָף אָנִי כֹף
אַעְבִּיר אוֹתוֹ בְּאִשׁ בְּנִהַר דִּינּוֹר.

שלשת הקשרים

וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבֹת שָׂה לְבֵית.
שְׁנִינּוּ, שְׁלִשָּׁה קְשָׁרִים הֵם: בְּכוֹר

בְּהֵמָה, בְּכוֹר הַשְּׁבִי, בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה. [שְׁשַׁלְּשָׁה קְשָׁרִים] שְׁפָל הַשְּׁאָר נִקְשָׁרִים בְּשַׁלְּשֵׁת הַגּוּנִים הַלְלוּ שֶׁל מַעֲלָה. וּבְזָה שֶׁנִּקְרָא צֵאן הַכֹּל נִקְשָׁר, וְהַכֹּל כְּלוּל בְּצֵאן. נִקְשָׁר צֵאן בְּצֵאן, וְלֹא יָכוֹל לְהַפְרֹד מִקְשָׁרָיו, וּבְזָה כָּלֵם נִקְשָׁרוּ. וְעַל זֶה כָּתוּב וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת. קְשָׁרוּ אוֹתוֹ בְּקֶשֶׁר, וְיִהְיֶה מְסוּר בְּיַדְכֶם בְּרִשּׁוֹתְכֶם עַד שֶׁתִּשְׁחַטּוּ אוֹתוֹ וְתַעֲשׂוּ בּוֹ דִין. וְלַעֲתִיד לְבֹא כָּתוּב (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם. וְכָתוּב כִּי זָבַח לֵה' בְּבַצְרָה. וְכָתוּב (זכריה יד) וְהָיָה ה' לְמִלְחָמָה עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

שחיטה בארבעה עשר

לָמָּה נִמְשָׁךְ בַּעֲשָׂרָה וְנִשְׁחַט בְּאַרְבָּעָה עֶשְׂרִים? אָמַר רַבִּי אֲבָא, בְּזָה הִתְקַשְּׁרוּ יִשְׂרָאֵל אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה. וְאִם עַל גַּב שְׁאֲרַבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לֹא הִשְׁתַּעֲבְדוּ בָהֶם, מִכָּל מְקוֹם, הוֹאִיל וְהָיָה עֲתִיד לְהִתְקַשֵּׁר בָּהֶם, נִחְשָׁב עָלָיו כְּאִלוֹ הִשְׁתַּעֲבַד בָּהֶם כָּל אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנִים. מִשּׁוֹם זֶה מְעַכְּבִים אוֹתוֹ אַרְבָּעָה יָמִים קָשׁוּר בְּרִשּׁוֹתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן וְשִׁחְטוּ אוֹתוֹ כֹּל קָהַל עַדֵּת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבִים.

קְשָׁרִין אֵינּוּן, בְּכוֹר בְּהֵמָה, בְּכוֹר הַשְּׁבִי, בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה. (דתלת קשרין) דְּכָל שְׁאָר מִתְקַשְּׁרֵי בְּהוּ בְּאֵלִין תְּלַת גּוּנֵי דְלַעֲיָלָא. וּבְהָאֵי דְאִתְקַרֵי צֵאן, אִתְקַשְּׁר בְּלָא, וְכֹלָא כְּלוּל בְּצֵאן, אִתְקַשְּׁר צֵאן בְּצֵאן, וְלֹא יָכִיל לְאִתְפָּרְשָׁא מִקְטָרוֹ, וּבְהָאֵי בְּלָהוּ אִתְקַשְּׁרוּ, וְעַל דָּא בְּתִיב, וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת, קְטִירוֹ לִיהּ בְּקִטְרוֹתָא, וְיִהֵא אִתְמַסַּר בִּידִיבּוֹן בְּרִשּׁוֹתְכוֹן, עַד דְּתִנְכְּסוּ לִיהּ, וְתַעֲבְדוּן בִּיהּ דִּינָא, וְלִזְמַנָּא דְאִתִּי בְּתִיב (ישעיה סג) מִי זֶה בָּא מֵאֲדוּם. וּבְתִיב, (ישעיה לד) כִּי זָבַח לִי' בְּבַצְרָה. וּבְתִיב, (זכריה יד) וְהָיָה יי' לְמִלְחָמָה עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יי' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

שחיטה בי"ד

(חלק ב דף מ' ע"א)

אֲמַאי אִתְגַּנֵּיד בַּעֲשָׂרָה, וְאִתְנַכְּבִים בְּאַרְבָּעָה עֶשְׂרִים. אָמַר רַבִּי אֲבָא בְּדָא אִתְקַשְּׁרוּ יִשְׂרָאֵל אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנִין. וְאִם עַל גַּב דְּאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנִין לֹא אִשְׁתַּעֲבִידוּ בְּהוּ, מִכָּל מְקוֹם, הוֹאִיל וְהָיָה זְמַין לְאִתְקַשְּׁרָא בְּהוּ, אִתְחַשֵּׁיב עָלֵיהּ כְּאִלוֹ אִשְׁתַּעֲבִידוּ בְּהוּ כָּל אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנִין. בְּנִין כֵּן, מְעַכְּבִין לִיהּ אַרְבַּע יוֹמִין, קְטִירָא בְּרִשּׁוֹתֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל, וְלִבְתַּר וְשִׁחְטוּ אוֹתוֹ כֹּל קָהַל עַדֵּת יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבִים.

בין הערביים

(חלק ב דף מ' ע"א)

אמאי בין הערבים. **בשעתא דדינא** תליא, ובשעתא דאתמסר (דף מ' ע"א) מלה דא ליה, על ידוי דאברהם, דכתיב (בראשית טו) ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו. אימה: בתרא חדא. חשכה: בתרא אחרא. גדולה: האי דהיא רברבא מפלא. ואף על גב דאוקימנא קרא דא על שאר שעבודיהו דישראל, ובלא הנה. בננונא דא, (שמות י"ז) כי מחה אמה, אתון מתתא, ואנא מעילא.

בין הערביים

למה בין הערבים? בשעה שהדין תלוי ובשעה שדבר זה נמסר לו על ידי אברהם, שכתוב (בראשית טו) ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדולה נפלת עליו. אימה - כתר אחד. חשכה - כתר אחר. גדולה - זו היא הגדולה מהכל. ואף על גב שבארנו פסוק זה על שאר שעבודיהם של ישראל, והכל היה. כמו זה כי מחה אמה, אתם מלמטה, ואני מלמעלה.

קשר של האמונה

(חלק ג דף צ"ה ע"א)

ובארבעה (נ"א ובחמשה) עשר, הא אתמר, דהא כדין מבטלין חמין ושאר, ואסתלקו ישראל מרשותא אחרא, ואתעקרו מניה, ואתאחדו במצה, (דף צ"ה ע"ב) קשורא קדישא. כתר דאתגורו, עאלו בה, עד דאתפרעו, ואתגלייא רשימא דלהון, וכדין יהב להון קשורא, באתר עלאה, בקשורא דמהימנותא, באתר דכתיב, (שמות טו) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, מן השמים דייקא, והא אוקמוה.

קשר של האמונה

ובארבעה (ובחמשה) עשר, הרי נאמר, שהרי אז מבטלים חמין ושאר, והתעלו ישראל מרשות האחרת, ונעקרו מניה ונאחזו במצה, הקשר הקדוש. אחר שנמולו נכנסו בה, עד שנפרעו והתגלה הרשם שלהם, ואז נתן להם קשר במקום עליון, בקשר של האמונה, במקום שכתוב (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, מן השמים דיקא, והרי פרשוה.

שמירת ימים אלו

(חלק ב דף מ' ע"א)

וישראל קדישין, נטרין אינון יומין

שמירת ימים אלו

וישראל הקדושים שומרים אותם

ימים ששכנסו תחת כנפי השכינה, ושומרים אותו לחם שבא מצדדה, ועל זה כתוב את חג המצות תשמור וגו', וכתוב ושמרתם את המצות. מה זה ושמרתם את המצות? כמו שנאמר (שם יט) ושמרתם את בריתי, והכל בדרגה אחת עולה ונאחז.

בן חורין

אמר רבי יהודה, אם כף אז גם כל ימי השנה, למה שבעת ימים, שכתוב שבעת ימים שאר לא ימצא בבתים, שבעת ימים ולא יותר? אמר לו, כל זמן שהתחייב אדם להראות את עצמו בן חורין - כף צריך. כל זמן שלא התחייב - לא צריך.

שאור ומחמצת

והינו שאמר רבי שמעון, מה זה שכתוב אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתים, פי כל אכל מחמצת? אלא כף בארנו, שאור זה ומחמצת זו הן דרגה אחת, וכלם אחד. רשיות אחרות, אותם שליטים הממנים על שאר עמים, וקוראים להם יצר הרע, רשות אחרת, אל נכר, אלהים אחרים - אף כף שאור ומחמצת וחמץ, והכל אחד. אמר הקדוש ברוך הוא, כל השנים הללו עמדתם ברשות אחרת,

דעאלו תחות גדפוי דשכינתא, ונטרין תהוא נהמא דאתיא מסטרהא, ועל דא בתיב, (שמות כג) את חג המצות תשמור וגו', ובתיב ושמרתם את המצות. מהו ושמרתם את המצות. במה דאת אמר, (שמות יט) ושמרתם את בריתי. וכלא בחד דרגא סלקא ואתאחד.

בן חורין

(חלק ב דף מ' ע"א)

אמר רבי יהודה, אי הכי כל ימי שתא נמו, אמאי שבעת יומין, ובתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתים, שבעת ימים, ולא יתיר. אמר ליה, כל זמנא דאתחייב בר נש לאתחזאה גרמיה בן חורין, הכי אצטריך, כל זמנא דלא אתחייב לא אצטריך.

שאור ומחמצת

(חלק ב דף מ' ע"א)

והינו דאמר רבי שמעון, מאי בתיב, אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתים פי כל אוכל מחמצת. אלא הכי אוקימנא, האי שאור, והאי מחמצת, דרגא חד אינון, ובלהו חד. רשו אחררי, אינון שלטנין, דממנן על שאר עמין, וקרין להו יצר הרע, רשותא אחרא, אל נכר, אלהים אחרים. אף הכי, שאור, ומחמצת, וחמץ, וכלא חד. אמר קדשא בריך הוא, כל הני שני,

עבדים לעם אחר. מכאן ולהלאה שאתם בני חורין, אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתים. כל מחמץ לא תאכלו. ולא יראה לך חמץ.

רעת האוכל חמץ בפסח

כתוב (שמות לד) אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ, וְכָתוּב אַחֲרָיו אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. מה (עושה) זה אצל זה? אלא כך פרשוהו, מי שאוכל חמץ בפסח (כאלו עובד כוכבים ומזלות לעבד להם, שכן הסוד כך הוא - שחמץ בפסח) כמי שעובד לכוכבים ומזלות הוא.

שאור זהו היצר הרע

בא וראה, כאשר יצאו ישראל ממצרים, יצאו מרשות שלהם, מרשות אחרת, מהרשות ההיא שנקראת חמץ, לחם רע. ועל זה נקראים כוכבים ומזלות כך, וזהו סוד של יצר הרע, עבודה זרה, שנקראת גם כך - שאור. וזהו יצר הרע, שכך הוא יצר הרע בן אדם כשאר שבעה, שנקנס במעיו של אדם מעט מעט, ולבסוף מתרבה בו עד שכל הגוף מערב בו. וזהו כוכבים ומזלות. ועל זה כתוב, (תהלים פא) לא יהיה בך אל זר. אל זר ודאי.

קנימתו ברשות אחר, עבדו לעם אחר, מכאן ולהלאה דאתון בני חורין, אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתים. כל מחמץ לא תאכלו. ולא יראה לך חמץ.

רעת האוכל חמץ בפסח

(ח"ב קפ"ב ע"א) **כתוב** (שמות לד) אֱלֹהֵי מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ, וְכָתוּב אַחֲרָיו אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר. מאי (עבד) האי לגבי האי. אלא הכי אוקמוהו, מאן דאכיל חמץ בפסח (כאלו עבד כוכבים ומזלות למפלח לגרמיה, דהא רזא הכי הוא דחמץ בפסח) כמאן דפלח לבוכבים ומזלות איהו.

שאור זהו היצר הרע

תא חזי, בד נפקו ישראל ממצרים נפקו מרשו דלהון, מרשו אחר, מההוא רשו דאקרי חמץ, נהמא בישא. ועל דא אקרי כוכבים ומזלות הכי, ודא איהו רזא דיצר הרע, פולחנא נוכראה, דאקרי אנה הכי שאור. ודא איהו יצר הרע, דהכי איהו יצר הרע בכר נש, בחמור בעיסה, עאל במעווי דבר נש זעיר זעיר, ולבתר אסגוי ביה, עד דכל גופא אתערב בהדיה. ודא איהו כוכבים ומזלות. ועל דא כתוב, (תהלים פא) לא יהיה בך אל זר. אל זר ודאי.

חמץ בכרת

(חלק ג דף רנ"א ע"ב)

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתִיב (שְׁמוֹת י"ב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכְלוּ, וְכִתִּיב (שְׁמוֹת י"ג) לֹא יֵאָכֵל חֻמֶּץ. אֵלֶּא דָּא דְבַר, וְדָא נֹקְבָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, בְּדָא כְּתִיב לֹא תֹאכְלוּ, וּבְדָא כְּתִיב לֹא יֵאָכֵל, אָמַאי לֹא כְּתִיב לֹא תֹאכְלוּ. אֵלֶּא, נֹקְבָא דְאִיהִי אֶסְטִיאת אֲרַחֲהָא, בְּאַזְהָרָה וְדָאי, דְבַר דְאִיהוּ אֶחִיד בְּחֻטְא דְדַכּוּי יִתִיר, בְּבִקְשָׁה. וְעַל דָּא כְּתִיב, לֹא יֵאָכֵל, לֹא תֹאכְלוּ.

חמץ בכרת

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, כְּתוּב (שְׁמוֹת י"ב) כָּל מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכְלוּ, וְכִתוּב (ש"ס יג) לֹא יֵאָכֵל חֻמֶּץ. אֵלֶּא זֶה זְכָר, וְזוּ נִקְבָּה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּנִי, בְּזֶה כְּתוּב לֹא תֹאכְלוּ, וּבְזֶה כְּתוּב לֹא יֵאָכֵל. מִדּוּעַ לֹא כְּתוּב לֹא תֹאכְלוּ? אֵלֶּא נִקְבָּה שְׁהִיא נוֹטָה מִדְרָכָה - וְדָאי בְּאַזְהָרָה. זְכָר שְׁהוּא אַחוּז בְּחוּט שֶׁל טְהוּרָה יוֹתֵר - בְּבִקְשָׁה. וְעַל זֶה כְּתוּב לֹא יֵאָכֵל, לֹא תֹאכְלוּ.

מִי שֶׁאוּכַל חֻמֶּץ מִקְדִּים לַעֲצֻמוֹ מוֹת אָמַר לִיה אַבָּא, וְהָא כְּתִיב (דְּבָרִים ט"ז) לֹא תֹאכֵל עָלָיו חֻמֶּץ. אָמַר לִיה, אֶסְגִּי תְבִין יִתִירִין לִיקְרָא לְקַרְבָּנָא. אָבֵל בְּקַדְמִיתָא בְּבִקְשָׁה לֹא יֵאָכֵל. אָבֵל לְבִתֵּר בְּאַזְהָרָה, לֹא תֹאכְלוּ, דְהוּא קְשִׁיָּא מִתְרוּוּיָהּ. מַחְמֶצֶת מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְרִיחָא דְמוֹתָא אִית תַּמָּן. חֻמֶּץ, דְבַר. מַחְמֶצֶת, נֹקְבָא. (מְשַׁלִּי ה) רַגְלִיָּה יוֹרְדוֹת מוֹת, בְּרִישָׁא וְסִיפָא דְתִיבָה, תִּשְׁבַּח לָהּ. וּבְגִין דָּא מָאן דְאָכִיל חֻמֶּץ בְּפִסְחָא, אִיהוּ אֶקְדִּימַת לִיה מוֹתָא, וְלִנְדַע דְמִית הוּא בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי, כְּתִיב (שְׁמוֹת י"ב) וְנִבְרַתָּה הִנֵּפֶשׁ הָהִיא.

מִי שֶׁאוּכַל חֻמֶּץ מִקְדִּים לַעֲצֻמוֹ מוֹת אָמַר לוֹ, אַבָּא, וְהָרִי כְּתוּב (דְּבָרִים ט"ז) לֹא תֹאכֵל עָלָיו חֻמֶּץ. אָמַר לוֹ, הֲרַבָּה תְבוּת יִתְרוֹת לְכַבּוּדוֹ שֶׁל הַקְּרָבָן. אָבֵל בְּתַחֲלָה בְּקִשָּׁה - לֹא יֵאָכֵל, אָבֵל לְבִסוּף בְּאַזְהָרָה - לֹא תֹאכְלוּ, שְׁהוּא קִשָּׁה מְשַׁנְיָהֶם. מַחְמֶצֶת, מַה טַעְמָה? מִשּׁוּם שְׁרִיחַ שֶׁל מוֹת יֵשׁ שָׁם. חֻמֶּץ - זְכָר, מַחְמֶצֶת - נִקְבָּה. (מְשַׁלִּי ה) רַגְלִיָּה יֹרְדוֹת מוֹת, בְּרִישָׁא וּבְסוּף הַתְּבָה תִּמְצָא אוֹתָהּ. וּמִשּׁוּם זֶה מִי שֶׁאוּכַל חֻמֶּץ בְּפִסְחָא הוּא מִקְדִּים לַעֲצֻמוֹ הַמוֹת, וְשִׁדַּע שְׁהוּא מַת בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת י"ב) וְנִבְרַתָּה הִנֵּפֶשׁ הָהִיא.

ענין איסור אכילת חמץ ומצות
אכילת מצה

(ח"ג רנ"א ע"ב)

בְּתָר פֶּל דָּא בְּתִיב, לֹא יֵאָבֵל חֻמֵּץ
(שמות יג) שְׁבַעַת יָמִים תֹּאבֵל
עֲלִיו מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי. וּבְתִיב (שמות יב)
פֶּל מִחֻמֵּצַת לֹא תֹאבְלוּ. אָמַר רַעְיָא
מְהִימָנָא, אָמַאי מָנִי דְלֹא לְמִיבֵל חֻמֵּץ
שְׁבַעַת יוֹמִין, וְלְמִיבֵל בְּהוֹן מִצָּה. וְאָמַאי
לֹא יֵאָבֵל, וְאָמַאי לֹא תֹאבְלוּ. אָלֵא ז'
פְּכָבִי לְכַת וְאִינוּן: שַׁצ"ם חֲנֻכ"ל. וְאִינוּן
מִסְטָרָא דְטוֹב וְרַע, נְהוּרָא דְלִגְנוּ מִצָּה.
קְלִיפָה דְלִבְר חֻמֵּץ. וְאִינוּן חֻמֵּץ דְּכַר
מִחֻמֵּצַת נּוֹקְבָא.

מִצָּה דְלִגְנוּ שְׁמוּרָה. וְאִינוּן, (אסתר ב)
שְׁבַע הַנְּעֻרוֹת הָרְאִיּוֹת לְתַת לָהּ
מִבֵּית הַמְּלֶכֶךְ. וְאִתְמַר עֲלֵיהּ, (שמות יב)
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצּוֹת. מִצָּה אִיהִי
שְׁמוּרָה לְבַעֲלָהּ, דְּאִיהוּ ו'. וּבִיה
אִתְעֵבִיד מִצָּה.

וּמֵאֵן דְּנִטִיר לָהּ לְנָבִי יְהִ, דְּגִנְזִין בְּמֵי
מִן מִצָּה, וְאִינוּן. י"ם ה"ץ. וּמָנִי
קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבָרַךְ לָהּ שְׁבַע
בְּרָכוֹת לִיל פֶּסַח, דְּאִינוּן שְׁבַע הַנְּעֻרוֹת
דִּילָהּ, שַׁצ"ם חֲנֻכ"ל. וּמָנִי לְאֵעֲבָרָא
מְנַהוֹן חֻמֵּץ וּמִחֻמֵּצַת, דְּאִינוּן עֲנָנִים
חֲשׂוּכִין דְּמִכְסִיין עַל נְהוּרִין, דְּשַׁבְעָה
כְּכָבִי לְכַת, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (בראשית מא)

ענין איסור אכילת חמץ ומצות
אכילת מצה

אַחַר כָּל זֶה, כְּתוּב (שמות יג) לֹא
יִרְאֶה חֻמֵּץ, (דברים טז) שְׁבַעַת
יָמִים תֹּאכַל עֲלִיו מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי.
וּכְתוּב (שמות יב) פֶּל מִחֻמֵּצַת לֹא
תֹאכְלוּ. אָמַר הַרְוּעָה הַנְּאָמָן, מִדּוּעַ
צָוָה שְׁלֹא לְאָכַל חֻמֵּץ שְׁבַעַת יָמִים
וְלְאָכַל בָּהֶם מִצָּה? וּמִדּוּעַ לֹא יֵאָכַל,
וּמִדּוּעַ נֶאֱמַר לֹא תֹאכְלוּ? אָלֵא שְׁבַעַת
כּוֹכְבֵי לְכַת, וְהֵם: שַׁצ"ם חֲנֻכ"ל. וְהֵם
מִצַּד שֶׁל טוֹב וְרַע, אֹר הַפְּנִימִי, מִצָּה.
קְלִפָּה שְׁבַחוּץ - חֻמֵּץ. וְהֵם, חֻמֵּץ -
זְכָר. מִחֻמֵּצַת - נְקֵבָה.

מִצָּה שְׁבַפְנִים - שְׁמוּרָה. וְהֵם (אסתר
ב) שְׁבַע הַנְּעֻרוֹת הָרְאִיּוֹת לְתַת
לָהּ מִבֵּית הַמְּלֶכֶךְ. וְנֶאֱמַר עֲלֵיהֶם (שמות
יב) וּשְׁמַרְתֶּם אֶת הַמִּצּוֹת. מִצָּה הִיא
שְׁמוּרָה לְבַעֲלָהּ, שְׁהוּא אוֹת ו', וּבו
נַעֲשִׂית מִצָּה.

וּמִי שְׁשׁוּמַר לָהּ בְּשָׁבִיל י"ה הַגְּנוּזִים
בְּאוֹתִיּוֹת מ"ץ מִמִּצָּה, וְהֵם י"ם
ה"ץ. וְצָוָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבָרַךְ
אוֹתָהּ בְּשַׁבַּע בְּרָכוֹת לִיל פֶּסַח, שְׁהוּן
שְׁבַע הַנְּעֻרוֹת שְׁלָהּ, שְׁהוּן שַׁצ"ם חֲנֻכ"ל.
וְצָוָה לְהַעֲבִיר מֵהוּן חֻמֵּץ וּמִחֻמֵּצַת, שְׁהֵם
עֲנָנִים חֲשׂוּכִים שְׁמִכְסִים עַל אוֹרוֹת שֶׁל
שְׁבַעַת כּוֹכְבֵי לְכַת, שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם

(בראשית מא) וּתְבִיאֵנָה אֶל קַרְבְּנָה וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה וּמְרֵאִיהֶן רַע. חֲשׂוֹף כְּאֲשֶׁר בְּתַחֲלָה. דְּכָל כֶּף חֲשׂוֹף בְּתַחֲלָה. שְׁכָל כֶּף הַחֲשׂוֹף שֶׁל הָעֲנָנִים שְׁלָהֶם, שְׁלֹא יְכוּלִים אֲזוּרֹת לְהֵאִיר לָהֶם, וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמָר וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה (ע"כ רעיא מהימנא).

ביום של ראש השנה החמץ עולה, ומקטרג על האדם ומלשין עליו

בַּיּוֹם שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, (בְּכָל יוֹם) שְׁאִין הוּא, אֲלֵא לְאֵלוּ שְׁלֹא לְקַחוּ מֵאֲכָל שֶׁל הַרְפוּאָה, וְעֲזְבוּ אֶת מֵאֲכָל הַתּוֹרָה מִשׁוּם מֵאֲכָל אַחַר שֶׁהוּא חֲמֵץ. כִּי בַּיּוֹם זֶה שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה הַחֲמֵץ הוּא עוֹלָה, וּמְקַטְרֵג עַל הָאָדָם וּמְלַשֵּׁן עָלָיו, וְהוּא עוֹמֵד בַּיּוֹם זֶה מְקַטְרֵג עַל הָעוֹלָם, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּדִין עַל כָּלֶם וְדָן אֶת הָעוֹלָם.

וּמִסִּבָּה זוּ, כְּאֲשֶׁר נִתְּן הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הִטְעִים לָהֶם מִהֲלַחֵם הָעֲלִיּוֹן הוּא שֶׁל הַמְּקוֹם הוּא, וּמִתּוֹךְ הֲלַחֵם הוּא הָיוּ יוֹדְעִים וּמִסְתַּכְּלִים בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה לְלַכֵּת בְּדַרְךְ יֵשֶׁר, וְהָרִי בְּאֵרוֹ הַדְּבָרִים אֵלּוּ הַחֲבָרִים בְּסוּדוֹת (אֵלּוּ שְׁאֵנְחָנוּ אוֹמְרִים) אֵלּוּ כְּמוֹ שְׁאֵמְרָנוּ.

וּתְבִיאֵנָה אֶל קַרְבְּנָה וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה וּמְרֵאִיהֶן רַע, חֲשׂוֹף כְּאֲשֶׁר בְּתַחֲלָה. דְּכָל כֶּף חֲשׂוֹף בְּתַחֲלָה. דְּלֹא יְכַלִּין נְהוֹרִין לְאַנְתְּרָא לְהוֹן, וּבְגִין דָּא וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה (ע"כ רעיא מהימנא).

ביום של ראש השנה החמץ עולה ומקטרג על האדם ומלשין עליו

(ח"ב קפ"ג ע"ב)

בַּיּוֹמָא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּדִינָא, (בְּכָל יוֹמָא) דְּלֹאוּ אִיהוּ, אֲלֵא לְאֵינוֹן דְּלֹא נִטְלוּ מִיבְלָא דְּאִסּוּתָא, וְשִׁבְקוּ לְאִסּוּתָא דְּאוֹרֵייתָא, בְּגִין מִיבְלָא אַתְרָא דְּאִיהוּ חֲמֵץ. דְּהָא בַּיּוֹמָא דָּא דְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, הוּא חֲמֵץ חֲמֵץ סְלֵקָא, וּמְקַטְרֵגָא עָלֵיהּ דְּכַר נֶשׁ, וְאֵלְשִׁין עָלֵיהּ, וְאִיהוּ קְוִימָא בַּיּוֹמָא דָּא מְקַטְרֵגָא עַל עַלְמָא. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְתִיב בְּדִינָא עַל כָּלֶם וְדָאִין עַלְמָא.

וּבְגִינֵי כֶּף כִּד יְהִיב קְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹרֵייתָא לְיִשְׂרָאֵל, אֲטַעִים לְהוּ מִהֲהוּא נִחְמָא עֲלָאָה, דְּהוּא אַתְרָא, וּמְנוּ הוּא נִחְמָא, חוּו יְדַעִין וּמִסְתַּכְּלִין בְּרִוֵי דְּאוֹרֵייתָא, לְמַתְךָ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל, וְהָא אוֹקְמוּהָ מְלָה אֵינוֹן חֲבָרִיָּא בְּרִוִין (ס"א אֵלּוּ דְּקָאמְרוּ) אֵלּוּ בְּדְקָאמְרוּ.

חמץ ומצה

(חלק ג דף רנ"ב ע"א)

תא חזי, במצרים איהי שלטא, ומנה נפקו כמה שלטנין לזניהו, וכלא ברזא דחמץ, פינן דתבר לה קדשא בריך הוא, אפיק חמץ ואעיל מצה. במה. בחוטא זעירא מבלא, תבר ח' חמץ, ואתעביד מצה. אינון אתוון. אלא דתבר ח' דהאי חיה, דאקרי חמץ. ועל דא אקרי חית קנה, דנח לאתברא בקנה דא. במה אתבר. בחוטא זעירא פנימא, תבר ח' ואתעבר מאיתנה, והנה מצה. ועל דא בתיב, גער חית קנה, גער בה קדשא בריך הוא, ואתבר ח' חמץ, ואתעביד ח' (ס"א ואתעבר ח' חמץ ואתאביר).

חמץ ומצה

בא וראה, במצרים היא שולטת, וממנה יוצאים כמה שלטונים למיניהם, והכל בסוד של חמץ. פינן ששבר אותה הקדוש ברוך הוא, הוציא חמץ ומכניס מצה. במה? בחוט קטן מהפל שבר אות ח' של חמץ, ונעשה מצה. אלו אותיות, אלא ששבר ח' של חיה זו, שנקרא חמץ. ועל זה נקרא חית קנה, שנוח לשברו כמו קנה זה. במה נשבר? בחוט קטן כמו שערה שבר ח' ועבר מאיתנה, והיה מצה. ועל זה כתוב גער חית קנה. גער בה הקדוש ברוך הוא, ונשבר ח' של חמץ ונעשה ח'. (ועובר ח' של חמץ ונעשה).

ועתיד הקדוש ברוך הוא לשבר לו לאותו קנה כמו זה, ישבר רגל ק' מקנה, וישאר הנה. (ישעיה מ) הנה ה' אלהים בחזק יבוא וזרעו משלה לו הנה שברו אתו ופעלתו לפניו. מהו ופעלתו? זה פעל של אותה ק' (פעלה של אותו חמץ) שישבר אותה, והיא פעלה שלפניו, והוא יעביר רגלו ויהיה הנה, שנאמר (שם מא) ראשון לציון הנה הנה וגו'.

ענין שמרים

אמר רבי יוסי, למה לנו להטריח כל זה, מקרא שלם הוא, שיהי

ענין שמרים

(חלק ג דף צ"ה ע"א)

אמר רבי יוסי למה לן לאטרהא כולי האי, קרא שלים הוא, דהא

בלילה הזוהר הזווג העליון הקדוש מתעורר ונמצא. זהו שכתוב הוא הלילה הזה לה' שמרים. מה זה שמרים? שנים, הזווג של הלבנה עם השמש. לכל בני ישראל לדורתם, שהרי מפאן והלאה נתאחדו ונקשרו בקשר של השם הקדוש ויצאו מרשות אחרת. משום כך בארבעה עשר מתקנים את עצמם, ומבערים חמץ מביניהם ונכנסים לרשות הקדושה, ואז מתעטרים חתן וכלה בעטרות האם העליונה, וצריך אדם להראות את עצמו בן חורין.

שבעת ימים מצות תאכלו

למלך שעשה אדם אחד קצין. כל אותם ימים שעלה לדרגה זו שמחה, ולבש בגדי כבוד. אחר כך לא צריך. לשנה אחרת שומר אותם ימים שעלה לכבוד זה, ולובש אותם בגדים, וכך כל שנה ושנה. כך ישראל, כתוב שבעת ימים שאר לא ימצא, שהם ימי שמחה, ימים שעלו לכבוד זה ויצאו משעבוד אחר, ולכן שומרים בכל שנה ושנה את הימים שעלו לכבוד הזה, ויצאו מרשות אחרת ונכנסו ברשות הקדושה. ועל זה כתוב שבעת ימים מצות תאכלו.

בהאי ליליא, זווגא עלאה קדישא אתער ואשתבח, הדא הוא דכתיב, (שמות יב) הוא הלילה הזה לי' שמורים, מאי שמורים. תרי, זווגא דסיתרא בשמשא. לכל בני ישראל לדורתם, דהא מפאן ולהלאה, אתאחדו ואתקשרו בקשורא דשמא קדישא, ונפקו מרשותא אחרא. בניני כד בארבעה עשר, מתקני גרמיהו, ומבערי חמץ מביניהו, ועילי ברשותא קדישא, וכדין מתעטרי חתן וכלה, בעטרוי דאימא עלאה, ובעי בר נש לאחואה גרמיה דאיהו בר חורין.

שבעת ימים מצות תאכלו

למלכא דעבד לחד בר נש רופינוס, כל אינון יומין דסליק להאי דרגא, תדי, ולביש לבושי יקר, לבתר לא אצטריך. לשתא אחרא גטיר אינון יומין דסליק לקירו דא, ולבש אינון לבושין, וכן בכל שתא ושתא. כהאי גווגא ישראל, כתיב, שבעת ימים שאר לא ימצא, דאינון יומי חדוותא, יומין דסליקו ליקרא דא, ונפקו משעבודא אחרא. ובגין כך, נטרין בכל שתא ושתא, יומין דסליקו להאי יקר, ונפקו מרשותא אחרא, ועאלו ברשותא קדישא, ועל דא כתיב, שבעת ימים מצות תאכלו.

לחם עוני

וְאִי תִיכּוּא מוֹשֶׁה הֵיךְ לֹא פָרַע לְהוֹ. אֵלֶּא, בְּגִין דְּלֹא יִתְעַבְּבוּן יִשְׂרָאֵל תְּמֹן עַד דִּיתְסִיאוּ, וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים טז) שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עָלְיוּ מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי. מְאִי טַעְמָא לֶחֶם (דף מ' ע"ב) עֲנִי, מְשׁוּם כִּי בְּחִפְזוֹן יֵצֵאת וְגו', וְכְתִיב וְלֹא יִכְלוּ לְהִתְמַהֵמֵה.

תַּא חֲזִי, כּד עֲאֵלוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְעָא, עֲאֵלוּ גְזִירִין וְאַתְפְּרְעוּ. וְכִּי כְּתִיב (דברים ח), אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְפַּנַּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. מְאִי בְּמִסְפַּנַּת. לֶחֶם עֲנִי. אֲמִאי אֶקְרִי לֶחֶם עֲנִי. מְשׁוּם דְּקַיִמָא סִיחָא בְּפִגְמִימוּתָא, וְלֹא מִתְבַּרְכָּא מִשְׁמֵשָׁא, וְלֹא מִתְנַהֲרָא מִן שְׁמֵשָׁא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (דברי הימים א כט), כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֶרֶץ, וְלֹא אֶתְנַהֲרָא (מכיל) מִיּוֹבְלָא. מְאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּלֹא אֶתְפְּרְעוּ. אֲבָל חָבָא, דְּאֶתְגְּזְרוּ יִשְׂרָאֵל וְאַתְפְּרְעוּ, לֹא תַחְסֵר כָּל בָּהּ כְּתִיב, וְעַל דָּא לֹא בְּמִסְפַּנַּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. מְאִי טַעְמָא. מְשׁוּם דְּלֹא תַחְסֵר כ"ל בָּהּ, כְּמָה דְּחִסְרוּ לִיהּ בְּמִצְרַיִם.

וּבְכָל שְׁתָּא וְשְׁתָּא דּוּכְרָנָא דְּמִצְרַיִם קָא עֲבָדִי יִשְׂרָאֵל וְאֶבְלִי, וְלֹא אֶשְׁתַּצִּי מִדְּרִי דְרִין. וּבְגִין דְּלֹא אֶתְפְּרְעוּ חָבָא בְּמִצְרַיִם, חִסְרוּ לִיהּ לְהֵאִי כָּל,

לחם עוני

וְאִם תֹּאמַר, אֵיךְ מוֹשֶׁה לֹא פָרַע אוֹתָם? אֵלֶּא כְּדִי שְׁלֹא יִתְעַבְּבוּ שֵׁם יִשְׂרָאֵל עַד שִׁיתְרַפְּאוּ, וְעַל זֶה כְּתוּב שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל עָלְיוּ מִצּוֹת לֶחֶם עֲנִי. מָה הַטַּעַם לֶחֶם עֲנִי? מְשׁוּם כִּי בְּחִפְזוֹן יֵצֵאת וְגו', וְכְתוּב וְלֹא יִכְלוּ לְהִתְמַהֵמֵה.

בְּא רְאֵה, כְּשֶׁנִּכְנְסוּ יִשְׂרָאֵל לְאַרְצָא, נִכְנְסוּ מִהוֹלִים וְנִפְרְעוּ, וְכִי כְּתוּב? (דברים ח) אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְפַּנַּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. מָה זֶה בְּמִסְפַּנַּת? לֶחֶם עֲנִי. לְמָה נִקְרָא לֶחֶם עֲנִי? מְשׁוּם שֶׁהִלְבְּנָה עוֹמֵדֵת בְּפִגְמִימוּתָהּ וְלֹא מִתְבַּרְכַּת מִן הַשֶּׁמֶשׁ, וְלֹא מוֹאֲרֵת מִן הַשֶּׁמֶשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאֶרֶץ, וְלֹא מוֹאֲרֵת [מכיל] מִיּוֹבְל. מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם שְׁלֹא נִפְרְעוּ. אֲבָל כָּאן שֶׁנִּמְוָלוּ יִשְׂרָאֵל וְנִפְרְעוּ, לֹא תַחְסֵר כָּל בָּהּ כְּתוּב, וְעַל זֶה לֹא בְּמִסְפַּנַּת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם. מָה הַטַּעַם? מְשׁוּם שְׁלֹא תַחְסֵר כ"ל בָּהּ. כְּמוֹ שֶׁחִסְרוּ לָהּ בְּמִצְרַיִם.

וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל זְכָרוֹן שֶׁל מִצְרַיִם וְאוֹכְלִים, וְלֹא מִתְפַּלֵּה מְדוּרֵי דוֹרוֹת. וּמְשׁוּם שְׁלֹא נִפְרְעוּ כָּאן בְּמִצְרַיִם, חִסְרוּ אוֹתוֹ, אֵת

הכל הָזָה, וְהַלְבָּנָה עוֹמֶדֶת בְּפָגִימוֹת.
 וְנִקְרָאת לָחֶם עֵינִי. עֵינִי כְּתִרְגוּמוֹ
 מִסְפָּנוֹת. וּמָה שֶּׁאֶכְלוּ אוֹתוֹ שֵׁם בְּאַרְצָן,
 זֶה הָיָה בְּשִׁבִיל זְכוּרֹן מִצְרַיִם, וְזֶה לְדוֹרֵי
 דוֹרוֹת, וְלַעֲתִיד לְבֹא כְּתוּב (ישעיה ס)
 לֹא יָבֹא עוֹד שֶׁמֶשֶׁךְ וִירְחָךְ וְגו'.

וְקִיּוּמָא סִיחָרָא בְּפָגִימוֹתָא, וְאַקְרִי לָחֶם
 עֵינִי, עֵינִי: כְּתִרְגוּמוֹ מִסְפָּנוֹת. וּמָוִי
 דְּאֶכְלוּ לִיה תְּפֻן בְּאַרְעָא, בְּגִין דְּיִכְרְנָא
 דְּמִצְרַיִם הָוָה, וְהָאִי לְדָרֵי דְרִין, וְלִזְמָנָא
 דְּאֵתִי כְּתִיב, (ישעיה ס) לֹא יָבֹא עוֹד
 שֶׁמֶשֶׁךְ וִירְחָךְ וְגו'.

מכתב שכתב בעל הסולם:

"יזכר נאלמנה, ששציון לא
 היה מלבן האר"י ז"ל עכ
 היום הזה, מי שיבין את
 שיטת האר"י ז"ל, על שורשו
 וכו' והנה ברצון העליון
 יתי, בכיתי לעיבור נשמת האר"י ז"ל, לא לפני געשי
 הטובים, אלא ברצון עליון, שנשגב גם לפני עבלי,
 אמה נבחרתי אנכי אנשמה נפאלה זו, שלא זכה
 בה אצמ געתי פטירתו עכ היום, ולא אובל אהאריק
 בענין זה לפני שאין צרכי בזה אצבר בנפלאות".

(מרן בעל "הסולם" זי"ע במכתב משנת תרפ"ו)

🌀 לימוד ליום ב' של פסח 🌀

לחם עליון יותר

(חלק ב דף קפ"ג ע"א)

השָׁתָא אֵית לָן לְאַסְתְּבְּלָא, בְּפִסְחָא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִנְהֵמָא דְאַתְקְרִי חֲמִין, בְּתִיב, (שמות יג) וְלֹא יִרְאֶה לָךְ חֲמִין, וּבְתִיב (שמות יב) פִּי כָּל אוֹבֵל מִחֲמֻצַּת (דף קפ"ג ע"ב) מֵאֵי טַעְמָא. בְּגִין יִקְרָא דְהָהוּא נְהֵמָא דְאַתְקְרִי מֻצָּה. הַשְׁתָּא דְזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְנִהְמָא עֲלָאָה יִתִּיר לָא יֵאוּת תְּוָה לְאַתְבְּטְלָא חֲמִין, וְלֹא אֲתַחֲוֵיָא כָּלִל. וְאַמְאֵי קָרְבְּנָא דָּא, חֲמִין תְּוָה, דְּכְתִיב סֵלֶת תַּהֲיִינָה חֲמִין תַּאֲפִינָה. וְתוּ, דְּהַשְׁתָּא בְּיוֹמָא דָּא אֲתַבְטֵל יִצְרַר הָרַע, וְאוֹרִייתָא דְאַתְקְרִי חִירוֹ אֲשַׁתְּבַחַת.

אַלְא, לְמַלְבָּא דְהָהוּא לִיה בַּר יַחֲדָאֵי, וְחֲלִישׁ. יוֹמָא חַד תְּוָה תְּאִיב לְמִיבֵל, אֲמָרוּ יִיבֹל בְּרִיה דְּמַלְבָּא (ס"א מִיבְלָא דְאַסְוֹתָא) אֲסוֹתָא דָּא, וְעַד דְּיִיבֹל לִיה, לֹא יִשְׁתַּבַּח מִיבְלָא וּמְזוֹנָא אַחְרָא בְּבִיתָא. עֲבִדוּ חֲבִי. בִּין דְּאַבֵּל הָהוּא אֲסוֹתָא, אֲמָר מִכָּאן וְלַהֲלָאָה יִיבֹל כָּל מָה דְּאִיהוּ תְּאִיב, וְלֹא יִבִּיל לְנוֹקָא לִיה. כִּף בַּד נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, לֹא תְוִי יַדְעֵי עֲקָרָא וְרוּזָא דְמַהֲיִמְנוּתָא, אֲמָר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִטְעִמוּן יִשְׂרָאֵל אֲסוֹתָא, וְעַד דְּיִיבְלוּן אֲסוֹתָא דָּא, לֹא אֲתַחֲוִי לְהוֹן מִיבְלָא אַחְרָא. בִּין דְּאַבְלוּ

🌀 לימוד ליום ב' של פסח 🌀

לחם עליון יותר

עֲתָה יֵשׁ לָנוּ לְהַתְּבוּנוּן, בְּפִסְחָא יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִלְחָם שְׁנִקְרָא חֲמִין. כְּתוּב (שמות יג) וְלֹא יִרְאֶה לָךְ חֲמִין, וְכְתוּב (שם יב) פִּי כָּל אֹכֵל מִחֲמֻצַּת. מָה הִטְעַם? בְּשִׁבִיל כְּבוֹד שֶׁל הַלְחָם הָהוּא הִנְקָרָא מֻצָּה. וְעַכְשָׁו שְׁזָכוּ יִשְׂרָאֵל לְלֶחֶם עֲלִיוֹן יוֹתֵר, לֹא רְאוּי הֵיךְ שִׁיתְּבַטֵּל הַחֲמִין וְלֹא יִרְאֶה כָּלִל. וּמַדּוּעַ קָרְבָּן זֶה הֵיךְ חֲמִין? שְׁכְּתוּב סֵלֶת תַּהֲיִינָה חֲמִין תַּאֲפִינָה. וְעוֹד, שְׁעֲתָה בְּיוֹם זֶה מִתְּבַטֵּל יִצְרַר הָרַע, וְהַתְּוָרָה שְׁנִקְרָאת חִירוֹת נִמְצָאת.

אַלְא, לְמַלְבָּא שְׁהֵיךְ לוּ בִּן יַחֲדָאֵי, וְנִחְלָה. יוֹם אֶחָד הֵיךְ מִתְּאֵוָה לְאַכֵּל. אֲמָרוּ, יֵאכֵל בִּן הַמְּלָךְ (מֵאַכֵּל שֶׁל רְפוּאָה) רְפוּאָה זֹאת, וְעַד שִׁיאַכֵּל אוֹתָהּ, לֹא יִמְצָא מֵאַכֵּל וּמְזוֹן אַחַר בְּבִית. עֲשׂוּ כֵן. פִּינֵן שְׁאַכֵּל הַרְפוּאָה הַהִיא, אֲמָר, מִכָּאן וְלַהֲלָאָה יֵאכֵל כָּל מָה שֶׁהוּא מִתְּאֵוָה וְלֹא יִכּוֹל לְהִזְיֵק לוֹ.

כִּף כַּאֲשֶׁר יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים עֲקָר וְסוּד שֶׁל הָאֲמוּנָה. אֲמָר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: יִטְעִמוּ יִשְׂרָאֵל רְפוּאָה, וְעַד שִׁיאַכְלוּ רְפוּאָה זֹאת, לֹא יִרְאֶה לָהֶם מֵאַכֵּל אַחַר. פִּינֵן שְׁאַכְלוּ

מצה, שהיא רפואה לעלות ולדעת בסוד האמונה, אמר הקדוש ברוך הוא: מפאן והלאה ראוי להם חמץ ויאכלו אותו, שהרי אינו יכול להזיק להם.

מצה

מצה, מדוע (נקראת מצה)? אלא כף שנינו, שדי - משום שאמר לעולמו די, שיאמר לצרותינו די. אף כף מצה, משום שהיא משדדת ומבריחה לכל צדדים רעים ועושה קטטה ביניהם כדגמת שם שדי שבמזוזה, שמבריח לשדים ומזיקים שבשער - אף כף היא מבריחה אותם מכל משכני הקדשה, ועושה מריבה וקטטות בהם, כמו שנאמר (שמות יז) מסה ומריבה. ועל זה כתוב מצה, והרי מסה נכתבת באות סמ"ך? אלא תרגום של מסה הוא מצותא.

שקר

פסח, זרוע ימין של אברהם, פסח מזקק. מי שערב בו עופרת, משקר אותו. כף מי שערב חמץ או שאור כל שהוא במצה, כאלו משקר בחותם המלך. וכף מי שערב בטפה שלו שום תערובת, כאלו משקר את חותם המלך. זה בזה תלוי.

מצה, דאיהי אסוותא למיעל ולמנדע ברזא דמחיימנותא. אמר קדשא בריך הוא, מפאן ולהלאה אתחזי לון חמץ, ויבילון ליה, דהא לא יביל לנזקא לון.

מצה

(חלק ג דף רנ"א ע"ב)

מצה, אמאי (ס"א אתקריאת מצה). אלא הכי תנינו, שדי: בגין דאמר לעולמו די, דיאמר לצרותינו די. אוף הכי מצה, בגין דקא משדד דמברחת לכל סטרין בישינו, ועביד קטטה בהו, בגוונא דשדי דמזוזה, דמבריח לשדים ומזיקים דתרעא, אוף הכי איהי מברחת לון מפל משכני קדשה, ועביד מריבה וקטטה בהו. במה דאת אמר, (שמות יז) מסה ומריבה. על דא כתיב מצה. והא מסה בסמך איהו. אלא תרגומו דמסה, איהו מצותא.

שקר

פסח, דרועא ימינא דאברהם, פסח מזוקק. מאן דערב ביה עופרת, משקר ליה. הכי מאן דערב חמץ או שאור כל שהוא במצה, כאלו משקר חותמא דמלכא. והכי מאן דערב בטפה דיליה שום תערובת, כאלו משקר חותמא דמלכא, דא בדא תלייא.

ישראל מתקנים להם בית כל אותו היום

רבי אחא אמר, בגין כך תקונא דכלא (נ"א דכלה) ביהווא יומא, ובלייליא אשתכח ושובא דביתא, ווי לאינן דלאו מבני ביתא נינהו, כד אתאן לאודוונא אורייתא (ס"א אריוותא) בתרא, ווי לאינן דלא אשתמודען גבייהו. בגין כך ישראל קדישין מתקנין לון ביתא, כל ההוא יומא, ועל ידיהו, עיילי מאן דעילי, ואינן תראן וזמרון תרווייהו זכאין אינן ישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ליל שמורים הוא לה'

תא חזי, בארביסר (נ"א בחמיסר) בשעתא דזוונא דסיתרא אשתכח בשלימו עם שמשא, ובתרין תתאין לא משתכחין כל כך בעלמא, דהא בחדותי דסיתרא, זינן בישין משתכחין, ומתערי לאתפשטא בעלמא. ובשעתא דזוונא דסיתרא אשתכח בגהירו דשמשא בשלימו, מתבגשי בלהו לאתר חד, וקדושי מלכא אתערו. בדין כתיב (שמות יב) ליל שמורים הוא לוי, דהא זוונא קדישא אשתכח, והוא שמורים בכלא.

ליל שמורים

(חלק ג דף רפ"ב ע"ב)

רעיא מהימנא, מארי דפסחא, בזמנא

ישראל מתקנים להם בית כל אותו היום

רבי אחא אמר, משום כך תקון של הכל (של הכלה) הוא באותו יום, ובליילה נמצא הישוב של הבית. אוי לאותם שאינם מבני הבית, כשפאים להזדוג התורה (האריות) יחד. אוי לאותם שלא נודעים אצלם. משום כך ישראל הקדושים מתקנים להם הבית כל אותו היום, ועל ידם נכנסים מי שנכנסים, והם שמחים ומזמרים שניהם. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

ליל שמורים הוא לה'

בא ראה, בארבעה (בחמשה) עשר, בשעה שזווג הלבנה נמצא בשלמות עם השמש, והפתרים התחתונים לא נמצאים כל כך בעולם, שהרי בחדוש הלבנה נמצאים מינים רעים, ומתעוררים להתפשט בעולם. ובשעה שהזווג של הלבנה נמצא באור השמש בשלמות, כלם מתפנסים למקום אחד, והקדשות של המלך מתעוררות. אז כתוב, (שם יב) ליל שמורים הוא לה', שהרי הזווג הקדוש נמצא, והוא שמורים בכל.

ליל שמורים

רועה הנאמן, בעלי הפסח, בזמן

דְּשִׁלִיט עֲלֵיהֶוּ לַיַּל שְׁמוּרִים, בְּלֶהוּ צְרִיכִים לְמַתְּוֵי שְׁמוּרִים, וְנִטְוֹרִים מִחֻמֵּץ וּשְׂאוֹר בְּכָל שָׁהוּא, וְכָל מֵאֲכָלִים וּמִשְׁקִים (ס"א מַאֲנֵי דְפִסְחָא) בְּלֶהוּ נְטוּרִין. וּמֵאֵן דְּנְטִיר לֹוֹן מִחֻמֵּץ וּשְׂאוֹר. גּוּפִיהּ, אִיהוּ נְטִיר מוּצָר הָרַע לְתַתָּא, וְנִשְׁמַתָּא לְעֵילָא. וְאִתְמַר בֵּיהּ, (תהלים ה) לֹא יִגְרֹף יְגוּרְף רַע. בְּנִין דְּהָא אִתְעֵבִיד גּוּפִיהּ קִדְשׁ, וְנִשְׁמַתִּיהּ קִדְשׁ קִדְשִׁים. וְאִתְמַר בְּיוּצָר הָרַע (ויקרא כב) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל קִדְשׁ, (במדבר א) וְהִזָּר הִקְרַב יוֹמָת.

שְׁשׁוּלֵט עֲלֵיהֶם לַיַּל שְׁמוּרִים, כְּלָם צְרִיכִים לְהִיּוֹת שְׁמוּרִים, וּשְׁמוּרִים מִחֻמֵּץ וּשְׂאוֹר בְּכָל שָׁהוּא, וְכָל הַמֵּאֲכָלִים וְהַמִּשְׁקִים (כְּלֵי הַפִּסַּח) כְּלָם שְׁמוּרִים. וּמֵי שְׁשׁוּמְרָם מִחֻמֵּץ וּשְׂאוֹר, גּוּפוֹ שְׁמוֹר מוּצָר הָרַע לְמַטָּה, וְנִשְׁמַתוֹ לְמַעְלָה, וּבּוֹ נֶאֱמַר (תהלים ה) לֹא יִגְרֹף רַע. מִשׁוּם שְׁהָרִי גּוּפוֹ נַעֲשֶׂה קִדְשׁ, וְנִשְׁמַתוֹ קִדְשׁ קִדְשִׁים, וְנֶאֱמַר בְּיוּצָר הָרַע (ויקרא כה) וְכָל זֶר לֹא יֹאכַל קִדְשׁ, (במדבר א) וְהִזָּר הִקְרַב יוֹמָת.

ענין ארבע כוסות

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֲנִי אַרְבַּע כּוּסֵי דְהַהוּא לִילְיָא אַמַּאי. אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָא אוּקְמוּהָ חֲבֵרִיָּיא, לְקַבִּיל ד' גְּאֻלוֹת. אַבְל שְׁפִיר הוּא בְּסַפְרָא דְרַב יִיסָא סָבָא, דְקָאֲמַר הוּאִיל וְזוּוּנָא קִדְשִׁיא אִשְׁתַּבַּח בְּהָא לִילְיָא בְּכָל סַטְרִין, וְזוּוּנָא הוּא בְּאַרְבַּע קְשָׁרִין, דְּאֵינֵן ד' דְּרָגִין, וְלֹא מִתְפָּרְשִׁי דָא מִן דָּא, כִּד זוּוּנָא דָא אִשְׁתַּבַּח, וְאֵנֵן בְּחִדּוּתָא דְלַהוֹן אִתְעַרְנָא, בְּנִין דְּהָא זְכִינָא בְּהוּ, דְּמֵאֵן דְּאִחִיד בְּדָא, זְכִי בְּכָלָא. וְעַל דָּא אִשְׁתַּנִּי לִילְיָא דָּא מִכָּל שְׂאֵר לִילְוֹן, וּבְעֵינֵן לְמַעַבְד שְׁמָא בְּכָלָא, וּלְמַחְדֵי בְּהָא לִילְיָא, בְּנִין דְּחִדּוּתָא הוּא לְעֵילָא וְתַתָּא.

ענין ארבע כוסות

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אַרְבַּע הַכּוּסוֹת הִלְלוּ שָׁל אוֹתוֹ הַלִּילָה לְמָה? אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָרִי פְּרִשׁוּהָ הַחֲבֵרִים, כְּפִגְד אַרְבַּע גְּאֻלוֹת. אַבְל יְפָה הוּא בְּסַפְרוֹ שָׁל רַב יִיסָא סָבָא, שְׁאָמַר, הוּאִיל וְהַזּוּוּג הַקְּדוּשׁ נִמְצָא בְּלִילָה הַזֶּה בְּכָל הַצְּדָדִים, וְהַזּוּוּג הוּא בְּאַרְבַּעָה קְשָׁרִים, שְׁהֵם אַרְבַּע דְּרָגוֹת, וְלֹא נִפְרָדִים זֶה מִזֶּה, כְּשֶׁהַזּוּוּג הַזֶּה נִמְצָא, וְאֵנוּ בְּשִׁמְחָתָם מִתְעוֹרְרִים, מִשׁוּם שְׁהָרִי זְכִינּוּ בְּהֵם, שְׁמֵי שְׂאוּחַז בְּזָה - זוֹכָה בְּכָל. וְעַל כֵּן הַשְׁתַּנָּה הַלִּילָה הַזֶּה מִכָּל שְׂאֵר הַלִּילוֹת, וְצְרִיכִים לַעֲשׂוֹת שֵׁם בְּכָל וּלְשַׁמַּח בְּלִילָה הַזֶּה, מִשׁוּם שְׁשִׁמְחָה הִיא לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.

ועוד אָמַר, שְׁאַרְבַּע אֵלּוּ אַרְבַּע גְּאוּלוֹת קוֹרְאִים לָהֶם. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁהַדְרָגָה הָאַחֲרוֹנָה הִזוּ נִקְרְאוּת גּוֹאֵל, הַמְלֵאךְ הַגּוֹאֵל. וְלֹא נִקְרְאוּת גּוֹאֵל אֶלָּא עַל יְדֵי דְרָגָה אַחֲרֵת עֲלִיּוֹנָה שְׁעוֹמֶדֶת עֲלֶיהָ וּמְאַיְרָהּ לָהּ, וְזוֹ לֹא מוֹצִיָּאָהּ לָהּ אוֹר, אֶלָּא בְּשֵׁתִי (בְּאוֹתוֹן דְּרָגוֹת) הַדְרָגוֹת הַלְלוּ שְׁעֲלִיו. נִמְצָא שְׁאַרְבַּע אֵלּוּ הֵן אַרְבַּע גְּאוּלוֹת.

מצוה לספר בשבח יציאת מצרים, והיא חובה לדבר בשבח זה לעולמים **בְּרַעֲיָא** מְהִימְנָא (פְּרִשְׁתָּ בֵּא מ'): מִצְוָה אַחֲרֵת זֹאת לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָה יְצִיאת מִצְרַיִם, שֶׁהִיא חוֹבָה עַל בֶּן אָדָם לְדַבֵּר בְּשִׁבְחָה זֶה לְעוֹלָמִים. כִּי בְּאַרְנוֹ, כָּל אָדָם שֶׁמְדַבֵּר בִּיצִיאת מִצְרַיִם וּבְאוֹתוֹ סִפּוֹר שְׂמִיחַ בְּשִׂמְחָה, עֲתִיד הוּא לְשִׂמְחַת בְּשִׂכְנָה בְּעוֹלָם הַבָּא שֶׁהוּא שְׂמִיחַת הַכֹּל, שֶׁהָרִי הוּא אָדָם שֶׁשְׂמִיחַ בְּאַדּוֹנוֹ, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׂמִיחַ בְּאוֹתוֹ סִפּוֹר.

כנס הקב"ה כל הפמליא שלו, ואמר להם: לכו שמעו את ספור השבח שלי שמדברים הבנים שלי ושמחים בגאולתי

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה כְּנֶס הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל הַפְּמִלְיָא שְׁלוֹ, וְאָמַר לָהֶם: לְכוּ שְׁמַעוּ אֶת סִפּוֹר הַשְּׂבַח שְׁלִי

ועוד אָמַר, דְּאַרְבַּע אֵלּוּן אַרְבַּע גְּאוּלוֹת קְרִינְוּ לָהּ. מָאי טַעְמָא. בְּגִין דְּהֵאִי דְרָגָא בְּתַרְתָּא, גּוֹאֵל אַתְקְרִי (בראשית מח) הַמְלֵאךְ הַגּוֹאֵל. וְלֹא אַתְקְרִי גּוֹאֵל, אֶלָּא עַל יְדֵא דְדְרָגָא אַחֲרָא עֲלָתָהּ, דְּקִיּוּמָא עֲלָהּ וְנִהִיר לָהּ. וְדֵא לֹא אֶפִיק לָהּ נְהוּרָא, אֶלָּא בְּאֵלִין תְּרִין (ס"א באיננו דרגיו) דְּרָגִין דְּעֲלִיָּה. אֲשַׁתְּכַח, דְּדֵא אֵלִין אַרְבַּע גְּאוּלוֹת נִינְהוּ.

מצוה לספר בשבח יציאת מצרים, והיא חובה לדבר בשבח זה לעולמים **בְּרַעֲיָא** מְהִימְנָא (פְּרִשְׁתָּ בֵּא מ'): פְּקוּדָא בְּתַר דֵּא, לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָה יְצִיאת מִצְרַיִם, דְּאִיהוּ חוֹבָא עַל בְּרַ נֶשׁ, לְאַשְׁתַּעֲי בְּהֵאִי שְׂבַחָה לְעֲלָמִין. הָכִי אוֹקִימְנָא, כָּל בְּרַ נֶשׁ דְּאַשְׁתַּעֲי בִּיצִיאת מִצְרַיִם, וּבְתַהוּא סִפּוֹר תְּרִי בְּחֻדְנָה, זְמִין אִיהוּ לְמַחְדֵי בְּשִׂכְנִיתָא לְעֲלָמָא דְּאֵתִי דְּהוּא חֲדוּ מִכְּלָא, דְּהֵאִי אִיהוּ בְּרַ נֶשׁ דְּתְרִי בְּמַרְיָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִי בְּתַהוּא סִפּוֹר.

כנס הקב"ה כל הפמליא שלו, ואמר להם: לכו שמעו את ספור השבח שלי שמדברים הבנים שלי ושמחים בגאולתי

בֵּיהּ שְׁעָתָא, כְּנִישׁ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל פְּמִלְיָא דִּילֵיהּ, וְאָמַר לוֹן, זִילוּ וּשְׁמַעוּ סִפּוֹרָא דְּשְׂבַחָה דִּילֵי, דְּקָא

שְׁמוֹדְבָרִים הַבְּנִים שְׁלִי וְשִׁמְחִים
בְּגֵאֲלָתִי. אִזּוּ כָּלָם מִתְּפַנְסִים, וְבָאִים
וּמִתְחַבְּרִים עִם יִשְׂרָאֵל, וְשׁוֹמְעִים סְפוּר
הַשְּׁבַח שֶׁשִּׁמְחִים בְּחֻדוֹת גְּאֻלַּת אֲדוֹנָם.
אִזּוּ בָּאִים וּמוֹדִים לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל
כָּל אוֹתָם נְסִים וּגְבוּרוֹת, וּמוֹדִים לוֹ עַל
הָעַם הַקָּדוֹשׁ שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּאַרְץ שֶׁשִּׁמְחִים
בְּשִׂמְחַת הַגְּאֻלָּה שֶׁל אֲדוֹנָם.

אִזּוּ מִתְּנַסֵּף לוֹ כַּח וּגְבוּרָה לְמַעַלָּה,
וְיִשְׂרָאֵל בְּאוֹתוֹ סְפוּר נוֹתְנִים כַּח
לְרַבּוֹנָם, כְּמוֹ מֶלֶךְ שֶׁמוֹסִיף כַּח וּגְבוּרָה
כְּשֶׁמְשַׁבְּחִים גְּבוּרָתוֹ וּמוֹדִים לוֹ, וְכָלָם
פוֹחֲדִים מִפְּנֵיו, וּמִתְעַלָּה כְּבוֹדוֹ עַל כָּלָם.
לְכֹן יֵשׁ לְשַׁבַּח וּלְדַבֵּר בְּסְפוּר זֶה כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר. חוֹבָה עַל בֶּן אָדָם לְדַבֵּר תְּמִיד
לְפָנָי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּלְפָרְסָם אֵת
הַנֶּס בְּכָל אוֹתָם נְסִים שֶׁעָשָׂה.

למה זה חובה?

וְאִם תֹּאמַר, לְמָה זֶה חוֹבָה? וְהָרִי
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹדֵעַ הַכֹּל, כָּל
מָה שֶׁהִיָּה וְשִׁיְהִיָּה לְאַחַר מִכּוֹן מִדּוּעַ
פְּרָסוּם זֶה לְפָנָיו, עַל מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה,
וְהוּא יוֹדֵעַ? אֵלָּא וְדָאִי צָרִיךְ אָדָם
לְפָרְסָם אֵת הַנֶּס וּלְדַבֵּר לְפָנָיו בְּכָל מָה
שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, מִשּׁוּם שְׂאוֹתָם דְּבָרִים
עוֹלִים, וְכָל הַפְּמִלְיָא שֶׁל מַעַלָּה

מִשְׁתַּעֲבוּ בְנֵי, וְחֻדָּאן בְּפוֹרְקָנֵי. כְּדִין בְּלָהוּ
מִתְּבַנְשִׁין, וְאַתְיִין וּמִתְחַבְּרִין בְּהַדְרִיחוּ
דִּישְׂרָאֵל, וְשִׁמְעוּ סְפוּרָא דְשִׁבְחָא, דְקָא
חֻדָּאן בְּחֻדָּא דְפוֹרְקָנָא דְמַרְיָהוֹן, כְּדִין
אַתְיִין וְאוֹדֵן לִיה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
עַל כָּל אֵינּוֹן נְסִין וּגְבוּרָן וְאוֹדָאן לִיה עַל
עֲמָא קַדִּישָׁא דְאִית לִיה בְּאַרְעָא,
דְחֻדָּאן בְּחֻדּוֹהּ דְפוֹרְקָנָא דְמַרְיָהוֹן.

כְּדִין אַתּוּסָף לִיה חִילָא וּגְבוּרָתָא
לְעִילָא, וְיִשְׂרָאֵל בְּהַהוּא סְפוּרָא
יְהִי חִילָא לְמַרְיָהוֹן, כְּמִלְכָּא, דְאַתּוּסָף
חִילָא וּגְבוּרָתָא, כְּדִ מְשַׁבְּחִין גְּבוּרָתִיהּ,
וְאוֹדֵן לִיה, וְכָלְהוּ דְחִלִין מִקְמִיָּה,
וְאַסְתַּלַּק יְקָרִיָּה עַל בְּלָהוּ. וּבְגִין כֵּן,
אִית לְשִׁבְחָא וְלֵאשְׁתַּעֲבִי בְּסְפוּר דָּא (דָּף
מ"א ע"א) כְּמָה דְאַתְמַר. כְּגוֹנוֹנָא דָּא, חוֹבָה
אִיהוּ עַל בְּרִי נֶשׁ, לְאַשְׁתַּעֲבִי תְּדִיר קָמִי
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּלְפָרְסוּמִי נִיסָא בְּכָל
אֵינּוֹן נְסִין דְעֵבֵד.

למה זה חובה?

וְאִי תִימָא, אֲמַאי אִיהוּ חוֹבָתָא, וְהָא
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יוֹדֵעַ כָּלָא, כָּל
מָה דְהוּהוּ, וְיִהוּי לְבַתֵּר דְנָא, אֲמַאי
פְּרָסוּמָא דָּא קָמִיָּה, עַל מָה דְאִיהוּ
עֵבֵד, וְאִיהוּ יוֹדֵעַ. אֵלָּא וְדָאִי אֲצַמְרִיךְ
בְּרִי נֶשׁ לְפָרְסוּמִי נִיסָא, וְלֵאשְׁתַּעֲבִי קָמִיָּה
בְּכָל מָה דְאִיהוּ עֵבֵד, בְּגִין דְאֵינּוֹן מְלִין
סְלִקִין, וְכָל פְּמִלְיָא דְלְעִילָא מִתְּבַנְשִׁין,

מתפנסת, ורואים אותם ומודים כלם לקדוש ברוך הוא, ומתעלה כבודו עליהם למעלה ולמטה.

איש וביתו באו

רבי יוסי ורבי אלעזר אמרו, בפרשה זו יש דברים עליונים, ששנינו, בשעה שימדו המרכבות והמחנות הקדושים, דיוקניהם של השבטים שחקוקים למעלה, כלם נכנסו לדור עמם. זהו שפתוב איש וביתו באו, וכתוב ראובן שמעון לוי.

בשעה שהלכו ישראל לגלות, התכנסו כל נשמות השבטים למערת המכפלה, צוחו ואמרו: זקן זקן דבר אחר, ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו' - חזרה פרשה זו למה שאמר רבי יוסי ברבי יהודה, והפל היה. ובא ראה, רבי אלעזר בן ערף, כשהיה מגיע לפסוק הזה, היה בוכה. ששנינו, אמר רבי אלעזר בן ערף, בשעה שהלכו ישראל לגלות, התכנסו כל נשמות השבטים למערת המכפלה, צוחו ואמרו: זקן זקן, כאב של בנים אין בעמל [של הגלות] של העולם הזה. בניך כלם משעבדים בפרך, ועם אחר עושים בהם נקמות העולם.

וחמאן לון, ואודאן בלהו לקודשא בריך הוא, ואסתלק יקריה עלייהו עילא ותתא.

איש וביתו באו

(ח"ב דף ט"ז ע"א)

רבי יוסי ורבי אלעזר אמרו, האי פרשתא מלין עלאין אית בה, דתנן, בשעתא דנחתו אלין רתיבין ומשריין קדישין, דיוקניהון דשבטין, הגליפין לעילא, בלהו עאלן למידר עמהון. הדיא הוא דכתיב, איש וביתו באו, וכתוב ראובן שמעון לוי.

בשעה שהלכו ישראל לגלות, התכנסו כל נשמות השבטים למערת המכפלה, צוחו ואמרו: זקן זקן דבר אחר, ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב וגו'. אתחזר פרשתא דא, למה דאמר רבי יוסי ברבי יהודה, ובלא הנה. ותא חזו, רבי אלעזר בן ערף, כד הנה מטי להאי פסוק, הנה כבי, דתניא, אמר רבי אלעזר בן ערף, בשעתא דאזלו ישראל בגלותא, אתבנשו בלהו נשמתהון דשבטין, למערתא דכפלתא, צווחו ואמרו: סבא סבא, פאבא דבנין לאו בלאותא (בגלותא) דעלמא דין, בניך בלהו משתעבדין בקשיו, עם אחרן עבדין בהו נוקמין דעלמא.

כרחם אב על בנים

**בַּהֲהִיָּא שַׁעְתָּא, אַתְּעַר רִיחִיָּה דְּהָהוּא
סָבָא, רְשׁוּתָא שְׁאִיל, וְנַחֲתָא,
קָרָא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל רְתִיבֵי
וּמְשַׁרְיִיתִיָּה, וּמְלַבִּיחֹן בְּרֵאשִׁיחֹן.
וְנַחְתֹּו בְּלָחוּ עִם יַעֲקֹב וְעִם שְׁבָטוּהִי.
שְׁבָטִין נַחְתֹּו חֵיִן עִם אַבּוּחֹן, וְשְׁבָטִין
נַחְתֹּו מִתִּים עִם אַבּוּחֹן, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב וְאַלֶּהָ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה וְגו' וְכְתִיב רְאוּבֵן
שְׁמַעוֹן לְוִי וְגו'. וְתָא חֲזִי, מִתִּים הֲוֹו,
וְנַחְתֹּו, וְכְתִיב וַיֹּסֶף הָיָה בְּמִצְרַיִם. אָמַר
רַבִּי אַבְּא, בְּהָאִי אַתְקַרִּי (תהלים ק"א)
כְּרַחֵם אָב עַל בָּנָיִם.**

כרחם אב על בנים.

**בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הַתְּעוֹרְרָה רוּחַ שְׁלֵ אֹתוֹ
הַזְּקוֹן, בְּקֶשׁ רְשׁוּת וַיְרַד. קָרָא
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְכָל מְרַכְּבוֹתָיו
וּמְחַנּוֹתָיו וּמְלַכִּיָּהֶם בְּרֵאשִׁיָּהֶם, וַיְרַדוּ
כָּלֶם עִם יַעֲקֹב וְעִם שְׁבָטָיו. שְׁבָטִים
יְרַדוּ חֵיִים עִם אַבִּיָּהֶם, וְשְׁבָטִים יְרַדוּ
מִתִּים עִם אַבִּיָּהֶם. זְהוּ שְׁכַתּוּב וְאַלֶּהָ
שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה וְגו',
וְכַתּוּב רְאוּבֵן שְׁמַעוֹן לְוִי וְגו'. וְבָא רְאָה,
מִתִּים הֵיִו, וַיְרַדוּ, וְכַתּוּב וַיֹּסֶף הָיָה
בְּמִצְרַיִם. אָמַר רַבִּי אַבְּא, בְּזֵה נִקְרָא
(תהלים קג) כְּרַחֵם אָב עַל בָּנָיִם.**

שבע כנגד שבע

(ח"ב י"ח ע"א)

**תְּנָא, בְּשַׁעְתָּא דְּמָסַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְשַׂרְא דְּמִצְרַאִי,
גִּזְרַ עֲלִיָּהוּ שְׁבַע גִּזְרוֹת, שִׁישַׁעְבְּדוּ
בְּהוֹן מִצְרַאִי. הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שמות
א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בַּעֲבוּרָה קִשָּׁה
בַּחֹמֶר וּבְלִבְנִים וְגו'. וְלִקְבְּלִיחֹן
שְׁבַעָה לְטַב, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ,
וַיִּשְׂרְצוּ, וַיְרַבּוּ, וַיַּעֲצְמוּ, בְּמָאֵד, מְאֹד,
וְתַמְלָא הָאֲרִץ אוֹתָם.**

שבע כנגד שבע

**שְׁנִינּוּ, בְּשַׁעָה שְׁמָסַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל לְשַׂר מִצְרַיִם,
גִּזְרַ עֲלִיָּהֶם שְׁבַע גִּזְרוֹת שִׁישַׁעְבְּדוּ בְּהֶם
הַמִּצְרַיִם, זְהוּ שְׁכַתּוּב וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם
בַּעֲבוּרָה קִשָּׁה בַּחֹמֶר וּבְלִבְנִים וְגו'.
וּכְנַגְדָּם שְׁבַע לְטוֹב - וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פְּרוּ
וַיִּשְׂרְצוּ וַיְרַבּוּ וַיַּעֲצְמוּ בְּמָאֵד מְאֹד
וְתַמְלָא הָאֲרִץ אוֹתָם.**

מה היתה מחשבת המצרים שתמנע

פריה ורביה מישראל?

הָבָה נְתַחְכְּמָה לֹו (שמות א), רַבִּי יוֹסִי
אָמַר, אִין הָבָה אֶלָּא לְשׁוֹן

מה היתה מחשבת המצרים שתמנע

פריה ורביה מישראל?

הָבָה נְתַחְכְּמָה לוֹ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אִין
הָבָה אֶלָּא לְשׁוֹן הַזְּמַנָּה לַעֲשׂוֹת

דין, כמו שנתאמר (בראשית יא) הבה נרדה. (שמואל א יד) הבה תמים. אמר רבי יוחנן, הבה - כלם לשון הסכמה והזמנה, כמו הבה נבנה לנו עיר. (שופטים כ) הבו לכם עצה. (תהלים כט) הבו לה' בני אלים.

רבי יצחק אמר, הבה נתחכמה לו נהיה בהסכמת הדין אליו. פן ירבה, ורוח הקדש אומרת פן ירבה וכן יפרץ. ומלאכי השרת היו להם לשפים ולצנינים. זהו שפתוב ויקצו מפני בני ישראל, שהיו נעקרים מפלאכי השרת, כמו שאנשים נעקצים מהקוצים הללו.

אמר רבי יודאי אמר רבי יצחק, מה הייתה מחשבת המצרים שתמנע פריה ורביה מישראל והשליט הממנה עליהם שהכניס פן בלבם? אלא אמר להם, היו יודעים שעתידי בן אחד לצאת מישראל שיעשה דין באלהיהם על ידו.

שאמר רבי יוחנן, בשעה שאמר משה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים, הלך דומה, שרו של מצרים, ארבע מאות פרסה. אמר לו הקדוש ברוך הוא, גזרה נגזרה לפני, שפתוב (ישעיה כד) יפקד ה' על צבא המרום במרום וגו'. באותה שעה נטלה השררה

הזמנה, למעבד דינא. כמה דאת אמר, (בראשית י"א) הבה נרדה. (שמואל א, י"ד) הבה תמים. אמר רבי יוחנן, הבה כולם, לשון הסכמה והזמנה. כמו (בראשית י"א) הבה נבנה לנו עיר. (שופטים כ) הבו לכם עצה. (תהלים כ"ט) הבו לה' בני אלים.

רבי יצחק אמר, הבה נתחכמה לו נהוי בהסכמת דינא לנביה. פן ירבה, ורוח הקדש אומרת פן ירבה, וכן יפרוץ. ומלאכי השרת הוו להו לשפים ולצנינים הודא הוא דכתוב, ויקצו מפני בני ישראל. והוו מתעקצי ממלאכי השרת, בהני קוצי דמתעקצי בהו אינשי.

אמר רבי יודאי אמר רבי יצחק, מה הוה מחשבתהון דמצראי, דמנע מישראל פריה ורביה, ושלטנא דמנא עליהון דאעיל בלבהון בך. אלא, אמר להון, הוו ידעין, דזמין ברא חדא למיפק מישראל, דיתעביד דינא באלהיהון על ידיה.

דאמר רבי יוחנן, בשעה שאמר משה, (שמות י"ב) ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים הלך דומה שרו של מצרים, ארבע מאות פרסה. אמר ליה קדשא ברוך הוא, גזרה נגזרה לפני, דכתוב, (ישעיה כ"ד) יפקד ה' על צבא המרום במרום וגו'. באותה שעה נטלה

השררה מִמְנוּ, וְנִתְמַנֶּה דוֹמָה שֶׁר שֶׁל גֵּיהֲנָם
גֵּיהֲנָם, לִידוֹן שֵׁם נִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים. וְרַבִּי
יְהוּדָה אָמַר עַל הַמֵּתִים נִתְמַנֶּה.

**אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, פְּתִיב (במדבר ל"ג)
וּבִאלֹהֵיהֶם עֲשֵׂה יי' שְׁפָטִים. וְכִי
בֵאלוֹהֵי שֶׁל כֶּסֶף, וְשֶׁל זָהָב, וְשֶׁל עֵץ,
וְשֶׁל אֶבֶן, יֵשׁ שְׁפָטִים. אֵלֶּא אָמַר רַבִּי
יוֹסֵי, שֶׁל כֶּסֶף וְשֶׁל זָהָב הֵיוּ נִתְכִּים
מֵאֲלֵיהֶם, וְשֶׁל עֵץ מֵתַרְקָבִין.**

אלוה של מצרים שה היה, וצוה
הקדוש ברוך הוא לעשות בו
שפטים, לשרף אותו באש

**אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵלוֹהֵי שֶׁל מִצְרַיִם
שֶׁה הָיָה, וְצִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא לעשות בו שְׁפָטִים, לְשַׂרֵּף אוֹתוֹ
בָּאֵשׁ, כְּמֵה דַּאתְּ אָמַר, (דברים ז') פְּסִילֵי
אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרַפּוּן בָּאֵשׁ. כְּדֵי שְׂיִהְיֶה
ריחו נודף. ועוד, (שמות י"ב) רֹאשׁוֹ עַל
כַּרְעֵיו וְעַל קַרְבּוֹ. וְעוֹד, שֶׁעֲצָמוֹתָיו
מוֹשְׁלָכִים בְּשׁוּק. וְזֹאת הָיְתָה לְמִצְרַיִם
קָשָׁה מִבּוֹלָן, הִדָּא הוּא דְכִתְיִב, שְׁפָטִים.**

**אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בִּאלֹהֵיהֶם מִמֶּשׁ וְזָחוּ
שֶׁר שְׁלָהֶם, לְקַיִם יִפְקֹד ה' עַל
צָבָא הַמְרוּם בְּמָרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה
עַל הָאֲדָמָה. וְכָל זֶה הֵיוּ יוֹדְעִים
הַחֲכָמִים שְׁבָהֶם, וְכָל שָׁפָן שֶׁר שְׁלָהֶם.
עַל בֵּן פְּתִיב, הָבָה נִתְחַפְּמָה לוֹ.**

מִמְנוּ, וְנִתְמַנֶּה דוֹמָה שֶׁר שֶׁל גֵּיהֲנָם
לִדוֹן שֵׁם נִפְשׁוֹת הַרְשָׁעִים. וְרַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, עַל הַמֵּתִים נִתְמַנֶּה.

**אָמַר רַבִּי חֲנִינָא, פְּתוּב (במדבר לג)
וּבִאלֹהֵיהֶם עֲשֵׂה ה' שְׁפָטִים. וְכִי
בֵאלוֹהֵי שֶׁל כֶּסֶף וְשֶׁל זָהָב וְשֶׁל עֵץ וְשֶׁל
אֶבֶן יֵשׁ שְׁפָטִים? אֵלֶּא, אָמַר רַבִּי יוֹסֵי,
שֶׁל כֶּסֶף וְשֶׁל זָהָב הֵיוּ נִתְכִּים מֵאֲלֵיהֶם,
וְשֶׁל עֵץ מֵתַרְקָבִים.**

אלוה של מצרים שה היה, וצוה
הקדוש ברוך הוא לעשות בו
שפטים, לשרף אותו באש

**אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵלוֹהֵי שֶׁל מִצְרַיִם
הָיָה, וְצִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לעשות בו שְׁפָטִים, לְשַׂרֵּף אוֹתוֹ בָּאֵשׁ,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ז') פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם
תִּשְׂרַפּוּן בָּאֵשׁ, כְּדֵי שְׂיִהְיֶה רִיחוֹ נוֹדֵף.
ועוד, (שמות יב) רֹאשׁוֹ עַל כַּרְעֵיו וְעַל
קַרְבּוֹ. וְעוֹד, שֶׁעֲצָמוֹתָיו מוֹשְׁלָכִים בְּשׁוּק.
וְזֹאת הָיְתָה לְמִצְרַיִם קָשָׁה מִבּוֹלָן, זֶהוּ
שְׁכִתוּב שְׁפָטִים.**

**אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בִּאלֹהֵיהֶם מִמֶּשׁ, וְזָחוּ
שֶׁר שְׁלָהֶם, לְקַיִם יִפְקֹד ה' עַל
צָבָא הַמְרוּם בְּמָרוֹם וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה
עַל הָאֲדָמָה. וְכָל זֶה הֵיוּ יוֹדְעִים
הַחֲכָמִים שְׁבָהֶם, וְכָל שָׁפָן שֶׁר שְׁלָהֶם,
עַל בֵּן פְּתוּב הָבָה נִתְחַפְּמָה לוֹ.**

שר שלהם נלקה בתחלה, ואחר כך
שאר אלהיהם

רבי יוחנן אמר, תרבה עבודה זרה
היו במצרים, ונילוס אלוה (רף
י"ח ע"ב) שלהם היה, ובכלל אלהיהם
היה הוא, ובכולם עשה ה' שפטים.
אמר רבי אבא, הא דר' יוחנן דייקא,
ופשיטא, משום דאלהיהם נלקים
בתחלה, ואחר כך האומה, וכן נילוס
נלקה בתחלה, והעצים והאבנים, הרי
הוא דכתיב, (שמות ז) ויהי הדם בכל
ארץ מצרים ובעצים ובאבנים, שהיו
להם אלהות ממש. ואמר רבי יצחק,
על צבא המרום במרום כתיב, ונילוס
לא היה במרום. אמר רבי יוחנן, רוב
מימיו כדוגמתן במרום. אמר רבי
יצחק, שר שלהם נלקה בתחלה, ואחר
כך שאר אלהיהם.

שר שלהם נלקה בתחלה, ואחר כך
שאר אלהיהם

רבי יוחנן אמר, תרבה עבודה זרה היו
במצרים, ונילוס אלוה שלהם
היה, ובכלל אלהיהם היה הוא, ובכלם
עשה ה' שפטים. אמר רבי אבא, זה
של רבי יוחנן מדיק ופשוט, משום
שאלהיהם נלקים בתחלה ואחר כך
האמה, וכן נילוס נלקה בתחלה,
והעצים והאבנים. זהו שכתוב (שמות ז)
ויהי הדם בכל ארץ מצרים ובעצים
ובאבנים, שהיו להם אלהות ממש.
ואמר רבי יצחק, על צבא המרום
במרום כתוב, ונילוס לא היה במרום.
אמר רבי יוחנן, רב מימיו כדוגמתם
במרום. אמר רבי יצחק, שר שלהם
נלקה בתחלה, ואחר כך שאר אלהיהם.

🕊 לימוד ליום ג' של פסח 🕊

ה' ילחם לכם

רבי שמעון ברבי יוסי אומר, לקות אמה של מצרים ממש לא היה אלא בים, דכתיב (שמות י"ד) לא נשאר בהם עד אחד. וקודם זה נעשה שפטים באלהיהם. ועל דא כתיב, הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה פי תקראנה. ונתנבאו על העתיד כפי מה שארע להם. ונוסף גם הוא על שזנאינו, נבאו על מחנות עליונים שיהיו שרויים בתוכם. ונלחם בנו, נבאו על מה דכתיב (שמות י"ד) ה' ילחם לכם וגו'. ועלה מן הארץ, כמה דאת אמר (שמות י"ד) ובני ישראל יוצאים ביד רמה.

🕊 לימוד ליום ג' של פסח 🕊

ה' ילחם לכם

רבי שמעון ברבי יוסי אומר, לקות אמה של מצרים ממש לא היה אלא בים, שכתוב (שמות י"ד) לא נשאר בהם עד אחד. וקדם זה נעשה שפטים באלהיהם. ועל זה כתוב, הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה פי תקראנה. ונתנבאו על העתיד כפי מה שארע להם. ונוסף גם הוא על שזנאינו - נבאו על מחנות עליונים שיהיו שרויים בתוכם. ונלחם בנו - נבאו על מה שכתוב ה' ילחם לכם וגו'. ועלה מן הארץ, כמו שנאמר ובני ישראל יוצאים ביד רמה.

מה הטעם מטה אהרן ולא מטה משה?

ואמרת אל אהרן קח את מטף (שמות י'), מאי טעמא מטה אהרן ולא מטה משה. אלא ההוא דמשה איהו קדישא ויתיר, דאתגליף בגנתא עלאה בשמא קדישא, ולא בעי קדשא בריך הוא לסאבא ליה באינון חוטרין דתרשיא. ולא עוד, אלא לאכפויא לון לכל אינון דאתין מסטרא דשמאלא, בגין דאהרן אתא מימינא, ושמאלא אתכפויא בימינא.

מה הטעם מטה אהרן ולא מטה משה?

ואמרת אל אהרן קח את מטף. מה הטעם מטה אהרן ולא מטה משה? אלא אותו של משה יותר קדוש, שנחלק בגן העליון בשם הקדוש, ולא רצה הקדוש ברוך הוא לטמא אותו באותם מטות של המכשפים, ולא עוד, אלא לכפות אותם לכל אותם הבאים מצד השמאל, משום שאהרן בא מימין, והשמאל נכפה לימין.

רבי חזיא שאל את רבי יוסי, הרי גלוי לפני הקדוש ברוך הוא שאותם מכשפים יעשו תנינים, מה הגבורה לעשות לפני פרעה תנינים? אמר לו, משום שמשם היא הראשית להלקות, ומראשית התנין מתחיל שלטונו, (לשלטונו, ומתחלת שלטונו התחיל להלקות) אז שמחים כל המכשפים, שהרי ראש החכמה של הנחש שלהם כף היטה. מיד חזר אותו תנין של אהרן לעץ יבש ובלע אותם.

ועל זה תמהו וידוע ששלטון עליון יש בארץ, שהם חשבו שזה למטה (למעלה), חוץ מהם אין שלטון לעשות דבר, ואז ויבלע מטה אהרן. וזקא מטה אהרן שחזר לעץ ובלע אותם.

ולכן עשה אהרן שני אותות, אחד למעלה ואחד למטה. אחד למעלה, תנין עליון ששולט על אותם שלהם. אחד למטה, ששולט העץ על התנין שלהם. ופרעה היה חכם מכל מכשפיו, והסתפל ששלטון העליון שולט על הארץ, שולט למעלה ושולט למטה.

אמר רבי יוסי, אם תאמר שכל מה שעושים המכשפים אינו אלא במראית העין, שפך נראה ולא יותר -

רבי חזיא שאל לרבי יוסי, הא גלוי קמי קדשא בריך הוא, דאינון תרשין ועבדון תנינייא, מאי גבורתא איהו למעבד קמי פרעה תנינייא. אמר ליה, בגין דמתמן הוא שירותא לאלקאה, ומשירותא דתנינא שארי שולטניה, (נ"א לשולטניה ומשירותא דשולטניה שרי לאלקאה) בדין, תדו בולגהו תרשי, דהא ריש חכמתא דנחש דילהון הכי הוה. מיד אתהדר ההוא תנינא דאהרן לאעא ובישא, ובלע לון.

ועל דא תוהו, וידעו דשולטנא עלאה אית בארעא, דאינון חשיבו, דהא לתתא (נ"א לעילא), בר מנייהו לא אית שלטנא למעבד מידי, בדין, ויבלע מטה אהרן, מטה אהרן דייקא, דאתהדר לאעא ובלע לון.

ועל דא עבד אהרן תרין אתין, חד לעילא, וחד לתתא. חד לעילא, תנינא עלאה דשולטא על אינון דלהון. חד לתתא, דשליט אעא על תנינא דילהון. ופרעה חבם הוה מכל תרשוי, ואסתפל דשולטנא עלאה שליט על ארעא, שליט לעילא שליט לתתא.

אמר רבי יוסי, אי תימא, תרשיא כל מה דעבדון לאו איהו אלא בחיזו דעינא, דהכי אתחזי, ולא יתיר,

בא להשמיענו ויהיו דוקא, שכתוב ויהיו לתנינים. ואמר רבי יוסי, אפילו אינון תנינא דילהון אהדרו למהוי אעין, ואעא דאהרן בלע לון.

בְּתִיב, (יחזקאל כ"ט) הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרובץ בתוך יאריו. מתמן שרותא לתתא בשולטנא דילהון. אבל חכמתא דילהון, לתתא מבלהו דרגין איהו (אינון).

בְּא ראה, חכמתם בדרגות תחתונות לכפותם לאותן דרגות בדרגות עליונות, ראש שלטונם ועקר שלהם למטה מאותו תנין, ומשתלשלים בתנין, שהרי משם נוטל חיל דרגה עליונה שלהם, משמע שכתוב אשר אחר הרחים.

תועבת מצרים

רבי חי'א פתח, בארבעה עשר יום לחדש פסח וגו'. שה שהוא פסח, מדוע? אלא יראתם של המצרים ואלוה שלהם היה שה. משום שהמצרים עובדים למזל טלה, ומשום זה עובדים לשה. בא וראה, כתוב (שמות ח) הן נזבחה את תועבת מצרים. מהי תועבת מצרים? וכי על ששונאים אותו כתוב תועבת מצרים? אלא יראתם של המצרים והאלוה שלהם

תא חזי, חכמתא דילהון בדרגין תתאין, לאכפין לון לאלין דרגין בדרגין עלאין, רישי שולטנותהון ועקרא דילהון, לתתא מההוא תנינא, ומשתלשלן בתנינא, דהא מתמן נטיל חילא דרגא עלאה דילהון. משמע דבתיב, (שמות י"א) אשר אחר הרחים.

תועבת מצרים (חלק ג דף ר"ן ע"ב)

רבי חי'א פתח, בארבעה עשר יום לחדש פסח וגו'. אימרא דאיהו פסחא אמאי. אלא דחלא דמצראי, ואלהא דלהון, הנה אמרא. בגין דמצראי פלחין למזל טלה, ובגין כך פלחין לאימרא. תא חזי, בתיב (שמות ח) הן נזבחה את תועבת מצרים. מאי תועבת מצרים. וכי על דשנאין ליה, בתיב תועבת מצרים. אלא דחלא דמצראי, ואלהא דילהון, אקרי תועבת

מצרים. בְּמָה דְבַתִּיב, (דברים יח) כְּתוּעַבַת הַגּוֹיִם, דְּחֵלָא דְשָׂאר עַמּוּיָן.

נִקְרָא תוּעַבַת מִצְרַיִם, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (דברים יח) כְּתוּעַבַת הַגּוֹיִם, יִרְאַתֶם שֶׁל שְׂאֵר הָאֻמוֹת.

תָּא תַּזִּי חֲכַמְתָּא דְיוֹסֵף, דְבַתִּיב, (בראשית מז) וּמְקַצָּה אֶחָיו לְקַח חֲמוּשָׁה אֲנָשִׁים, וְאוֹלִיף לֹון לְמִימְרָא, אֲנָשִׁי מְקַנְהָ הָיוּ עֲבָדֶיךָ. וְכִי מִלְכָּא דְהוּהָ שְׁלִיט עַל כָּל אֶרְעָא, וְאַבָּא לְמִלְכָּא, עֲבִיד כְּדָא, וְעֲבִיד לְאַחָיו דְיִשְׁנָאוֹן (דף רנ"א ע"א) לְהוֹן, וְלֹא יַחְשְׁבוֹן לְהוֹן. (לְמַעַבְד לְהוֹן רוּעֵי צִאוֹן) אֵלָא וְדָאֵי תוּעַבַת מִצְרַיִם, דְּחֵלָא וְאַלְהָא דִילְהוֹן אֶקְרִי חֲכִי, וְעַל דָּא כְּתִיב, (שמות ח) הֵן נִזְבַּח אֶת תוּעַבַת מִצְרַיִם.

בָּא וִירָאָה חֲכַמְתּוֹ שֶׁל יוֹסֵף, שְׁכַתוּב (בראשית מז) וּמְקַצָּה אֶחָיו לְקַח חֲמוּשָׁה אֲנָשִׁים, וּמְלַמֵּד אוֹתָם לֹומר, אֲנָשִׁי מְקַנְהָ הָיוּ עֲבָדֶיךָ. וְכִי יוֹסֵף שְׁהִיָּה מְלֹךְ שְׁהִיָּה שׁוֹלֵט עַל כָּל הָאָרֶץ, וְאַב לְמַלְכוּת, עֲשֵׂה כֶּף, וְעֲשֵׂה לְאַחָיו שְׁיִשְׁנָאוֹ אוֹתָם וְלֹא יַחְשְׁבוּ אוֹתָם (שְׁיַעֲשׂוּ מֵהֶם רוּעֵי צִאוֹן)?! אֵלָא וְדָאֵי תוּעַבַת מִצְרַיִם, יִרְאָה וְאוֹלוֹה שְׁלֵהֶם נִקְרָא כֶּף, וְעַל זֶה כְּתוּב (שמות ח) הֵן נִזְבַּח אֶת תוּעַבַת מִצְרַיִם.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מֵיטֵב מִצְרַיִם הִיא אֶרֶץ רַעַמְסֵס, וְהִיא אֶרְעָא אֶפְרִישׁוֹ לְדְחֵלָא דְלְהוֹן, לְרַעִיא וְלְמִיַּהֵךְ בְּכָל עַנּוּנֵי דְעֵלְמָא. וְכָל מִצְרָאֵי חֲשִׁיבוּ לְאִינוּן דְרַעַאֹן לְדְחֵלְיָהוֹן, כְּדְחֵלְיָהוֹן. אֲעֲבִיד לְאַחֵי דִירְתוֹן הִיא אֶרְעָא, וְיִסְגְּדוֹן לֹון מִצְרָאֵי, וְיַחְשְׁבוֹן לֹון כְּדְקָא יָאוּת. וְהִינְנוּ דְבַתִּיב (בראשית מז) כִּי תוּעַבַת מִצְרַיִם כָּל רַעִיָּה צִאוֹן, מִחְשְׁבִין לֹון כְּדְחֵלְיָהוֹן.

אָמַר יוֹסֵף, כָּל מֵיטֵב מִצְרַיִם הִיא אֶרֶץ רַעַמְסֵס, וְאוֹתָהּ אֶרֶץ הַפְּרִישׁוֹ לִירְאַתֶם, לְרַעוּת וְלְלֶכֶת בְּכָל תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם. וְכָל הַמִּצְרַיִם הֲחֲשִׁיבוּ לְאַלְהָ שְׂרוּעִים לִירְאַתֶם, כִּירְאַתֶם. אֲעֲשֵׂה לְאַחֵי שְׁיִרְשׁוּ אוֹתָהּ אֶרֶץ, וְיַשְׁתַּחֲוּוּ לָהֶם הַמִּצְרַיִם, וְיַחְשְׁבוּ אוֹתָם כְּמוֹ שְׂרָאוּי. וְזֶהוּ שְׁכַתוּב (בראשית מז) כִּי תוּעַבַת מִצְרַיִם כָּל רַעִיָּה צִאוֹן. מִחְשְׁבִיבִים אוֹתָם כִּירְאַתֶם.

הַקַּב"ה נִפְרַע מֵהַעֲבוּדָה זָרָה

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְהָא תַנִּינָן בְּמָה דְאַתְפְּרַע קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְאִינוּן דְפְלַחֵי לְעֲבוּדָה זָרָה, חֲכִי

הַקַּב"ה נִפְרַע מֵהַעֲבוּדָה זָרָה

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְהָרִי לְמַדְנֵנוּ, כְּמוֹ שְׁנִפְרַע הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאִלוֹ שְׁעוּבָדִים לְעֲבוּדָה זָרָה - כֶּף נִפְרַע

מַעְבֹּדָה זָרָה מִמֶּשׁ. וְכִי יוֹסֵף עָשָׂה
 לְאַחֵיו עֲבוּדָה זָרָה?! אָמַר לוֹ, לֹא עָשָׂה
 יוֹסֵף לְאַחֵיו עֲבוּדָה זָרָה, אֲלֵא עָשָׂה
 לָהֶם שִׁישְׁלֹטוֹ עַל הָעֲבוּדָה זָרָה שְׁלָהֶם,
 וְלִכְפוֹת הָעֲבוּדָה זָרָה שְׁלָהֶם תַּחַת
 יְדֵיהֶם וְלִרְדוּתָם בְּמִקְל. אָמַר יוֹסֵף, אִם
 יִשְׁלְטוּ אַחֵי עַל הָעֲבוּדָה זָרָה שְׁלָהֶם, כָּל
 שָׁכֵן שִׁישְׁלְטוֹ עַל עֲצָמָם, וּמִשׁוּם זֶה
 הוֹשִׁיב אוֹתָם בְּמִיטֵב הָאָרֶץ וְהַשְּׁלִיט
 אוֹתָם עַל כָּל הָאָרֶץ.

ועל זֶה שֶׁהָיָה פֶּסַח - מִדּוּעַ? אֲלֵא
 יִרְאֶתֶם שֶׁל הַמִּצְוֹת וְאֵלֶּיךָ שְׁלָהֶם
 הִיָּה הַשָּׂה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:
 מִבְּעֵשׂוֹר לַחֲדָשׁ קָחוּ אֶת יִרְאֶתֶם שֶׁל
 הַמִּצְוֹת, וְתַפְּשׂוּ אוֹתוֹ, וְיִהְיֶה קָשׁוֹר
 וְתַפּוּס בְּתַפְסִיחָה שְׁלָכֶם יוֹם אֶחָד וּשְׁנַיִם
 וּשְׁלֹשָׁה, וּבַיּוֹם הַרְבִּיעִי הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ
 לְדִין וְהִאֲסַפּוּ עָלָיו.

ובשעה שֶׁהַמִּצְוֹת הָיוּ שׁוֹמְעִים קוֹל
 יִרְאֶתֶם שֶׁתַּפּוּס בְּתַפְסִיחָה שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל וְאֵינָם יְכוּלִים לְהַצִּיל אוֹתוֹ, הָיוּ
 בּוֹכִים, וְהָיָה קָשָׁה עֲלֵיהֶם כִּי אֵלֶּיךָ אֶת
 עֲצָמָם קָשְׁרוּ לְהַרְיָגָה. וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא: יִהְיֶה תַּפּוּס בְּרִשׁוֹתְכֶם יוֹם
 אַחֵר יוֹם - אַרְבַּעַת יָמִים, כִּי שִׁירָאוּ
 אוֹתוֹ תַּפּוּס, וּבַיּוֹם הַרְבִּיעִי הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ
 לְהַרְיָגָה, וְיִרְאוּ אוֹתוֹ הַמִּצְוֹת אִיךָ אֶתֶם
 עוֹשִׂים בּוֹ דִין, וְזֶה קָשָׁה לָהֶם מְכֹל

אֲתַפְּרַע מִעֲבוּדָה זָרָה מִמֶּשׁ, וְכִי יוֹסֵף
 עֲבִיד לְאַחֵיו עֲבוּדָה זָרָה. אָמַר לִיה, לֹא
 עֲבִיד יוֹסֵף לְאַחֵיו עֲבוּדָה זָרָה, אֲלֵא
 עֲבִיד לוֹן לְשִׁישְׁלֹטָה עַל עֲבוּדָה זָרָה
 דִּילְהוֹן, וְלִאֲכַפְּיָא עֲבוּדָה זָרָה דִּילְהוֹן
 תַּחֲתוֹת יְדֵיהֶו, וְלִרְדָּאָה לוֹן בְּמִקְל. אָמַר
 יוֹסֵף, אִי יִשְׁלְטוֹן אַחֵי עַל עֲבוּדָה זָרָה
 דִּילְהוֹן, כָּל שָׁכֵן דִּישְׁלְטוֹן עַל גְּרַמְיִיהוּ,
 וּבְגִין כִּד אוֹתִיב לוֹן בְּמִיטֵב אַרְעָא,
 וְאִשְׁלִיט לוֹן עַל כָּל אַרְעָא.

ועל דָּא אֲמַרָא דְאִיהוּ פֶּסַח אֲמַאי.
 אֲלֵא דַחְלָא דְמִצְרָאִי, וְאֵלֶּיךָ
 דִּילְהוֹן תְּנָה אִימְרָא. אָמַר קְדָשָׁא בְּרִיד
 הוּא, מִבְּעֵשׂוֹר לַחֲדָשׁ סִיבּוֹ דַחְלָא
 דִּילְהוֹן דְּמִצְרָאִי, וְתַפְּשׂוּ לִיה, וִיְהִי
 אֲסוּר וְתַפִּישׁ בְּתַפְּשִׁיחָה דִּילְכוֹן, וְיִמָּא חַד
 וְתִרִין וְג', וּבַיּוֹמָא ד', אֲפִיקוּ לִיה לְדִינָא,
 וְאֲתַכְּנְשׁוּ עָלָיה.

ובשעתא דְּמִצְרָאִי הוּוּ שְׁמַעִין קוֹל
 דַּחְלָא דִּילְהוֹן, דְּתַפִּישׁ
 בְּתַפְּשִׁיחָה דִּישְׂרָאֵל, וְלֹא יְכַלִּין לְשׁוּבָא
 לִיה, הוּוּ בְּכַאן, וְתִנָּה קָשָׁא עֲלֵיהוּ,
 כִּי אֵלֶּיךָ אֶתֶם אֲתַעְקִידוּ לְקַטְלָא. אָמַר
 קְדָשָׁא בְּרִיד הוּא, יִהְיֶה תַפִּישׁ
 בְּרִשׁוֹתֵיכוֹ, יִמָּא כְּתֵר יִמָּא, אַרְבַּעַת
 יָמִין, בְּגִין דִּיחֲמוֹן יִתִּיה תַפִּישׁ, וּבַיּוֹמָא
 רְבִיעָאָה אֲפִיקוּ לִיה לְקַטְלָא, וְיִיחֲמוֹן
 לִיה מִצְרָאִי חִיד אֶתוֹן עֲבָדִין בֵּיה דִּינָא,

המכופות שעשה להם הקדוש ברוך הוא,
אלו הדינים שיעשו ביראתם.

לְבַסּוֹף דְּנִים אוֹתוֹ בְּאֵשׁ, שְׁכָתוּב
(דברים ז) פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם.
תשרפון באש. אמר הקדוש ברוך הוא:
אל תאכלו מִמֶּנּוּ נָא. שלא יאמרו
שברצון ובתאוה של יראתנו אכלו אותו
כִּי. אלא תקנו אותו צלי, ולא מבשיל,
שֶׁאִם יִהְיֶה מְבֻשָּׁל, יִהְיֶה מְסֻתָּר וְלֹא
יֵרָאוּ אוֹתוֹ, אֲלֵא תִקְוֶנוּ שִׁירָאוּ אוֹתוֹ כִּי
שְׂרוּף בְּאֵשׁ, כְּדֵי שִׁיִּהְיֶה רִיחוֹ נוֹדֵף.

וְעוֹד, רָאִשׁוּ עָלָיו כְּפוּף עַל קַרְסְלוֹ,
שְׁלֹא יֹאמְרוּ שְׁחִיָּה אוֹ דָּבָר אַחֵר
הוא, אֲלֵא שִׁיִּכְרוּ אוֹתוֹ שֶׁהוא יִרְאֶתֶם.
ועוד, שלא יאכלו אותו בתאבון, אלא
על השבע, דרך קלון ובזיון ועוד, עצם
לא תשברו בו, אלא שיראו עצמותיו
משלכות בשוק, ולא יהיו יכולים להציל
אותו. ועל זה כתוב, (במדבר לג)
ובאלהיהם עשה ה' שפטים. דינים
רבים. ועוד נאמר, ומקלכם בידכם, ולא
חרב ורמח ושאר כלי מלחמה.

עבודה זרה של מצרים

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּבֵר פִּרְשׁוּהוּ
שֶׁהַמִּצְרַיִם עוֹבְדִים לְמִזְל טָלָה,
ומשום כִּי עוֹבְדִים לָשָׂה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,

וְדָא קִשְׂיָא לְהוּ מִן כָּל מִכְתְּשֵׁי דְעֵבֵד
לֹון קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵינּוּן דִּינִין
דִּיעֵבְדוּן בְּדַחְלֵיהוּן.

לְבַתָּר דִּינִין לִיהַ (דף רנ"א ע"ב) בְּנוֹרָא,
דְּכְתִיב, (דברים ז) פְּסִילֵי
אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ. אָמַר קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, אַל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נָא. דְּלֹא
יִמְרוּן בְּרַעוּתָא וּבְתִיאוּבְתָא דְדַחְלָנָא,
אֲכַלִּין לִיהַ חֲבִי. אֲלֵא אֲתִקְוֶנוּ לִיהַ צְלִי,
וְלֹא מְבֻשָּׁל, דְּאֵלּוּ מְבֻשָּׁל יִהְיֶה טְמִיר,
וְלֹא יִחְמוּן לִיהַ, אֲלֵא תִקְוֶנָא דִּילִיהַ
דִּיחְמוּן לִיהַ חֲבִי מוֹקְדָא בְּנוֹרָא, בְּגִין
דְּרִיחִיהַ נוֹדֵף.

וְתוּ רִישִׁיָּה עָלֶיהָ כְּפוּף עַל קַרְסוּלוֹ,
דְּלֹא יִמְרוּן דְּחִיָּה, אוֹ מִלָּה אַחֲרָא
הוא, אֲלֵא דִישְׁתַּמּוּדְעוּן לִיהַ, דְּאִיהוּ
דְּחִלָּא דְלֵהוּן. וְתוּ, דְּלֹא יִכְלוּן לִיהַ.
בְּתִיאוּבְתָא, אֲלֵא עַל שְׂבָעָא, אֲרַח קְלָנָא
וּבִזְיוֹן. וְתוּ, עֵצִים לֹא תִשְׁבְּרוּ בוּ, אֲלֵא
דִיחְמוּן גְּרִמּוּי רְמָאן בְּשׁוֹקָא, וְלֹא יִכְלוּן
לְשׁוּבָא לִיהַ. וְעַל דָּא כְּתִיב, (במדבר לג)
ובאלהיהם עשה ה' שפטים. דינים
סגיאין. תוּ וּמְקַלְכֶם בְּיַדְכֶם, וְלֹא תִרְבֵּא
וְרוֹמְחָא וְשָׂאֵר מְאֵנֵי קַרְבָּא.

עבודה זרה של מצרים

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא אוֹקְמוּנָה,
דְּמִצְרַאי פְּלַחֵי לְמִזְל טָלָה,
ובגין כִּי פְּלַחִין לְאִמְרָא. אָמַר רַבִּי

יוסי, אי הכי, טלה יפלחון, ולא אימרא. אמר ליה, בלא פלחון, אלא מזל טלה נחית וסליק בטלה ואימרא, ובגין כך פלחון לבלא. אמר ליה הכי שמענא, דכל בעירא רבא (ס"א דצאן) דחלא דלהון הוה, ועל דא קטיל קדשא בריך הוא כל בכור בהמה. והא אתמר דאלין אינון דרגין דלעילא, דאקרון הכי.

אם כן, יעבדו טלה ולא ש. אמר לו, הפל עובדים, אלא שמזל טלה יורד ועולה בטלה ושה, ומשום זה עובדים לכלם. אמר לו, כך שמעתי, שכל בהמה גדולה (של צאן), יראה שלהם היתה, ועל זה הרג הקדוש ברוך הוא כל בכור בהמה. והרי נתבאר שאלו הן מדרגות שלמעלה שנקראות כך.

שאלת יוסף מפרעה (חלק ג דף הנ"א ע"א)

אמר יוסף, כל מיטב ארץ מצרים רעמסס היא, והיא ארעא אפרישו לדחלן דלהון, לרעיא ולמיהד בכל ענוגין דעלמא. וכל מצראי חשיבון לאינון דרען לדחליהון, כדחליהון. ודא שאיל יוסף מפרעה, לשלטאה אחוי על דחלן דמצראי, דאתפפין תחות ידיה, בעבדים פתר מלכיהון, למחוי בלהו מתפפין תחות שם יי מסטריהון, ולא שליט בעלמא אלא שם יהנה. ואתפפין כל ממנן תחות ידיה.

שאלת יוסף מפרעה

אמר יוסף, כל טוב ארץ מצרים היא רעמסס, ואותה ארץ הפרישו ליראתם, לרעות ולהלך בכל תענוגות העולם. וכל המצרים החשיבו לאותם שרועים ליראתם - פיראתם. וזה מה ששאל יוסף מפרעה, שישלטו אחיו על יראתם של המצרים, שפפויים תחת ידיו פעבדים אחר מלכיהם, להיות כלם נכפים תחת שם יהנה מצדם, ולא ישלט בעולם אלא שם יהנה, ויפגעו כל ממנים תחת ידיו.

האלוה שלהם ברשות ישראל

ולאחזאה לון, דאיהו עתיד לאיתפרעא מנהון, הרא הוא דכתיב, (שמות יב) ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יהנה. כד מטעין לברין ועבדין נרמיהו אלוהות. ובגין דטלה ממנא דיליה, איהו רב על

האלוה שלהם ברשות ישראל

ולאחזאה לון, דאיהו עתיד להפרע מהם, זהו שכתוב (שמות יב) ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יהנה. כיון שהטעו לבריות ועשו עצמם אלוהות, ומשום שטלה, ממנה שלו, הוא גדול על כל הממנים של

אֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם, צִוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, (שמות יב) וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת שָׂה לְבֵית, וְהַשְּׁלִיט אוֹתָם עָלָיו, וְתַפְסוּ אוֹתוֹ תַּפּוּס בַּתְּפִיסָה שְׁלָהֶם יוֹם וּשְׁנַיִם וּשְׁלֹשׁ, וְלֵאחֲרַי זֶה הוּצִיאוּ לוֹ לְדִין לְעֵינַי כָּל מִצְרַיִם, לְהַרְאוֹת שְׁהֶאֱלֹהַ שְׁלָהֶם בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת בּוֹ דִין.

בְּגִין דָּא, (שמות יב) אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נֹא וּבָשֵׁל מִבָּשֵׁל בְּמַיִם כִּי אִם צָלִי אִשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרַעְיוֹ וְעַל קַרְבּוֹ, לְהִיּוֹת נִדּוֹן בְּאִשׁ צָלִי, וְצִוָּה לְזַרְק לַעֲצָמוֹתָיו בְּשׁוּק בְּבִיּוֹן. וּמִשׁוּם זֶה נֹאמְרִי, (שם) וְעַצֶּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ. וְצִוָּה לְיוֹם הַרְבִּיעִי, אַחֲרֵי שֶׁהָיָה תַּפּוּס שְׁלֹשָׁה יָמִים קָשׁוּר, לַעֲשׂוֹת בּוֹ דִין. וְזֶה קָשָׁה לָהֶם מְכַל נִגְעִים שֶׁהִפָּה לָהֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדֵי הַרְעָה הַנֶּאֱמָר. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁצוּהָ שְׁלֹא לֶאֱכֹל אוֹתוֹ בְּתַאֲוָה. וּמִיָּד שָׂרְאוּ עֲצָמוֹתָיו בְּשׁוּק וְלֹא יָכְלוּ לְהַצִּילוֹ, זֶה קָשָׁה לָהֶם מִהַכֹּל. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שֶׁנֹּאמְרִי בְּהֵם (שם) וּמִקְלָכֶם בְּיַדְכֶם, לְכַפּוֹת כָּל יְרֵאָתֶם שֶׁל הַמִּצְרַיִם תַּחַת יְדֵיהֶם. וּמִשׁוּם שֶׁהֵם בְּכוֹרוֹת מְמַנְנִים, כְּתוּב (שם) וְה' הִפָּה כָּל בְּכוֹר.

רושם האמונה

בֵּא רְאֵה, בְּשַׁעַת דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא

כָּל מְמַנְנֵי דְאֱלֹהִים אַחֲרֵיהֶם, מְנִי קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, (שמות יב) וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית אָבוֹת שָׂה לְבֵית, וְהַשְּׁלִיט לוֹן עָלֵיהֶם, וְתַפְשִׁי לֵיהֶם, תַּפְּשִׁי בַּתְּפִישָׁה דְלַהוֹן יוֹמָא וְתַרְוִין וְתַלַּת. וְלִבְתַּר דָּא אִפִּיקוּ לֵיהֶם לְדִינָא לְעֵינַי כָּל מִצְרַאִי, לְאַחֲזָא דְאֱלֹהָ דְלַהוֹן בְּרִשׁוֹ דְיִשְׂרָאֵל לְמַעַבְדַּ בֵּיהֶם דִּינָא.

בְּגִין דָּא, (שמות יב) אֵל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נֹא וּבָשֵׁל מִבָּשֵׁל בְּמַיִם כִּי אִם צָלִי אִשׁ רֹאשׁוֹ עַל כְּרַעְיוֹ וְעַל קַרְבּוֹ, לְמַהוּי דִּין בְּאִשׁ צָלִי, וּמְנִי לְזַרְקָא לְגַרְמִיָּה דִּילֵיהֶם בְּשׁוּקָא בְּבִיּוֹן. וּבְגִין דָּא, (שמות יב) וְעַצֶּם לֹא תִשְׁבְּרוּ בּוֹ. וּמְנִי לְיוֹמָא רְבִיעֵאָה, בְּתַר דְּהוּהַ תַּפְּשִׁי ג' יוֹמִין קָשׁוּר, לְמַעַבְדַּ בֵּיהֶם דִּינָא. וְדָא קָשָׁא לוֹן מְכַל מִבְּתַשִּׁין דְּמַחָא לוֹן קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל יְדֵא דְרַעְיָא מְהִימְנָא. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְמְנִי דְלֹא לְמִיכַל לֵיהֶם בְּתִיאֻבְתָּא. וּמִיָּד דְחִמָּאן גְּרַמוֹי בְּשׁוּקָא, וְלֹא יָכְלוּ לְשׁוּבָא לֵיהֶם, דָּא קָשָׁא לוֹן מִכְלָא. וְלֹא עוֹד, אֲלֵא דְאִתְמַר בְּהוֹ, (שמות יב) וּמִקְלָכֶם בְּיַדְכֶם, לְאַתְפַּיִיא כָּל דְחַלְן דְּמִצְרַאִי, תַּחַת יְדֵיהוֹ. וּבְגִין דְּאִינְהוּ בְּכוֹרוֹת מְמַנְנִי, כְּתוּב (שמות יב) וַיִּי הִפָּה כָּל בְּכוֹר.

רושם האמונה

תָּא חַזִּי, בְּשַׁעַת דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא

הִיָּה הוֹרֵג אֶת בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, כָּל אוֹתָם שֶׁהֵרַג בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה וְהוֹרִיד דְּרָגוֹת מִמַּעַלָּה לְמַטָּה, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִכְנסוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִיּוּם שֶׁל הָאוֹת הַקְּדוֹשׁ, נִמְלֹלוּ וְהִשְׁתַּתְּפוּ עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְנִאֲחָזוּ בָּהּ. אִזּוֹ אוֹתוֹ הִדָּם הִרְאוּ אוֹתוֹ עַל הַפֶּתַח. וְשָׁנֵי דָמִים הָיוּ - אֶחָד שֶׁל הַפֶּסַח, וְאֶחָד הִדָּם שֶׁנִּמְלֹלוּ. וְהָיָה רָשׁוּם עַל הַפֶּתַח רָשָׁם הָאֲמוּנָה, אֶחָד כָּאֵן וְאֶחָד כָּאֵן וְאֶחָד בֵּינֵיהֶם, וְהָרִי נֹאמֵר (שְׁמוֹת יב), וְנִתְּנָנוּ עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמִּשְׁקוֹף, כְּדֵי לְהִרְאוֹת אֲמוּנָה.

אלקיד מארץ מצרים

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (הוֹשַׁע יג) וְאֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֱלֹהִים זִוְלָתִי לֹא תִדְעוּ. לֹא כְּתוּב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲלֵא אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְכִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לָהֶם לְמַלְאָךְ, וְלֹא מִקֶּדֶם לָכֵן? וְהָרִי כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ל) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו הִסְרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּתֻכְכֶם, וְכְתוּב וְנִקְוָמָה וְנִעְלָה בֵּית אֵל, וְאֵתָה אֲמַרְתָּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם!?

הכרת כבוד ה' בארץ מצרים

אֲלֵא, מִיּוֹם שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֹלָם, לֹא הִפְרִיחוּ אֶת כְּבוֹד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רַק בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, שֶׁהָיוּ בְּאוֹתָהּ

הָיָה קָטִיל לְבוֹכְרֵי דְּמִצְרַאִי, כָּל אֵינֹן דְּקָטִיל בְּפִלְגָנוֹת לִילֵיא, וְאַחִית דְּרַגִּין מוֹעִילָא לְתַתָּא. בֵּיה שְׁעַתָּא עָאלוּ יִשְׂרָאֵל בְּקִיּוּמָא דְּאֵת קְדִישָׁא, אֲתַנְגְּרוּ וְאַשְׁתַּתְּפוּ בְּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְאַתְאַחְדוּ בָּהּ. כְּדֵין הָהוּא דְּמָא אֲחֻזָּאוּ לֵיה עַל פֶּתַח. וְתַרִּין דְּמִי הוּו, חַד דְּפֶסְחָא, וְחַד דְּמָא דְּאַתְנַגְּרוּ. וְהָוָה רָשִׁים עַל פֶּתַח, רָשִׁימָא דְּמַחִימְנוּתָא, חַד הָכָא וְחַד הָכָא וְחַד בֵּינֵיהוּ, וְהָא אֲתַמַּר, (שְׁמוֹת יב) וְנִתְּנָנוּ עַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וְעַל הַמִּשְׁקוֹף, כְּדֵין לְאַחֲזָא מְחִימְנוּתָא.

אלקיד מארץ מצרים

(חלק ג דף פ"ד ע"ב)

פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, (הוֹשַׁע יג) וְאֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֱלֹהִים זִוְלָתִי לֹא תִדְעוּ. לֹא כְּתוּב אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲלֵא אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, וְכִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הָיָה לָהֶם לְמַלְאָךְ, וְלֹא מִקֶּדֶם דְּנָא, וְהָא כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ל) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו הִסְרוּ אֶת אֱלֹהֵי הַנֹּכַר אֲשֶׁר בְּתֻכְכֶם. וְכְתוּב וְנִקְוָמָה וְנִעְלָה בֵּית אֵל, וְאֵתָה אֲמַרְתָּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

הכרת כבוד ה' בארץ מצרים

אֲלֵא, מִן יוֹמָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל בְּעֹלָמָא, לֹא אֲשְׁתַּמְּדְּעוּ יְקָרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כִּי בְּאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם, דְּהוּוּ

עבודה קשה וצוחו כנגדו, ולא שנו
מנימוסייהם לעולמים. ושם נבחנו
האבות, כזהב מתוך הפסלת (פחתוף
הזהב מתוך השלהבת). ועוד, שהיו
רואים בכל יום כמה כשפים, כמה
מינים רעים, להטעות את בני האדם,
ולא סטו מן הדרך לימין ולשמאל. ואף
על גב שלא היו מכירים כל כך בכבודו
של הקדוש ברוך הוא, אלא היו הולכים
אחר מנהגי אבותיהם.

כבוד ה' בהתגלות

ואחר כך ראו כמה נסים וכמה גבורות,
ולקח אותם הקדוש ברוך הוא
לעבודתו. ומשום שכלם ראו כמה נסים
ואותות בעיניהם, וכל אותם נסים
וגבורות, אמר ואנכי ה' אלהיך מארץ
מצרים. ששם היה כבודו בהתגלות.
והתגלה עליהם על הים, וראו את זיו
הכבוד העליון פנים בפנים. שלא
תאמרו שאלוה אחר הוא שדבר עמנו,
אלא אני הוא שראיתם בארץ מצרים,
אני הוא שהרגתי את שונאיכם בארץ
מצרים, אני הוא שעשיתי כל אותן
עשר מכות בארץ מצרים. ומשום כך,
ואלהים זולתי לא תדע, שלא תאמר
שאחר היה, אלא אני הוא הכל.

מכות מצרים

אמר הרועה הנאמן, כמו לשון שהוא

בהוא פולחנא קשיא, וצוחו לקבליה,
ולא אשתנו מנימוסא דלהון לעלמין.
ותמן אתפחינו אבהתנא, ברהבא מגו
שפכה. (ס"א כהתוכא דדהבא מגו טפסא)
ועוד, דהוו תמאן בכל יומא, כמה
חרשין, כמה זנין בישין, לאטעאה לון
לבני נשא, ולא סטו מארחא לימינא
ולשמאלא. ואף על גב דלא הוו ידעי
כל כך ביקרא דקודשא בריך הוא,
אלא הוו אזלין בתר נימוסי אבהתהון.

כבוד ה' בהתגלות

ולבתר, חמו כמה נסין, וכמה גבוראן,
ונטל לון קדשא בריך הוא
לפולחניה. ובגין דבלהו חמו כמה נסין
ואתין בעיניהון, וכל אינון אתין וגבורין.
אמר ואנכי יי' אלהיך מארץ מצרים.
דתמן הוה באתגלייא יקרא דיליה.
ואתגלי עליהו על יומא, וחמו זיו יקרא
עלאה דיליה אפין באפין. דלא תימרון
אלהא אחרא הוא דמליל עמנא, אלא
אנא הוא דחמיתון בארעא דמצרים,
אנא הוא דקטלנא סנאיכון בארעא
דמצרים. אנא הוא דעבדנא כל אינון
עשר מחאן בארעא דמצרים. ובגני
כך, ואלהים זולתי לא תדע, דלא תימא
דאחרא הוא, אלא אנא הוא כללא.

מכות מצרים

(חלק ג דף ר"ן ע"ב)

אמר רעיא מהימנא, כגון לישנא

מקל לכל אנשי ביתו, והוא לשון צורת
 אות ו', והוא מטת שבו עשר אותיות,
 ובו הכה הקדוש ברוך הוא על ידו עשר
 מכות. ומשום שכל המכות היו מצד
 של ה' ה', אמר רבי עקיבא, מנין שכל
 מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא
 על המצרים במצרים היתה של חמש
 מכות וכו', אמר מעתה וכו'. ואות ה'
 עולה באות י' לחמשים מכות. חמש
 פעמים חמשים הם מאתיים וחמשים.
 ומשום זה נאמר, ועל הים לקו מאתיים
 וחמשים מכות.

דאיהו מקל לכל אנשי ביתיה, ואיהו
 לישנא דאת ו', ואיהו מטת דביה עשר
 אותיות, וביה מחא קדשא ברוך הוא
 על ידו י' מחאן. ובגין דכל מחאן הו
 מסטרא דה' ה', רבי עקיבא אומר, מנין
 שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך
 הוא על המצרים במצרים היתה של
 חמש מכות וכו', אמר מעתה וכו'. ואת
 ה' סלקא באות י' לחמשים מחאן, חמש
 זמנין חמשיין, אינון ר"ן. ובגין דא, ועל
 הים לקו ר"ן מכות.

🕊 לימוד ליום ד' של פסח 🕊

לעולם יהא אדם זהיר בתפלת מנחה

(שמות לו ע"ב)

וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיְוִי הַכֹּהֵן כָּל בְּכוֹר
וְגו'. בְּתֵיב (תהלים ס"ט) וְאֲנִי תַפְלְתִי
לְךָ יי עַת רְצוֹן וְגו') ר' חֲטִיָּא ור' יוֹסִי הוּו
אֲזִלִּי מֵאוֹשָׁא לְלוּדָה, וְתוּהָ רַבִּי חֲטִיָּא
רְכִיב בַּחֲמָרָא. אָמַר ר' יוֹסִי, גִּיתִיב הַכָּא
וְנִצְלִי, דְּהָא מָטָא זְמָנָא דְּצִלוּתָא
דְּמִנְחָה, וְתַנְיִנָן, לְעוֹלָם יְהִי אָדָם זְהִיר
בְּצִלוּתָא דְּמִנְחָה. אָמַאי זְהִיר. מִשּׁוּם
דְּהִיא שְׁעָתָא דְּתַלְיָא דִּינָא וּבְעֵי בַר נֶשׁ
לְבוֹנָא דְּעֵתִיהָ, נַחַת ר' חֲטִיָּא וְצִלִּי.

אין העולם מתקיים אלא על ראשי
העם, אם ראשי העם צדיקים - טוב
לעולם, ואם לא צדיקים - אוי
לעולם ואוי לעם

עַד דְּהוּו אֲזִלִּי, נָטָה שְׁמִשָּׁא לְמִיעֵל.
אָמַר רַבִּי חֲטִיָּא לְר' יוֹסִי אָמַאי אַתְּ
שְׁתִּיק. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִסְתַּבֵּל הוּוֹנָא
בְּדַעְתָּאִי, דְּלִית עֲלֵמָא מִתְקַיִמָא, אֲלָא
עַל רִישֵׁיהוֹן דְּעַמָּא. אִי רִישֵׁי עַמָּא
זְבָאִין, טַב לְעֲלָמָא, טַב לְעַמָּא. וְאִי לָא
זְבָאִין, וּוִי לְעֲלָמָא, וּוִי לְעַמָּא.

אָמַר רַבִּי חֲטִיָּא, וְדַאי כֶּךָ הוּא, מְנַלָן.
דְּבַתִּיב, (דברי הימים ב', י"ח) רְאִיתִי
אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל נְפוּצִים עַל הַהָרִים
כִּצְאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶן רוּעָה וַיֹּאמֶר יי לֹא

🕊 לימוד ליום ד' של פסח 🕊

לעולם יהא אדם זהיר בתפלת מנחה

וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וְה' הִכָּה כָּל בְּכוֹר
וְגו'. [פְּתוּב (תהלים סט) וְאֲנִי
תַפְלְתִי לְךָ ה' עַת רְצוֹן וְגו'] רַבִּי חֲטִיָּא
וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים מֵאוֹשָׁא לְלוּדָה,
וְהָיָה רַבִּי חֲטִיָּא רוֹכֵב בַּחֲמוּר. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, נֶשֶׁב כָּאֵן וְנִתְפַּלֵּל, שְׁהָרִי הִגִּיעַ זְמַן
תַּפְלַת מִנְחָה, וְשַׁנְיָנוּ, לְעוֹלָם יְהִי אָדָם
זְהִיר בַּתַּפְלַת מִנְחָה. לְמָה זְהִיר? מִשּׁוּם
שְׁהִיא שְׁעָה שְׁתַּלְוִי הַדִּין וְצָרִיךְ אָדָם
לְכוּן דְּעֵתוֹ. יְרַד רַבִּי חֲטִיָּא וְהִתְפַּלֵּל.

אין העולם מתקיים אלא על ראשי
העם, אם ראשי העם צדיקים - טוב
לעולם, ואם לא צדיקים - אוי
לעולם ואוי לעם

עַד שְׁהָיו הוֹלְכִים, נָטָה הַשְּׁמַשׁ לְהַכָּנֵס.
אָמַר רַבִּי חֲטִיָּא לְרַבִּי יוֹסִי, לְמָה
אַתָּה שׁוֹתֵק? אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָיִיתִי
מִסְתַּכֵּל בְּדַעְתִּי שְׁאֵין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם
אֲלָא עַל רְאִשֵׁי הָעָם. אִם רְאִשֵׁי הָעָם
צְדִיקִים - טוֹב לְעוֹלָם. וְאִם לֹא צְדִיקִים
- אוֹי לְעוֹלָם וְאוֹי לְעָם.

אָמַר רַבִּי חֲטִיָּא, וְדַאי כֶּךָ הוּא, מְנַלָן
לְנוּ? שְׁפַתְנוּב (דברי הימים ב' יח)
רְאִיתִי אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל נְפוּצִים עַל
הַהָרִים כִּצְאֵן אֲשֶׁר אֵין לָהֶן רוּעָה וַיֹּאמֶר

ה' לא אֲדַנִּים לְאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. יָשׁוּבוּ, יָשׁוּבוּ הֲיֵה צָרִיף (לְכַתֵּב)! לְבֵיתוֹ, בְּבֵיתוֹ הֲיֵה צָרִיף (לְכַתֵּב), שְׁהָרִי בְּמִקּוֹם עוֹמְדִים!

אֵלֶּה כֶּף שְׁנִינוּ, אִם רֵאשׁ הָעַם לֹא זֹכֶה, הָעַם נִתְּפָסִים בְּחֻטְאֹו, מִזֵּינ לָנוּ? שְׁפָתוֹב וַיֹּאמֶר דָּוִד וְגו' הִנֵּה אֲנֹכִי חֻטְאֵתִי וְאֲנֹכִי הַעֲוִיתִי וְאֵלֶּה הַצֵּאן מָה עָשׂוֹ. (וְכָתוֹב) דְּבַרֵי הַיָּמִים א כֹּא) וְאֲנִי הוּא אֲשֶׁר חֻטְאֵתִי וְגו' דָּוִד חֻטְא, וַיִּשְׂרָאֵל סָבְלוּ. וְאִם רֵאשׁ הָעַם נִתְּפָס בְּחֻטְאֹו - הָעַם נִצָּל, שְׁהָרִי הַדִּין לֹא שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם, שְׁפָתוֹב וַיֹּאמֶר ה' לֹא אֲדַנִּים לְאֵלֶּה. כְּלוּמֹר, (אִם אֵלוֹ) אֵלוֹ לֹא הִיוּ רֵאשִׁים לְעַם, מִדְּרָף זֹו יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. כָּלֶם נִצּוּלִים אִם רֵאשִׁיהֶם נִתְּפָסִים. וְאֵפְלוֹ יְהוֹשֶׁפֶט נִגְזֹר עֲלָיו לְהַעֲנִשׁ מִשׁוּם שְׁהִתְחַבֵּר עִם אַחָב, אִם לֹא אוֹתָהּ צְוֹחָה, שְׁפָתוֹב (מַלְכִים-א כב) וַיִּזְעַק יְהוֹשֶׁפֶט.

עַד שְׁהִיוּ הוֹלְכִים, יָרַד הַלֵּילָה. אָמְרוּ, מָה נַעֲשֶׂה? אִם נִלְךְ - חֲשַׁף הַלֵּילָה. אִם נִשָּׁב - פָּחַד הוּא. סָטוּ מִהַדְּרָף וַיָּשׁוּבוּ תַחַת אֵילָן אַחַד. וַיָּשׁוּבוּ וְהָיוּ דְאוֹרֵייתָא, וְלֹא דְמִיבּוּ.

אֲדַנִּים לְאֵלֶּה יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. יָשׁוּבוּ, יָשׁוּבוּ מִיבְעֵי לֵיהּ. לְבֵיתוֹ, בְּבֵיתוֹ מִיבְעֵי לֵיהּ. דְּהָא בְּאַתְרֵיהּ קְוִימִי.

אֵלֶּה הָכִי תִנְיִן, אִי רֵישָׁא דְעִמָּא לֹא זָכוּ, עִמָּא מִתְּפָסָן בְּחוֹבִיהּ. מְנַלְן. דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל ב, כ"ד) וַיֹּאמֶר דָּוִד וְגו' הִנֵּה אֲנֹכִי חֻטְאֵתִי וְאֲנֹכִי הַעֲוִיתִי וְאֵלֶּה הַצֵּאן מָה עָשׂוֹ, (ס"א וְכַתִּיב) דְּבַרֵי הַיָּמִים א' כ"א) וְאֲנִי הוּא אֲשֶׁר חֻטְאֵתִי וְגו' דָּוִד חָב, וַיִּשְׂרָאֵל סָבְלוּ. וְאִי רֵישָׁא דְעִמָּא מִתְּפָס בְּחוֹבִיהּ, עִמָּא מִשְׁתַּזְבֵּן. דְּהָא דִּינָא לֹא שְׁרִיא עֲלֵיהּ. דְּכַתִּיב, וַיֹּאמֶר יי לֹא אֲדַנִּים לְאֵלֶּה, כְּלוּמֹר, (ס"א אִם אֵלוֹ) אֵלוֹ לֹא הוּוּ רֵישִׁין לְעִמָּא, מִהֵאִי אוֹרְחָא יָשׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם. כְּלָהוּ מִשְׁתַּזְבֵּן, אִי רֵישִׁיהוֹן מִתְּפָסָן. וְאֵפְלוֹ יְהוֹשֶׁפֶט אֶתְנַזֵּר עֲלֵיהּ לְאַתְעַנְשָׂא, מִשׁוּם דְּאַתְחַבֵּר בְּאַחָב. אִי לֹא הוּוּ צְוֹחָא, דְּכַתִּיב, (מַלְכִים א, כ"ב) וַיִּזְעַק יְהוֹשֶׁפֶט.

עַד דְּהוּוּ אֲזִילֵי רְמִישׁ לִילִיא, אָמְרוּ, מָה נַעֲבִיד, אִי נִיזִיל חֲשַׁף לִילִיא, אִי נִיתִיב דְּחֵלָא הוּא. סָטוּ מִאוֹרְחָא, יָתְבוּ תַחַת אֵילָנָא חַד. וַיָּתְבוּ וְהוּוּ אֲמַרֵי מְלִי דְאוֹרֵייתָא, וְלֹא דְמִיבּוּ.

בחצות הלילה אדונכם יוצא לגן עדן,
שהוא היכלו, להשתעשע עם
הצדיקים, שכתוב ובהיכלו כלו אומר
כבוד

בְּפִלְגֹת לַיְלָא, חָמוּ חַד אֵילָתָא
דְּעֵבְרָא קַמֵּייהוּ, וְהוֹת צוּחַת
וְרַמִּיאת קָלִין שְׁמַעוּ, קָמוּ ר' חֲזִיא ור'
יוֹסִי וְאִזְדַּעְזְעוּ. שְׁמַעוּ חַד קָלָא דְּמַכְרִזָּא
וְאָמַר, מִתְעַרְיִן קוּמוּ. נִימִין אֲתַעְרוּ.
עֲלִמִין, אִזְדַּנְנוּ לְקַדְמַת מְרִיבֹן. (דְּהָא
קָלָא נֶפֶק דְּכַאִיב אֵילָתָא דְּלַעִילָא וְתַתָּא. דְּכַתִּיב
(תהלים כ"ט קול יי' יחולל אילות ויחשף יערות)
דְּהָא מְרִיבֹן נִפִּיק לְגַן עֵדֶן, דְּאִיהוּ
הֵיכְלֵיהּ, לְאַשְׁתַּעְשַׁע עִם צְדִיקָא,
דְּכַתִּיב וּבִהֵיכְלוֹ בְּלוֹ אֹמֵר בְּבוֹד.

בחצות הלילה אדונכם יוצא לגן עדן,
שהוא היכלו, להשתעשע עם
הצדיקים, שכתוב ובהיכלו כלו אומר
כבוד

בְּחֻצוֹת הַלַּיְלָה רְאוּ אֵילָה אַחַת
שְׁעֵבְרָה לְפָנֵיהֶם, וְהִיתָה
צוּחַת וּמְרִימָה קוֹלוֹת. שְׁמַעוּ. קָמוּ רַבִּי
חֲזִיא וְרַבִּי יוֹסִי וְהִזְדַּעְזְעוּ. שְׁמַעוּ קוֹל
אַחַד שְׁמַכְרִיזִי וְאָמַר: מִתְעוֹרְרִים קוּמוּ!
יְשָׁנִים הִתְעוֹרְרוּ! עוֹלָמוֹת הִזְדַּמְנוּ לְפָנֵי
אַדוֹנָכֶם! (שְׁהָרִי קוֹל יוֹצֵא שְׁכּוֹאֶבֶת
הָאֵילָה שֶׁל מַעְלָה וְשֶׁל מַטָּה, שְׁכַתוֹב
(תהלים כט) קול ה' יחולל אילות ויחשף
יערות) שְׁהָרִי אַדוֹנְכֶם יוֹצֵא לְגַן עֵדֶן,
שֶׁהוּא הֵיכְלוֹ, לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם הַצְּדִיקִים,
שְׁכַתוֹב וּבִהֵיכְלוֹ כְּלוֹ אֹמֵר כְּבוֹד.

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, עֲכָשׁוּ חֻצוֹת הַלַּיְלָה
מִמָּשׁ, וְקוֹל זֶה הוּא הַקּוֹל
שְׁיִצֵּא, וְכוֹאֶבֶת הָאֵילָה שֶׁל מַעְלָה
וּמַטָּה, שְׁכַתוֹב (תהלים כט) קול ה'
יחולל אילות. אֲשֶׁרִי חֶלְקֵנוּ שְׁזַכִּינוּ
לְשַׁמַּע אֶת זֶה!

וּבֵא רְאָה סוּד הַדְּבַר. בְּשַׁעָה שֶׁהַקְדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא נִרְאָה עַל הַגֶּן, כֹּל הַגֶּן
מִתְפַּנֵּס וְלֹא נִפְרָד מֵעֵדֶן, וּמֵהַעֲדוֹן הַזֶּה
יוֹצֵאִים מַעֲיֵנוֹת לְכַמָּה דְּרָכִים וּשְׁבִילִים,
וְהַגֶּן הַזֶּה נִקְרָא צְרוּר הַחַיִּים, שְׁשֵׁם
מִתְעַדְנִים הַצְּדִיקִים מְאוּר שֶׁל הָעוֹלָם

אָמַר רַבִּי חֲזִיא, הַשְׁתָּא פְּלַגְנוּ דְּלַיְלָא
מִמָּשׁ. וְקָלָא דָּא, הוּא קָלָא
דְּנֶפֶק, וְכַאִיב אֵילָתָא דְּלַעִילָא וְתַתָּא,
דְּכַתִּיב קוֹל יי' יחולל אילות. וּבִפְּאֵה
חוֹלְקָנָא, דְּזַכִּינָא לְמִשְׁמַע דָּא.

וְתָא חֲזִי רְזָא דְּמַלְתָּה, בְּשַׁעָתָא
דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא אֲתַחֲזִי עַל
גְּנָתָא, כֹּל גְּנָתָא אֲתַכְנַשׁ, וְלֹא מִתְפַּרֵּשׁ
מֵעֵדֶן. וּמֵהָאֵי עֵדֶן מְבוּעֵי נֶפְקִין, לְכַמָּה
אוֹרְחִין וּשְׁבִילִין, וְהָאֵי גְּנָתָא, אֲתַקְרִי
צְרוּרָא דְּחַיִּי, דְּתַמְנִן מִתְעַדְנִין צְדִיקָא,

הבא, ובשעה זו מתגלה עליהם הקדוש ברוך הוא. ושנינו, בשעה שהקדוש ברוך הוא מתעורר בגן עדן להשתעשע עם הצדיקים, פרוז יוצא וקורא: עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו. מהו ויאכל פרי מגדיו? אלו קרבנות שנקרבו לפניו מנשמות הצדיקים, זה בחצי הלילה. בזמן אחר שאר קרבנות ממש.

ישבו רבי חייא ורבי יוסי. אמר רבי יוסי, בכמה פעמים שאלתי, זה שכתוב ויהי בחצי הלילה וה' הפה כל בכור בארץ מצרים, למה זה לא היה ביום, שיתגלה לכל פרסום הנס? ולמה מתו כל אותם חלשים שאחר הרחמים ואותם טלאים של בני הצאן, ולא מתו מלכים ושרים ואנשים עורכי קרבות כמו שהיה בסנחריב, שכתוב (מלכים-ב יט) ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור וגו'? ושנינו, כלם מלכים בני מלכים, שרים וקצינים. שם נראתה הגבורה של שליח אחד שלו, יותר מזה שהיה ראוי להיות שלו יותר.

מנהירו דעלמא דאתי. ובהאי שעתא, קדשא בריך הוא אתגלי עלייהו. ותנינן בשעתא דקודשא בריך הוא אתער בננתא דעדן לאשתעשע עם צדיקיא פרוזא נפיק וקרי עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו מאי ויאכל פרי מגדיו אלו קרבנות דאתקרבו קמיה מנשמותיהון דצדיקיא האי בפלגות ליליא בשעתא אחרא שאר קרבנין ממש.

יתבו רבי חייא ורבי יוסי, אמר רבי יוסי, בכמה זמנין שאילנא, האי דכתיב ויהי בחצי הלילה וי' הפה כל בכור בארץ מצרים אמאי לא הוה ביממא, דיתגלי לכלא פרסומי ניסא, ואמאי מתו כל אינון חלשי דבתר רחייא, ואינון טלייא דבני עאנא, ולא מתו מלכי ופרדשבי, וגוברי מגיחי קרבא, כמה דתוה בסנחריב, דכתיב (מלכים ב' י"ט), ויצא מלאך יי' ויך במחנה אשור וגו'. ותנינן, בלהו מלכין בני מלכין רופינים ופרדשבי, התם (דף ל"ז ע"א) אתחזי גבורתא דחד שליחא דיליה, יתיר מהאי, דתוה יאות למחוי דיליה יתיר.

רבי שמעון בן יוחאי מטהר את
השוקים של טבריה

אמר לו, יפה שאלת, ואני לא שמעתי
דבר בזה ולא אמר, אבל הרי
זכיתי לכל זה, והדרך מתקנת לפנינו.
אני שמעתי שרבי שמעון בן יוחאי
מטהר את השוקים של טבריה, גלף
אליו. ישבו עד שהאיר היום. כשעלה
האור קמו והלכו. כשהגיעו אליו, מצאו
אותו שהיה יושב, וספר האגדה ביזו.

פתח ואמר, (ישעיה מ) כל הגוים פאין
נגדו מאפס ותהו נחשבו לו. פין
שאמר כל הגוים פאין נגדו, למה פתוב
מאפס ותהו נחשבו לו? אלא למדנו,
דעתם של כל עמי העולם, שאמונתם
היא פאין, שלא נדקו עליונים
ותחתונים [בתחתונים], ושיום פנגדם
אמונה של שטות. אבל מאפס ותהו
נחשבו לו, כמו המוזץ שסובב (שער)
ברוח ומתגלגל בקיץ בריקנות, זהו
שפתוב (דניאל ד) וכל דיירי הארץ
ככלום חשובים.

ה' משמים השקיף על בני אדם

פתח רבי חייא ואמר, אם נוח לפני מר
שנאמר דבר אחד על מה
שבאתי פתוב, ויהי בחצי הלילה וה'

רבי שמעון בן יוחאי מטהר את
השוקים של טבריה

אמר ליה יאות שאלת, ואנא לא
שמענא מידי בהאי, ולא
אימא, אבל הא זכינא לכל האי,
וארחא אתתקן קמן. אנא שמענא
דרבי שמעון בן יוחאי מדכי שוקין
דטבריה, ניזיל גביה. יתבו, עד דהוה
נהיר ומא. בד סליק נהורא, קמו
ואזלו. בד מוטו גביה. אשכחיהו, דהוה
יטיב, וספרא דאגדתא בידיה.

פתח ואמר, (ישעיה מ) כל הגוים פאין
נגדו מאפס ותהו נחשבו לו. פין
דאמר, כל הגוים פאין נגדו, למה פתיב
מאפס ותהו נחשבו לו. אלא אוליפנא,
דעתייהו דכל עמין דעלמא,
דמהימנותא דלהון הוא כאין, דלא
אדקו עלאין ותתאין, (פתתאין) ושויין
לקבליהו מהימנותא דשטותא, אבל
מאפס ותהו נחשבו לו, בהאי עלעולא,
דספרא (ס"א דפרחא) ברוחא, ומתגלגלא
בקייטא בריקניא, הדא הוא דכתיב,
(דניאל ד) וכל דיירי ארעא פלא חשיבין.

ה' משמים השקיף על בני אדם

(ח"ב לו ע"א)

פתח ר' חייא ואמר, אי ניהא קמיה
דמר, דנימא חד מלה, על מה
דאתנא כתיב, ויהי בחצי הלילה וי'

הכה כל בכור בארץ מצרים. ומהאי דאמר מר, אשתמע דהאי פסוקא בההוא מלה אתא ואנן אורחא אתתקנא קמן, למיתי למשאל קמך.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קיג) מי פה' אלהינו המגביהי לשבת וגו'. מי פה' אלהינו - שעולה ומתעטר להתישב בכתר עליון קדוש, מאיר על כל המנורות שמאירות כתרים ועטרות. המשפילי לראות - שיורד בכתרו מכתר לכתר, מנזר לנזר, מאור לאור, ממנורה למנורה, להשיגם בעליונים ותחתונים. זהו שפתוב (שם יד) ה' משמים השקיף על בני אדם וגו'.

בא ראה, פתוב ויהי בחצי הלילה. פחצי הנה צריך (לכתב), או פחצות, כמו שאמר משה. ואם כמו שאמרו חברינו, שלא יאמרו אצטגניני פרעה, משה בדאי הוא. הרי הקשיא במקומה עומדת בשלשה אפנים, שאפלו ישראל יאמרו כן. אחד - שאם כן, הנה לו לומר, ויאמר משה פחצות הלילה. למה אמר כה אמר ה' וגו', כמו שלא כון את השעה, שהרי לא יתפסו במשה אלא בפטרון, משום שאמר כה אמר ה' וגו'? שנים - שהרי משה אמר עד בכור השפחה אשר אחר הרחמים, ולא הנה

הכה כל בכור בארץ מצרים. ומהאי דאמר מר, אשתמע דהאי פסוקא בההוא מלה אתא ואנן אורחא אתתקנא קמן, למיתי למשאל קמך.

פתח רבי שמעון ואמר, (תהלים קיג) מי בני' אלהינו המגביהי לשבת וגו'. מי בני' אלהינו, דסליק ואתעטר לאתישבא בכתרא עלאה קדישא, נהירו על כל בוציני דנהרו בתרין ועטרין. המשפילי לראות, דנחית בכתרו, מכתרא לכתרא, מנזרא לנזרא, מנהירו לנהירו, מבוצינא לבוצינא. לאשגחא בעלאין ותתאין, הדיא הוא דכתיב, (תהלים יד) יי' משמים השקיף על בני אדם וגו'.

תא חזי, פתיב, ויהי בחצי הלילה. פחצי מיבעי ליה, או פחצות, פגוונא דאמר משה. ואי כמה דאמרי חברנא, דלא ימרון אצטגניני פרעה, משה בדאי הוא. הא קושיא באתריה קיימא, בתלת גווני, דאפילו ישראל ימרון הכי. חד, דאי הכי הנה ליה למימר ויאמר משה פחצות הלילה. אמאי קאמר, כה אמר יי' וגו'. כמה דלא אתבוןן שעתא, דהא לא יתפסון במשה, אלא בפטרונא, בגין דאמר כה אמר יי' וגו'. תרי, דהא משה אמר, עד בכור השפחה אשר אחר הרחמים, ולא

כֹּה, אֵלֶּא עַד בְּכוֹר הַשְּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר. עַל כָּל פָּנִים, אֶפְלוּ יִשְׂרָאֵל גַּם יֹאמְרוּ כֹּה, שְׁהָרִי לֹא הִתְבָּרְרוּ הַדְּבָרִים. שְׁלֹשָׁה - שֶׁהוּא אָמַר מִשֵּׁם הַפְּטָרוֹן פְּחֻצוֹת, וְכָתוּב וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלֵּילָה.

ועוד שאלה שלכם יותר על המשא שלא יכולה הבהמה לסבל, למה הנה בחצות הלילה ולא ביום? ולמה מתו כל אותם החלשים שאחר הרחמים? אלא הכל הוא סוד עליון בין קוצרי השדה, והכל הכשר (התבשר) בנביא הנאמן.

אשרי חלקו של משה

אשרי חלקו של משה, שעליו כתוב יפִּיפִיתִּי מִבְּנֵי אָדָם הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתַי עַל כֵּן בִּרְכָךְ אֱלֹהִים לְעוֹלָם. אֶהְבֵּת צֶדֶק וּתְשֻׁנָּה רָשָׁע עַל כֵּן מִשְׁחָךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שָׁמֹן שִׁשׁוֹן מִחֲבָרֶיךָ. יפִּיפִיתִּי מִבְּנֵי אָדָם - מִשֵּׁת וּחְנוּךְ. הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתַיךְ - מִנַּח וּבְנִיּוֹ. עַל כֵּן מִשְׁחָךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ - מֵאֲבָרֶהֶם וַיִּצְחָק. שָׁמֹן שִׁשׁוֹן - מִזְעָקָב. מִחֲבָרֶיךָ - מִשְׁאָר נְבִיאִים. וְכִי גָבַר שְׁעוּלָה בְּדַרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁלֹא עוֹלָה שׁוֹם אָדָם אַחֵר לֹא יוֹדַע מַה שְּׁאוֹמֵר?

הִנֵּה הָכֵן, אֵלֶּא עַד בְּכוֹר הַשְּׁבִי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר. עַל כָּל פָּנִים אֶפְלוּ יִשְׂרָאֵל נִמְוִי וַיִּמְרוֹן הָכֵן, דִּהָא לֹא אֶתְבָּרְרוֹן מְלִי. תִּלְתִּי דְאִיהוּ אָמַר מִשְׁמָא דְפְטָרוֹנָא כְּחֻצוֹת, וְכָתִיב וַיְהִי בְּחֻצֵי הַלֵּילָה.

ועוד, שאלתא דילבון, ותיר על מטול דלא יכול בעירא למסבל. אמאי הנה בפלגות ליליא, ולא ביממא. ואמאי מיתו כל אינון חלשין דבתר רחיא. אלא כלא רזא עלאה הוא, בין מחצדי חקלא, וכלא אתבשר (נא אתבשר) בנביאה מהימנא.

אשרי חלקו של משה

זבאה חולקיה דמשה, דעליה כתיב (תהלים נה) יפִּיפִיתִּי מִבְּנֵי אָדָם הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתַיךְ עַל כֵּן בִּרְכָךְ אֱלֹהִים לְעוֹלָם. אֶהְבֵּת צֶדֶק וּתְשֻׁנָּה רָשָׁע עַל כֵּן מִשְׁחָךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שָׁמֹן (דף ל"ז ע"ב) שִׁשׁוֹן מִחֲבָרֶיךָ. יפִּיפִיתִּי מִבְּנֵי אָדָם: מִשֵּׁת וּחְנוּךְ. הוֹצֵק חֵן בְּשִׁפְתוֹתַיךְ: מִנַּח וּבְנִיּוֹ. עַל כֵּן מִשְׁחָךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ: מֵאֲבָרֶהֶם וַיִּצְחָק. שָׁמֹן שִׁשׁוֹן: מִזְעָקָב. מִחֲבָרֶיךָ: מִשְׁאָר נְבִיאִים. וְכִי גָבַר דְסָלִיק בְּדַרְגוֹת עֲלִיוֹן דְלֹא סָלִיק בְּרִנְשׁ אַחְרָא, לֹא יוֹדַע מַה דְאָמַר.

וזה הכה כל בכור

(ח"ב דף ל"ז - ל"ח)

וַיִּיְהִי הַכֹּהֵן כֹּל בְּכוֹר, וַיִּיָּי: הוּא וּבֵית דִּינֹו, וַיִּיָּי: הוּא וְנִימוּסוֹי. הַכֹּהֵן כֹּל בְּכוֹר הַכֹּהֵן, מִשָּׁה לֹא אָמַר אֱלֹא וּמַת וְגו', מַהוּ הַכֹּהֵן. אֱלֹא, דְאִתְעַר כֹּהֵן, כְּמַה דְאֲגוּזִים מִשָּׁה, דְכַתִּיב וְהִנֵּה לֹא שְׁמַעְתָּ עַד כֹּהֵן.

וְתֵאֵנָּה, פְּרַעַה חֲכִים הוּהוּ מִכָּל חֲרָשׁוֹי, וְאִסְתַּבֵּל בְּהַאי זֹאת, דִּיעֵבִיד בֵּיה דִּינָא, וְזִמְיִן לְחֲרַבָּא אַרְעִיָּה, כְּמַה דְאָמַר מִשָּׁה, בְּזֹאת תִּדְעַ כִּי אֲנִי יְיָ. וּבֵאִיהוּ מַה כְּתִיב, וַיִּפְּן פְּרַעַה. מַהוּ וַיִּפְּן. דְאִפְּנִי לְבֵיה מִהֲרַהוּרָא דָא. כְּמַה דְאִתְ אָמַר, (במדבר יב) וַיִּפְּן אֶהְרֹן. וַיִּבֹּא אֶל בֵּיתוֹ וְלֹא שָׁת לְבוֹ גַם לְזֹאת. גַּם לְרַבּוֹת הָאֵי דְזִמְיָנָא לְחֲרַבָּא אַרְעִיָּה, וְלֹא שְׁוֵי לְבֵיה לְקַבְּלִיה דְזֹאת.

כָּל בְּכוֹר, אִפְּלוֹ דְרַגְיִן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, אֲתַבְּרוּ מִשְׁוֹלְטָנְהוֹן, (ס"א משלשוליהוֹן) כָּל אִינּוֹן דְשִׁלְטִין בְּחֻכְמָתָא דְלַהוֹן, דְכַתִּיב, בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם. וּבְלַהוֹ דְרַגְיִין, עֲלָאִין וְתַתָּאִין, דְאִתְבְּרוּ מִשְׁוֹלְטָנְהוֹן, (ס"א משלשוליהוֹן) בְּלַהוֹ בְּפִסְקָא אֲתַחְזוּן, (ס"א אֲתַרְמִיזוּ) דְכַתִּיב מִבְּכוֹר פְּרַעַה הַיּוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִים וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה, הָא בְּלַהוֹ אֲתַחְזוּן בְּפִסְקָא.

וזה הכה כל בכור

וַיִּיְהִי הַכֹּהֵן כֹּל בְּכוֹר. וְה' - הוּא וּבֵית דִּינֹו. וְה' - הוּא וְהַנְּהַגוּתִיו. הַכֹּהֵן כֹּל בְּכוֹר - הַכֹּהֵן? מִשָּׁה לֹא אָמַר אֱלֹא וּמַת וְגו', מַהוּ הַכֹּהֵן? אֱלֹא שְׁהַתְעוּרָר כֹּהֵן, כְּמוֹ שְׁהַפְחִיד אוֹתוֹ מִשָּׁה, שְׁכַתּוּב וְהִנֵּה לֹא שְׁמַעְתָּ עַד כֹּהֵן.

וְשִׁנְיִנוּ, פְּרַעַה הִיָּה חֲכָם מִכָּל מְכַשְׁפִּין, וְהַסְתַּבֵּל בְּזֹאת שְׁתַּעֲשֶׂה בּוֹ דִין, וְעִתִּידָה לְהַחְרִיב אֶת אַרְצוֹ, כְּמוֹ שְׁאָמַר מִשָּׁה, בְּזֹאת תִּדְעַ כִּי אֲנִי ה'. וּבֵהוּא מַה כְּתוּב? (שמות ז) וַיִּפְּן פְּרַעַה. מַה זֶה וַיִּפְּן? שְׁהַפְּנָה לְבוֹ מִהֲרַהוּרָא זֶה, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר וַיִּפְּן אֶהְרֹן. וַיִּבֹּא אֶל בֵּיתוֹ וְלֹא שָׁת לְבוֹ גַם לְזֹאת. גַּם - לְרַבּוֹת זוֹ שְׁעִתִּידָה לְהַחְרִיב אֶת אַרְצוֹ, וְלֹא שָׁם לְבוֹ כְּנֶגֶד זֹאת.

כָּל בְּכוֹר - אִפְּלוֹ דְרַגּוֹת עֲלִיוֹנוֹת וְתַחְתּוֹנוֹת נִשְׁבְּרוּ מִשְׁלְטוֹנִים (מִהַשְׁתַּלְשְׁלוּתָם), כָּל אוֹתָם שְׁשׁוֹלְטִים בְּחֻכְמָה שְׁלֵהֶם, שְׁכַתּוּב בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם. וְכֹל הַדְּרַגּוֹת, הַעֲלִיוֹנוֹת וְהַתַּחְתּוֹנוֹת שְׁנִשְׁבְּרוּ מִשְׁלְטוֹנָם (מִהַשְׁתַּלְשְׁלוּתָם), כְּלָם נְרָאוֹת (נְרַמְזוֹת) בְּפִסְקָא, שְׁכַתּוּב מִבְּכוֹר פְּרַעַה הַיּוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה אֲשֶׁר אַחַר הַרְחִים וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה. הָרִי כְּלָם נְרָאִים בְּפִסְקָא.

סְתָמוּ שֶׁל דָּבָר, מִבְּכּוֹר פְּרָעָה הַיּוֹשֵׁב
עַל כֶּסֶּאוֹ - כְּתָר תַּחְתּוֹן שֶׁל
שְׁלִיטַת הַמְּלָכוֹת (מֵהַמְּלָכוֹת) שֶׁלְמַעֲלָה.
עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה - כְּתָר שְׂמָאל
מִתַּחְתֵּיהָ שֶׁל שְׁלִיטָה מֵאַחַר אַרְבַּע
(מִכְּתָר אַחַר) רַחֲמִים, אַרְבַּע מַחְנוֹת.
(מִשְׁמַע) מְשׁוּם שְׁפָתוֹב אַחַר הַרַחֲמִים,
(וְלֹא מִן הַרַחֲמִים). וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה -
תַּחְתּוֹנִים מִתַּחְתּוֹנִים, נִקְבָּה מִנְקֻבוֹת,
שְׁנִמְצָאוּ בְּאַתּוֹנוֹת בְּבִהְמוֹת וְחִמּוּרִים,
בְּגִדוּלִים וּבְקֻטְנִים, וּמְקַבְּלִים מֵהֶם
גְּבָרִים וְנִקְבוֹת. עַד בְּכוֹר הַשְּׂבִי אֲשֶׁר
בְּבֵית הַבוֹר - אוֹתָם שְׂיוֹצָאִים מִשְׁפָּחָה,
שְׁבָהֶם עוֹשִׂים לְאַסִּירִים שְׂיִשְׁתַּעֲבְדוּ
בָהֶם לְעוֹלָמִים וְלֹא יֵצְאוּ לַחֲרוֹת.

וּבְבִטְחוֹן הַדְּרָגוֹת הִלְלוּ סָרְבוּ הַמִּצְרִים,
שְׁבָהֶם עָשׂוּ קֶשֶׁר לְיִשְׂרָאֵל
שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מֵעֲבֻדוֹתָם לְעוֹלָמִים. וּבְזֶה
נִרְאִית הַגְּבוּרָה וְהַשְּׁלֹטוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, וְזָכְרוֹן זֶה לֹא יִכְלֶה מִיִּשְׂרָאֵל
לְדוּרֵי דוֹרוֹת. שְׂאֵם לֹא הָיָה כֹחַ וּגְבוּרָה
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל מַלְכֵי הָעַמִּים
וְכֹל מְכַשְׁפֵי הָעוֹלָמוֹת וְחַכְמֵי הָעוֹלָמוֹת,
לֹא יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֻדוֹת, שֶׁהַתִּיר
אֶת הַקְּשָׁרִים שֶׁלָּהֶם וְשִׁבַּר אֶת כָּל
אוֹתָם הַכְּתָרִים כְּדִי לְהוֹצִיא אוֹתָם. עַל
זֶה כְּתוּב (יִרְמִיָּה י') מִי לֹא יִרְאֶף מְלֶךְ
הַגּוֹיִם כִּי לֹךְ יֵאָתֶה כִּי בְּכֹל חַכְמֵי הַגּוֹיִם

סְתָמוּ דְמַלְהָ, מִבְּכּוֹר פְּרָעָה הַיּוֹשֵׁב
עַל כֶּסֶּאוֹ, כְּתָרָא תַתָּא
דְקוֹזְמוּטָא דְמַלְכוּתָא (נ"א מִמְּלָכוֹתָא)
דְלְעִילָא. עַד בְּכוֹר הַשְּׁפָחָה, כְּתָרָא
שְׂמָאלָא, תַתָּא מִינָה, דְקוֹזְמוּטָא
מִכְּתָר אַרְבַּע (נ"א מִכְּתָרָה אַחַר) רַחֲמִין,
אַרְבַּע מִשְׁרִיין. (מִשְׁמַע) מְשׁוּם דְכְּתִיב
אַחַר הַרַחֲמִים, (וְלֹא מִן הַרַחֲמִים). וְכֹל בְּכוֹר
בְּהֵמָה, תַתָּאִין מִתַתָּאִין, נוֹקְבָא
מִנוֹקְבָתָא, דְאִשְׁתַּכְּחוּ בְּאִתְנִי בְכַעֲרֵי
וְחִמּוּרֵי, בְּרַבְרֵי בּוֹטְרֵי, וּמְקַבְּלִין מִנְהוֹן
גּוֹבְרִין וְנוֹקְבִין. עַד בְּכוֹר הַשְּׂבִי אֲשֶׁר
בְּבֵית הַבוֹר, אֵינּוֹן דְנִפְקִין מִשְׁפָּחָה. דִּי
בְהוֹן עֲבָדִין לְאַסִּירֵי, דִּישְׁתַּעֲבְדוֹן בְּהוֹן
לְעוֹלָמִין, וְלֹא יִפְקוֹן לְחִירוֹ.

וּבְרוּחַצְנוּתָא דְאֵלִין דְרַגִּין, סָרְבוּ
מִצְרָאֵי, דִּי בְהוֹן עֲבָדוּ
קֶשֶׁרָא לְיִשְׂרָאֵל, דְלֹא יִפְקוֹן מִן
עֲבֻדוֹתָהוֹן לְעוֹלָמִין. וּבְהֵאֵי אִתְחַזֵּי
גְבוּרָתָא וְשְׁלֹטְנוּתָא דְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא,
וְדַבְרָנָא דֹא לֹא יִשְׁתַּצֵּי מִיִּשְׂרָאֵל לְדַרְי
(דַּף ל"ח ע"א) דְרִין, דְאֵי לֹא הָיָה חֵילָא
וּגְבוּרָתָא דְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא, כָּל מַלְכֵי
עַמּוּן, וְכֹל חֲרָשֵׁי עוֹלָמִין, וְחַכְמֵי עוֹלָמִין,
לֹא יִפְקוֹן לְיִשְׂרָאֵל מִן עֲבֻדוֹתָא, דְשָׂרָא
קַטְרִין דְלְהוֹן, וְתַבְר כָּל אֵינּוֹן כְּתָרִין,
בְּגִין לְאַפְקָא לוֹן. עַל דֹּא כְּתִיב, (יִרְמִיָּה
י') מִי לֹא יִרְאֶף מְלֶךְ הַגּוֹיִם כִּי לֹךְ יֵאָתֶה

כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם
מאין במוף.

ובכל מלכותם מאין פמוף.

אשריכם אברהם יצחק ויעקב,
שבזכותכם התירו את הקשרים

אשריכם אברהם יצחק ויעקב,
שבזכותכם התירו את הקשרים

בכה רבי שמעון, ארים קליה ואתנת,
אמר קנטורא דקיטפא אשתבת,

בכה רבי שמעון, הרים קולו ונאנח.
אמר, אשכול הקנטור נמצא.

חשבתון דשבח קדשא בריך הוא במה
זמנין, (דברים ה) אשר הוצאתיך מארץ

חשבתם ששבח הקדוש ברוך הוא פמה
פעמים, (דברים ה) אשר הוצאתיך

מצרים, (דברים טז) הוציאך יי' אלהיך

מארץ מצרים, (שם טז) הוציאך ה'

ממצרים, (דברים ה) ויוציאך יי' אלהיך

אלהיך ממצרים, (שם ה) ויצאך ה'

משם, (שמות יב) הוצאתי את צבאותיכם,

אלהיך משם, (שמות יב) הוצאתי את

ממצרים, (דברים יד) ויוציאך

צבאותיכם, (שם יג) זכור את היום הזה אשר

בפניו בכחו הגדול ממצרים, (שמות יג)

אשר יצאתם ממצרים, (דברים יד) ויוציאך

בפניו בכחו הגדול ממצרים, (שמות יג)

אשר יצאתם ממצרים, (דברים יד) ויוציאך

הוציא יי' אתכם מזה.

הוציא ה' אתכם מזה.

אלא תאנא, עשרה כתרין, אינון

אלא שנינו, עשרה כתרין הם למטה

לתתא, פנונא דלעילא, ובלהו

כמו שלמעלה, וכלם נסתרים

סתמין בתלתא אלין דאמרון. ותלת

בשלת אלה שאמרנו. ושלשה קשרים

קשרין קשירו בהו, על תלת דרגין אלין

קשורים בהם על שלש דרגות אלו

דבהו עבדו, דישראל לא יפקון

שבהם עשו שישראל לא יצאו

משעבודיהון לעלמין.

משעבודם לעולמים.

זכאין אתון אברהם יצחק ויעקב,

אשריכם אברהם יצחק ויעקב,

דבזכותכון שריאו קטרין,

שבזכותכם התירו את

וקודשא בריך הוא דכר תלת קטרי

הקשרים, והקדוש ברוך הוא זכר

מהימנותא דלבון הדא הוא דבתיב,

שלשת קשרי האמונה שלכם. זהו

(שמות ב) ויזכר אלהים את בריתו את

שפתוב (שמות ב) ויזכר אלהים את

אברהם את יצחק ואת יעקב. את

בריתו את אברהם את יצחק ואת

אברהם, הא קשרא חדא, דאברהם.

יעקב. את אברהם - הרי קשר אחד של

אבְרָהָם. אֶת יִצְחָק - הָרִי קֶשֶׁר שְׁנֵי שָׁל יִצְחָק. וְאֶת יַעֲקֹב - הָרִי קֶשֶׁר שְׁלִישִׁי, שְׁלֵמוֹתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב.

לְמִדְנֹו, כָּל הַזְּמַנִּים וְהַחֲגִים וְהַשְּׁבֻתוֹת, כָּלֵם זְכָרוֹן לָזֶה, וְעַל זֶה הִתְקַיְּמוּ כָלֵם, שְׁאֵלְמָלָא זֶה לֹא הִיְתָה שְׁמִירָה שֶׁל זְמַנִּים וְחֲגִים וְשְׁבֻתוֹת, וְלִכֵּן לֹא כָלָה הַזְּכָרוֹן שֶׁל מִצְרַיִם מִכָּל הַזְּמַנִּים וְהַחֲגִים וְהַשְּׁבֻתוֹת. בֵּא רְאָה, דִּין (זֶה) הוּא יְסוּד וְשֶׁרֶשׁ שֶׁל הַתּוֹרָה, וְכָל מִצְוֹתֶיהָ, וְכָל הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

עֵיקַר גְּאוּלַּת יִשְׂרָאֵל לֹא הִיָּה אֵלָא בְּלִילָה

וְעוֹד, לָמָּה לֹא הָיָה בְּיוֹם כְּפִי שֶׁשְּׁאֵלְתָם? שְׁנֵינוּ, כְּתוּב הַיּוֹם אַתֶּם יֹצְאִים, וְכְתוּב הַיּוֹצֵאֲךָ ה' אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לִילָה. אֵלָא שְׁנֵינוּ, עֵקֶר גְּאוּלַּת יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה אֵלָא בְּלִילָה, שֶׁהַלִּילָה מִתִּיר קִשְׁרִים וְעוֹשָׂה נְקֻמוֹת, וְהַיּוֹם הַיּוֹצֵא אוֹתָם בְּרֹאשׁ גְּלוּי, זֶהוּ שְׁכַתוּב (בַּמִּדְבָּר לֵג) יֹצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רְמָה לְעֵינֵי כָּל מִצְרַיִם. (וְעוֹד, הַלִּילָה מִתִּיר אֶת הַקִּשְׁרִים וְעוֹשָׂה נְקֻמוֹת וְדֵינִים, וְהַיּוֹם מְגַלֶּה וּמְפָרְסֵם הַנֶּס וְהַנְקֻמָּה שֶׁנַּעֲשָׂה. זֶהוּ שְׁכַתוּב יֹצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רְמָה וְגו'). וְכְתוּב וּמִצְרַיִם מְקַבְּרִים אֶת אֲשֶׁר הִכָּה ה' בָּהֶם כָּל בְּכוֹר. זֶהוּ פְרֻסוּם הַנֶּס.

אֶת יִצְחָק, הָא קֶשֶׁר תַּנְיִינָא, דִּיִּצְחָק. וְאֶת יַעֲקֹב, הָא קֶשֶׁר תְּלִיתָא, שְׁלֵמוֹתָא דִּיִּעֲקֹב.

תְּנָא, כָּל זְמַנִּין וְחֲגִין וְשְׁבֻתִין, בְּלָהוּ דוּכְרָנָא לְהַאי, וְעַל הַאי אֲתַקְיָמוּ בְּלָהוּ, דְּאֵלְמָלָא הַאי, לֹא הָוָה נְטוּרָא דְּזְמַנִּין וְחֲגִין וְשְׁבֻתִין. וּבְגִינֵי בְּדָ, לֹא אֲשַׁתְּצִי דְּכְרָנָא דְּמִצְרַיִם מִכָּל זְמַנִּין וְחֲגִין וְשְׁבֻתִין. תָּא חֲזִי דִּינָא (ס"א דָּא) הוּא יְסוּדָא וְשֶׁרֶשָׂא דְּאוּרִייתָא, וְכָל פְּקוּדוֹי, וְכָל מְהִימְנוּתָא שְׁלֵמוֹתָא דִּישְׂרָאֵל.

עֵיקַר גְּאוּלַּת יִשְׂרָאֵל לֹא הִיְתָה אֵלָא בְּלִילָה

וְעוֹד אֲמַאי לֹא הָוָה בִּימְמָא דְּשְׁאִילְתוּ. תַּנְיִנֹו, כְּתִיב הַיּוֹם אַתֶּם יוֹצְאִים, וְכְתִיב הַיּוֹצֵאֲךָ יי' אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לִילָה. אֵלָא תַּנְיִנָא, עֵקֶרָא דְּפוּרְקָנָא דִּישְׂרָאֵל, לֹא הָוָה אֵלָא בְּלִילָה, דְּלִילָא שְׂרָא קְטָרִין, וְעֵבִיד נִקְמִין, וְיוֹמָא אֲפִיק לֹון בְּרִישׁ גְּלִי, תְּדָא הוּא דְּכְתִיב (בַּמִּדְבָּר לֵג) יֹצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רְמָה לְעֵינֵי כָּל מִצְרַיִם. (נ"א וְעוֹד לִילָה שְׁאִרֵי קְטָרִין וְעֵבִיד נִקְמִין וְדֵינִין וְיוֹמָא גְּלִי וּפְרֻסָּם נִסָּא וְנִקְמָא דְּאֲתַעֲבִיד תְּדָא הוּא דְּכְתִיב יֹצְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּיַד רְמָה וְגו'). וְכְתִיב וּמִצְרַיִם מְקַבְּרִים אֶת אֲשֶׁר הִכָּה יי' בָּהֶם כָּל בְּכוֹר, דָּא הוּא פְרֻסוּמֵי נִסָּא.

🌀 לימוד ליום ה' של פסח 🌀

יראה כל זכורך את פני האדון ה'. מי זה פני האדון ה'? זה רבי שמעון בן יוחאי, שמי שהוא זכר מן הזכרים צריך להראות לפניו

אתו ר' חייא ור' יוסי, אשתטחו קמיה, ונשקו ידוי. ובכו ואמרו, גליפין עלאין ותתאיו, וקפן רישא בגינך, עבד קדשא בריך הוא ירושלים לתתא, בגוונא דלעילא. עבד (רשב"י) שורי קרתא קדישא ותרעוי. מאן דעייל, לא עייל, עד דיפתחון תרעין. מאן דסליק, לא סליק, עד דיתתקנון דרגין דשורי מאן יביל למפתח תרעין דקרתא קדישא, ומאן יביל לאתקנא דרגין דשורי, דא רבי שמעון בן יוחאי, דאיהו פתח תרעין דרגין דחכמתא, ואיהו אתקין דרגין עלאין, ובתיב (שמות לד) יראה כל זכורך את פני האדון יי'. מאן פני האדון יי', דא רבי שמעון בן יוחאי, דמאן דאיהו דבורא מן דכרניא, בעי לאתחזא קמיה.

אמר לון, עד השתא, לא סימנא מלה דשאלתא דילבון, דהא תנינן, ויי' הפה כל בכור, כל בכור סתם, בדקאמרן. ובלא הנה כמה דאינון

🌀 לימוד ליום ה' של פסח 🌀

יראה כל זכורך את פני האדון ה'. מי זה פני האדון ה'? זה רבי שמעון בן יוחאי, שמי שהוא זכר מן הזכרים צריך להראות לפניו

באו רבי חייא ורבי יוסי, השתטחו לפניו ונשקו ידו, ובכו ואמרו, חקיקות עלינן ותחתונן מרימם ראש בזכותך. עשה הקדוש ברוך הוא ירושלים למטה כמו שלמעלה. עשה [רשב"י] חומות העיר הקדושה ושעריה. מי שנכנס, לא נכנס עד שיפתחו השערים. מי שעולה, לא עולה עד שיתקנון המדרגות של החומות. מי יכול לפתח את שערי העיר הקדושה, ומי יכול להתקין את המדרגות של החומות? זה רבי שמעון בן יוחאי, שהוא פותח שערים של סודות החכמה והוא מתקן דרגות עליונות. וכתוב (דברים טז) יראה כל זכורך את פני האדון ה'. מי זה פני האדון ה'? זה רבי שמעון בן יוחאי, שמי שהוא זכר מן הזכרים צריך להראות לפניו.

אמר להם, עד עכשו לא סימנו הדבר על שאלתכם, שהרי שנינו וה' הפה כל בכור, כל בכור סתם, כמו שאמרנו. והכל היה כמו של אותם

דְּמִיתוּ, אֵינֹן קְטוּרֵי קְטָרִין, דְּהוּוּ
 מִשְׁתַּמְשִׁי בְּחַרְשֵׁיהוּ בְּאֵינוֹן בְּתָרִין.
 מִנְהוֹן מִשְׁתַּמְשִׁי בְּעֵלְאֵי, וּמִנְהוֹן בְּתַתְּאֵי,
 וְאָף עַל גַּב דְּבִלְהוּ תַתְּאֵין אֵינוֹן. וְכָל
 אַרְעָא דְּמִצְרַיִם מְלֵיא תַרְשִׁין הָהוּ.
 וְכַתִּיב פִּי אֵין בֵּית אֲשֶׁר אֵין שֵׁם מֵת.

וְאֵתְעֵבִיד דִּינָא בְּכֵלָא, בְּשַׁעְתָּא
 דְּאֵתְבְּנָשׁוּ בְּלַהוּ בְּבִתְיָהוֹן,
 וְלֹא הוּוּ מִתְפָּזְרֵי בְּמִדְבָּרָא וּבְחֻקְלָא,
 אֲלֵא בְּלַהוּ אֲשַׁתְּכַחוּ בְּבִתְיָהוֹן, (וְאֹר תַּנְר
 יָפָה לְבִדְיָקָה מִבְּחוּץ) וְעֵבֵד לִילְיָא דִּינֹי
 בְּכֵלָא בְּהֵיָא שַׁעְתָּא. וְתַנָּא הָהוּ נְהִיר
 לִילְיָא פְּיוּמָא דְּתַקּוּפָה דְּתַמּוּז, וְחֵמָא כָּל
 עֲמָא דִּינֹי דְּקוּדְשָׁא פְּרִיד הוּא, הָדָא
 הוּא דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים קֹלֵט) וְלִילְיָהּ בְּיוֹם
 יְאִיר בְּחֻשְׁבָּה כְּאוּרָה.

וְנַעֲשֶׂה דִין בְּכָל, בְּשַׁעָה שְׁהַתְּפָנְסוּ
 כָּלָם בְּבִתְיָהֶם וְלֹא הָיוּ
 מִתְפָּזְרִים בְּמִדְבָּר וּבְשַׁדָּה, אֲלֵא כָּלָם
 נִמְצְאוּ בְּבִתְיָהֶם, [וְאֹר הַנֵּר יָפָה לְבִדְיָקָה
 מִבְּחוּץ] וְעֵשָׂה הַלִּילָה אֶת דִּינֵיו בְּכָל
 בְּאוֹתָהּ שַׁעָה. וְשִׁנְיָנוּ שְׁהֵיָה מְאִיר
 הַלִּילָה כְּמוֹ הַיּוֹם בְּתַקּוּפַת תַּמּוּז, וְרָאָה
 כָּל הָעָם אֶת דִּינֵי הַקּוּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא, זְהוּ
 שְׁכַתּוּב (תְּהִלִּים קֹלֵט) וְלִילְיָהּ פְּיוֹם יְאִיר
 כְּחֻשְׁבָּה כְּאוּרָה.

וּבְשַׁעְתָּא דְּנִפְקוּ אֲשַׁתְּכַחוּ בְּלַהוֹן מִתִּין
 בְּשׁוּקִין לְעֵינֵיהוֹן דְּכֵלָא,
 בְּעֵינֵין לְאַקְבְּרָא לְהוּ וְלֹא אֲשַׁבְּחוּ, וְדָא
 אֲקֻשִׁי לְהוּ מְכֵלָא. חֲמוּ לְיִשְׂרָאֵל נִפְקִין
 (דָּף ל"ח ע"ב) לְעֵינֵיהוֹן בְּחֵד גִּיסָא, וְחֲמוּ
 לְמִיתֵיהוֹן בְּאִידָד גִּיסָא. וּבְכֵלָא הָהוּ
 פְּרָסוּמֵי גִיסָא, דְּלֹא הָהוּ כְּהֵאֵי מִיּוּמָא
 דְּאֵתְבְּרֵי עֲלֵמָא.

וּבְשַׁעָה שְׁיִצְאוּ, נִמְצְאוּ כָּלָם מִתִּים
 בְּשׁוּקִים לְעֵינֵי הַכֹּל. רְצוּ
 לְקַבֵּר אוֹתָם וְלֹא מִצְאוּ, וְזֶה הִיָּה קֻשָּׁה
 לָהֶם מֵהַכֹּל. רְאוּ אֶת יִשְׂרָאֵל יּוֹצְאִים
 לְעֵינֵיהֶם בְּצַד אַחַד, וְרְאוּ אֶת מִתְיָהֶם
 בְּצַד הָאַחֵר. וּבְכָל הִיָּה פְּרָסוּם הַנֵּס שְׁלֵא
 הִיָּה כְּזֶה מִיּוֹם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם.

ליל שמרים הוא לה' להוציאם וגו',
הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני
ישראל

ובא ראה, פתוב ליל שמרים הוא לה'
להוציאם וגו', הוא הלילה הזה
לה' שמרים לכל בני ישראל וגו'. פסוק
זה קשה, פיון שאמר ליל, מה זה
שמרים, ולא שמור? שמור היה צריך
(לכתוב)! וכתוב הוא הלילה הזה. ליל
אמר בהתחלה, ואחר כך לילה.

אלא כך שנינו, פתוב (דברים כב) פי
יהיה נערה בתולה. נער פתוב,
מה הטעם? משום שכל זמן שלא
קבלה זכר, נקראת נער. משקבלה זכר,
נקראת נערה. אף כאן, ליל - עד שלא
קבלה זכר. ואף על גב שפתוב בו
שמונים - זכר היה עתיד להתחבר
עמה. ובשעה שהתחבר עמה זכר,
פתוב הוא הלילה הזה לה' שמרים.
שמונים - זכר ונקבה, ומשום כך פתוב
הלילה הזה.

ובמקום שנמצאו זכר ונקבה אין
שבח אלא לזכר. וכך שבחו
ישראל בתשבחותיהם לזכר ולא
לנקבה, זהו שפתוב (שמות טו) זה אלי
ואנוהו, שאין שבח במקום שזכר
ונקבה נמצאים אלא לזכר. ועל זה
(ולזה) מחפים ישראל, שכתוב (ישעיה

ליל שמרים הוא לה' להוציאם וגו',
הוא הלילה הזה לה' שמרים לכל בני
ישראל

ותא חזי, פתיב ליל שמרים הוא ליי'
להוציאם וגו', הוא הלילה הזה
ליי' שמרים לכל בני ישראל וגו', האי
פסוקא קשיא בין דאמר ליל, מהו
שמרים, ולא שמור, שמור מוכעי ליה.
וכתיב הוא הלילה הזה, ליל קאמר
בקדמיתא, ובתר לילה.

אלא הכי תנינו, פתיב, (דברים כב) פי
יהיה נערה בתולה. נער פתיב,
מאי טעמא. משום דכל זמן דלא
קבילת דבר, אתקרי נער, מדקבילת
דבר, אתקרי נערה. אופ הבא, ליל עד
לא קבילת דבר. ואף על גב דכתיב
ביה שמונים דבר הנה זמין לאתחברא
עמה ובשעתא דאתחבר עמה דבר,
פתיב, הוא הלילה הזה ליי' שמרים.
שמרים: דבר ונקבא. ובנינו כך פתיב
הלילה הזה.

ובאתר דאשתכחו דבר ונקבא, לית
שבחא אלא לדבורא. והכי
שבחו ישראל פתושבחתיהו. לדבורא
ולא לנקבא, דא הוא דכתיב, (שמות
טו) זה אלי ואנוהו. דלית שבחא
באתר דדבורא ונקבא אשתכחו,
אלא לדבורא. ועל דא (ניא ולדא)

כה) זֶה ה' קִוִּינוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בִּישׁוּעָתוֹ. מִשׁוּם שְׂכָר עֵתִיד לַעֲשׂוֹת לָהֶם, שְׂכָתוֹב (מיכה ז) פִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת.

וְסוּד זֶה כֶּף הוּא - כְּמוֹ שֶׁפָּאן לִיל וְלִילָה, כֶּף עֵתִיד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לָהֶם, שְׂכָתוֹב שֹׁמֵר מַה מְלִילָה שֹׁמֵר מַה מְלִיל. מַה לְהִלָּן שְׁמִירָה וְלִיל, אִף כָּאן שְׁמִירָה וְלִיל. מַה לְהִלָּן שְׁמִירָה וְלִילָה, אִף כָּאן שְׁמִירָה וְלִילָה.

וְלִילָה נִקְרָא אֲגַב זְכָר, זֶהוּ שְׂכָתוֹב (ישעיה כא) אֶתָּא בְּקָר וְגַם לִילָה. בְּקָר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית יט) וַיִּשְׁכְּם אַבְרָהָם בַּבְּקָר, שֶׁהוּא מִדְתּוֹ מִמָּשׁ. וְכָתוּב (תהלים ה) ה' בְּקָר תִּשְׁמַע קוֹלִי, בְּקָר מִמָּשׁ.

לאכול את הפסח הזה על מצות ומרורים

בְּבֵית אֶחָד יֵאָכֵל לֹא תוֹצִיא מִן הַבַּיִת וְגו'. מִצְוָה כ"ט זו לְאָכֵל אֶת הַפֶּסַח הַזֶּה עַל מִצְוֹת וּמְרוֹרִים. מִצְוֹת - מִצְוֹת פְּתוּב. מַה זֶה כְּנֶגֶד זֶה? אֵלָּא לְהִרְאוֹת גְּלוּת הַשְּׂכִינָה עִם יִשְׂרָאֵל בְּאוֹתָהּ הַמְרִירוֹת שֶׁלָּהֶם, שְׂכָתוֹב וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה וְגו'. כְּשֶׁאֹכְלִים אֶת הַפֶּסַח הַזֶּה, לְהִרְאוֹת

מִחֲבָאן יִשְׂרָאֵל, דְּכִתְיִב, (ישעיה יב) זֶה יי' קִוִּינוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בִּישׁוּעָתוֹ. מִשׁוּם דְּהָכִי זְמַן לְמַעַבְדַּ לְהוֹ, דְּכִתְיִב, (מיכה ו) פִּימִי צִאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֶנּוּ נִפְלְאוֹת.

וְרִזָּא דָּא הָכִי הוּא, כְּנֻזְנָא דְהָכָא לִיל וְלִילָה, כֶּף זְמַן קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ לְהוֹ, דְּכִתְיִב, (ישעיה כא) שֹׁמֵר מַה מְלִילָה שֹׁמֵר מַה מְלִיל. מַה לְהִלָּן שְׁמִירָה וְלִיל, אִף כָּאן שְׁמִירָה וְלִיל. מַה לְהִלָּן שְׁמִירָה וְלִילָה, אִף כָּאן שְׁמִירָה וְלִילָה.

וְלִילָה אֶתְקָרִי אֲגַב דְּכֻנְרָא, הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (ישעיה כא) אֶתָּא בְּקָר וְגַם לִילָה. בְּקָר: כְּמַה דְּאֶתָּא אֶמַר (בראשית יט) וַיִּשְׁכְּם אַבְרָהָם בַּבְּקָר. דְּהוּא מִדְתּוֹ מִמָּשׁ. וְכִתְיִב (תהלים ה) יי' בְּקָר תִּשְׁמַע קוֹלִי, בְּקָר מִמָּשׁ.

לאכול את הפסח הזה על מצות ומרורים

בְּבֵית אֶחָד יֵאָכֵל לֹא תוֹצִיא מִן הַבַּיִת וְגו', (שמות יב) כ"ט פְּקוּדָא דָּא, לְמִיכַל הַאי פֶּסַח עַל מִצְוֹת וּמְרוֹרִין, מִצְוֹת מִצְוֹת פְּתִיב. מָאִי הַאי לְקַבֵּל הַאי, אֵלָּא לְאַחֲזָאָה גְלוּתָא דְשְׂכִינְתָא עִמְהוֹן דְיִשְׂרָאֵל, כְּהוּא מְרִירוֹ דְלְהוֹן, דְּכִתְיִב וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה וְגו'. וְכַד אֹכְלִין לְהַאי פֶּסַח, לְאַחֲזָאָה כָּל

את כל מה שעשו להם במצרים באותה גלות ובאותו שעבוד.

מה כתוב ועצם לא תשברו בו, להראות בו קלון, ובכל אותם אלילי מצרים. שהרי היו זורקים בשוק את העצמות שלו, ובאו הפלבים וגררו אותם ממקום למקום, וזה היה קשה להם מהפל, שהרי העצמות הן תקון הגוף, ודומים לגון אחר, וישראל זרקו אותם לשוק בדרך קלון, ולכן כתוב ועצם לא תשברו בו. אתם לא תשברו, אבל הפלבים היו באים ומשברים אותו. **עוד**, המצרים היו באים אחר כך והיו רואים אותם עצמות שהיו לוקחים הפלבים ממקום למקום ושברים אותם, והיו המצרים טומנים אותם בעפר, כדי שהפלבים לא ימצאו אותם, וזהו בטול של עובדי כוכבים ומזלות יותר מהצד שלהם. ובזה התעלה הקדוש ברוך הוא בכבודו ונכפו כל הפחות האחרים, שהרי אז נכפו יותר, כשהבטול נמצא מהצד שלהם, ולכן ישראל לא בטלו אותם, שכתוב ועצם לא תשברו בו.

קדש לי כל בכור פטר רחם

קדש לי כל בכור פטר רחם וגו'. מצוה זו לקדש בכור בהמה. ועם הארץ צריך שני דברים: אחד שיהיה

האי דעברו לון במצרים, בהוא גלותא ובהוא שעבודא.

מה כתיב ועצם לא תשברו בו, לאתזאה ביה קלנא, ובכל אינון טעונו דמצראי. דהא גרמין הוו רמאן בשוקא, ואתו כלבי ויהו גררי לון מאתר לאתר, ודא קשיא לון מפלא, דהא גרמי אינון תקנא דנופא, ודמי לגוונא אחרא, וישראל רמאן לון בשוקא אורח קלנא, ועל דא כתיב ועצם לא תשברו בו, אתון לא תשברון, אבל כלבי הוו אתיין ומתברין ליה.

תו, מצראי הוו אתיין לבתר, ויהו חמאן אינון גרמי דהוו נטלי כלבי מאתר לאתר, ומדקן לון, ויהו מצראי טמני לון גו עפרא, בגין כלבי דלא ישבחון לון, ודא איהו בטולה דעבודת פוכבים ומזלות, יתיר, מסטרא דלהון. ובדא קדשא בריך הוא אסתלק ביקריה, ואתכפין כל חילין אתרנין, דהא כדין אתכפין יתיר, כד בטילו אשתבח מסטרא דלהון, ועל דא ישראל לא מכטלי לון, דכתיב ועצם לא תשברו בו.

קדש לי כל בכור פטר רחם

קדש לי כל בכור פטר רחם וגו'. (שמות יג) פקודא דא לקדש בכור בהמה, ועם הארץ צריך תרין מילין,

חד דיהא פדוי מתחות שלטנותא דיצר הרע, דאיהו אדון דיליה, בגוונא דאמר יעקב לעשו, (בראשית לג) יעבר נא אדני לפני עבדו. בתיא עלמא. אדון מצד חובין דנפישין על גופא, כמה דאוקמוה, תיבא, יצר הרע שופטו. זכאה, יצר הטוב שופטו. בינוני זה וזה שופטו. בינוני, תינו אח דיצר הרע, ואח דיצר הטוב, אחי יהי לך אשר לך.

פדוי מתחת שלטון היצר הרע, שהוא אדונו, כמו שאמר יעקב לעשו (בראשית לג) יעבר נא אדני לפני עבדו, בעולם הזה. אדון מצד העוונות, שהם רבים על הגוף. כמו שבארוה, רשע - יצר הרע שופטו. צדיק - יצר הטוב שופטו. בינוני - זה וזה שופטו. בינוני הוא אח של יצר הרע ואח של יצר הטוב. אחי יהי לך אשר לך.

ויאבק איש עמו, זה גבריאל

וכד זכוון נפישין, רוחא תבר תרין משמרות, דחמור נוער, כלבים צועקים, וסליק למשמרת דשחר, דביה אדם ואתהדר בר נש אדון, הדא הוא דכתיב, (בראשית לב) ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה, וסליק לדרגא דאדם, דאתמר ביה, (בראשית א) ורדו בדת הים ובעוף השמים וגו', (בראשית ט) ומוראכם וחתכם וגו'.

ויאבק איש עמו, זה גבריאל וכשרבות הזכיות, הרוח שובר שפתי משמרות - של חמור נוער, וכלבים צועקים, ועולה למשמרת השחר שבו האדם, וחוזר האדם להיות אדון. זהו שכתוב (שם לב) ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה. ועולה לדרגת אדם, שנאמר בו (שם א) ורדו בדת הים ובעוף השמים וגו', (שם ט) ומוראכם וחתכם וגו'.

וכד זכוון בינונים, (בראשית לב) ויאבק איש עמו, זכוון וחובין מתחבקון לאנחא קרבא. מסטרא דזכוון, (בראשית לב) וירא כי לא יכול לו. מסטרא דחובין, ויגע בכף ירכו בניד הנשה. נשה: לשון (בראשית מא) כי נשני אלהים את כל עמלי ואיהו לשון נשיה. חד מדורא מאינון שבעה ארעאן, מאן דנחית תמן אתנשי מניה אורייתא.

וכשהזכיות בינוניות - (שם לב) ויאבק איש עמו, זכיות וחובות מתחבקות לערף קרב. מצד הזכיות - וירא כי לא יכול לו. מצד העברות - ויגע בכף ירכו, בגיד הנשה. נשה לשון (שם מא) כי נשני אלהים את כל עמלי. והוא לשון נשיה. מדור אחד מאותן שבע הארצות. מי שירד לשם, נשפחת ממנו התורה.

וְקַדְמֵם דִּי יְתִי בַר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא וַיְפּוֹק מִרְחִם אִמּוּיהּ, וַיֵּאבֵק אִישׁ עֲמוּ, דָּא גְבַרְיָאֵל, בְּהֵוּא אַבְק דְּעַפְרָ, דְּאִתְמַר (בראשית ב) וַיִּצֶר יי' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְר מִן הָאֲדָמָה, וְאוֹלִיף לִיה שְׁבָעִים לְשׁוֹן. וּבְנִין דָּא, וַיִּצֶר: חַד יֶצֶר הַטּוֹב, דְּאוֹלִיף לִיה שְׁבָעִים לְשׁוֹן. וְחַד, יֶצֶר הָרַע דְּאֲבִיק עֲמוּיָהּ. דְּאִתְמַר, כִּי נָנַע בְּכַף יְרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנְּשִׂא, וְאִשְׁבַּח מְנִיָּה שְׁבָעִין לְשׁוֹן, דְּאוֹלִיף לִיה יֶצֶר הַטּוֹב.

וְקַדְמֵם שְׂיבֵא אָדָם לְעוֹלָם הַזֶּה וַיֵּצֵא מִרְחִם אִמּוֹ - וַיֵּאבֵק אִישׁ עֲמוּ. זֶה גְבַרְיָאֵל, בְּאוֹתוֹ אַבְק שֶׁל עֶפֶר שֶׁנֶּאֱמַר (שם ב) וַיִּצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְר מִן הָאֲדָמָה. וְלִמַּד אוֹתוֹ שְׁבָעִים לְשׁוֹן, וּמִשּׁוֹם זֶה וַיִּצֶר, אֶחָד יֶצֶר טוֹב, שֶׁלִּמַּד אוֹתוֹ שְׁבָעִים לְשׁוֹן, וְאֶחָד יֶצֶר הָרַע שֶׁנֶּאֱבֵק עֲמוּ, שֶׁנֶּאֱמַר כִּי נָנַע בְּכַף יְרֵךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנְּשִׂא, וּמִצָּא מְנִיָּו שְׁבָעִים לְשׁוֹן שֶׁלִּמַּד אוֹתוֹ יֶצֶר הַטּוֹב.

לא היה אב רחמן על בניו כמו הקדוש ברוך הוא
(ח"ב דף ק"צ ע"ב)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא הָוּה אַבָּא רַחֲמָן עַל בְּנָיו כְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקִרְא הוּא דְּכִתְיֹב (מלכים א ח) לֹא נָפַל דְּבַר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב וְגו'. תָּא חֲזִי רַחֲמָנּוּ דִּילִיָּה, אֵלּוֹ אָמַר לֹא נָפַל דְּבַר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ וְלֹא יִתִּיר, נַח לְעֲלָמָא דְּלֹא אִתְּבְּרִי. אַבְל מְדַאֲמַר מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב, וְאַפִּיק בִּישׁ לְאַחֲוָרָא, דְּהָא מְלָה דְּבִישׁ לֹא בְּעִי לְמַעַבְד.

לא היה אב רחמן על בניו כמו הקדוש ברוך הוא

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא הָיָה אָב רַחֲמָן עַל בְּנָיו כְּמוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּפְסוּק הוּא שְׁכָתוֹב, (מלכים-א ח) לֹא נָפַל דְּבַר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב וְגו'. בֵּא וּרְאֵה רַחֲמָנוּתוֹ: אֵלּוֹ אָמַר לֹא נָפַל דְּבַר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ וְלֹא יוֹתֵר - נוּחַ לְעוֹלָם שְׁלֵא נִבְרָא. אַבְל מִשְׁאֲמַר מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב, וְהוֹצִיא הָרַע לְאַחֲוֹר, שְׁהֲרִי דְּבַר שֶׁל רַע לֹא רָצָה לַעֲשׂוֹת.

וְאַף עַל גַּב דְּאַגְוִים, וְאַרִים רְצוּעָה, אֲתַאֲת אִמָּא וְאַתְקַפַּת בְּדְרוּעִיהּ וַיִּמְיָא, וְקַם רְצוּעָה בְּקִיּוּמִיהּ, וְלֹא נַחִית לְתַתָּא, וְלֹא אִתְּעַבִּיד, בְּנִין דְּבַעִיטָא חֲדָא הוּוּ תְרוּוּיָהּ, אִיהוּ דְּאַגְוִים, וְאִיהוּ דְּאַחֲדִידַת בִּימִינִיהּ.

וְאַף עַל גַּב שֶׁהִפְחִיד וְהָרִים רְצוּעָה, בָּאָה הָאֵם וְהִחֲזִיקָה בְּזְרוּעַ יְמִינָהּ, וְעַמְדָּה הִרְצוּעָה בְּמִקוּמָהּ וְלֹא יָרְדָה לְמַטָּה, וְלֹא נַעֲשָׂה (הַדִּין), מִשּׁוֹם שְׁבַעֲצָה אַחַת הָיוּ שְׁנִיָּהֶם - אוֹתוֹ שֶׁהִפְחִיד, וְאוֹתוֹ שֶׁאַחַז בִּימִינוֹ.

ואם תאמר, מנין לנו? זה מדבר שהוא בגלוי, שכתוב לך רד פי שחת עמך. התחיל להרים רצועה, ומשה, שלא היה יודע דרכה של אם, שתק. כיון שראה הקדוש ברוך הוא כף, רמז לו, והכה בו ואמר ועתה הניחה לי. מיד הרגיש משה ואחז בזרועו של הקדוש ברוך הוא, שכתוב זכר לאברהם. זו זרוע ימין, ומשום כף לא ירדה הרצועה.

ואם תאמר, האם שהיא רגילה לאחז ברצועת המלך, היכן היתה שהשאירה את הדבר למשה? שאלתי ואמרתי, והרי לא ידעתי את ברור הדבר, עד שנהיה לפני המנורה הקדושה. כשבאו לפני רבי שמעון, ראה בפניהם סימן. אמר, הכנסו בנים קדושים, הכנסו אהובי המלך, הכנסו אהובים שלי, הכנסו אהובים אלה לאלה.

כל החברים בימיו של רבי שמעון, אהבת נפש ורוח היתה ביניהם **שאמר** רבי אבא, כל החברים הללו שאין אוהבים זה את זה, מסתלקים מהעולם טרם שהגיע זמנם. כל החברים בימיו של רבי שמעון, אהבת נפש ורוח היתה ביניהם, ומשום כף בדורו של רבי שמעון היו בגלוי.

ואי תימא מנלן. ממלך דאיהי באתגליא, דכתיב לך רד פי שחת עמך, שרי לארמא רצועה, ומשה דלא הוה ידע ארמא דאמא, שתיק. כיון דחמא קדשא בריך הוא כף, אנקיד ליה, ובטש ביה ואמר ועתה הניחה לי, מיד ארגיש משה, ואחיד בדרועיה דקדשא בריך הוא, דכתיב זכור לאברהם, דא דרועיה ימינא, ובגין כף לא נחית רצועה.

ואי תימא, אמא דאיהי רגילה לאחז ברצועה דמלכא, אן הות, דשבקת מלה למשה. שאילנא ואמינא והא לא ידענא ברירא דמלה, עד דנהוי קמיה דבוצינא קדישא. כד אתו לקמיה דרבי שמעון, חמא באנפיהו סימן. אמר עולו בני קדישין, עולו רחימין דמלכא, עולו רחימין דילי, עולו רחימין אלין באלין.

כל החברים בימיו של רבי שמעון, אהבת נפש ורוח היתה ביניהם **דאמר** רבי אבא, כל אלין חבריא, דלא רחימין אלין לאלין, אסתלקו מעלמא עד לא מטא זמניהו, כל חבריא ביזמוי דרבי שמעון, רחימו דנפשא ורוחא הוה ביניהו, ובגין כף בדרא דרבי שמעון באתגליא הוה,

שְׁהִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר, כָּל הַחֲבָרִים
שָׂאִין אוֹהֲבִים אֵלֶּה לְאֵלֶּה, גּוֹרְמִים שְׁלֹא
לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, וְעוֹד - שְׁעוֹשִׂים בָּהּ
פָּגָם, שְׁהָרִי בַתּוֹרָה אֶהְבֶּה וְאַחֲוֶה וְאַמֵּת
יֵשׁ בָּהּ. אַבְרָהָם אָהַב אֶת יִצְחָק, וְיִצְחָק
אֶת אַבְרָהָם, הֵיוּ מִתְחַבְּקִים זֶה בְּזֶה.
בִּיעֲקֹב שְׁנֵיהֶם אַחֻוּזִים בְּאַהֲבָה וּבְאַחֲוָה,
נוֹתְנִים רוּחַם זֶה בְּזֶה. גַּם הַחֲבָרִים
בְּאוֹתָהּ דֹּגְמָא הֵם צְרִיכִים, וְלֹא לַעֲשׂוֹת
פָּגָם. כִּיּוֹן שְׁרָאָה סִימָן בְּפָנֵיהֶם וְאָמַר
לְהֵם כָּף, אָמְרוּ לוֹ, וְדַאי רוּחַ נְבוּאָה
שׁוֹרָה עַל הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכָף אָנוּ
צְרִיכִים לְדַעַת.

**הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים
גם יחד**

שְׁנֵינוּ שְׁאָמַר רַבִּי יוֹסִי, פַּעַם אַחַת הָיָה
צְרִיף הָעוֹלָם לְמֹטָר, בָּאוּ לְפָנָי
(הִלְכוּ אֶצְלִי) רַבִּי שְׁמַעוֹן רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי
חִזְקִיָּה וְשָׂאֵר הַחֲבָרִים. מִצְּאוּהוּ שְׁהִיָּה
הוֹלֵךְ לְרֵאוֹת אֶת רַבִּי פְּנַחֵס בֶּן יֶאִיר,
הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ. כִּיּוֹן שְׁרָאָה אוֹתָם,
פָּתַח וְאָמַר, (תְּהִלִּים קל"ג) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת
הִנֵּה מַה טוֹב וְמַה נְעִים שְׁבֶת אַחִים גַּם
יַחַד. מַה זֶה שְׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד?

כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר וּפְנִיָּהם אִישׁ אֶל אַחִיו.
בְּשַׁעָה שְׁהִיו אֶחָד עִם אֶחָד,
מִשְׁגִּיחִין פָּנִים בְּפָנִים, כְּתוּב מַה טוֹב

דְּהוּה אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כָּל חֲבָרִיא
דְּלֹא רַחֲמִין אֵלֶּין לְאֵלֶּין, גְּרַמִּין דְּלֹא
לִיהֵךְ בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל. וְעוֹד דְּעַבְדִּין פְּגִימוּ
בָּהּ, דְּהָא אוֹרִייתָא רַחֲמִינוּ וְאַחֲוָה
וּקְשׁוּט אִית בָּהּ. אַבְרָהָם רַחִים לְיִצְחָק,
יִצְחָק לְאַבְרָהָם, מִתְחַבְּקִין דָּא בְּדָא,
יַעֲקֹב תְּרוּוּיָהּוּ אַחֲדִין בֵּיתָה, בְּרַחֲמִינוּ,
וּבְאַחֲוָה, יַהֲבִין רוּחֵיהוּ דָּא בְּדָא.
חֲבָרִיא כְּהוּא דוּגְמָא אַצְטְרִיכוּ, וְלֹא
לְמַעַבְד פְּגִימוּ. כִּיּוֹן דְּחִמָּא סִימָן
בְּאַנְפִּיָּהּוּ, וְאָמַר לוֹן הֲכִי. אָמְרוּ לִיה
וְדַאי רוּחַ נְבוּאָה שְׁרָא עַל בּוּצִינָא
קְדִישָׁא, וְהֲכִי אַצְטְרִיךְ לָן לְמַנְדַּע.

**הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים
גם יחד**

(ח"ג נט ע"ב)

תִּנְנָא אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וּמְנָא חֲדָא, הוּוּה
צְרִיבָא עַלְמָא לְמֹטָרָא, אַתּוּ
לְקַמִּיהֶם(ס"א אֶזְלוּ לְגִבְיָה) דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, רַבִּי
יִיסָא וְרַבִּי חִזְקִיָּה וְשָׂאֵר חֲבָרִיא.
אַשְׁכְּחוּהוּ דְּהוּוּה אֶזְלוּ לְמַחְמִי, לְרַבִּי
פְּנַחֵס בֶּן יֶאִיר, הוּא וְרַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיָּה.
כִּיּוֹן דְּחִמָּא לוֹן, פָּתַח וְאָמַר (תְּהִלִּים קל"ג),
שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הִנֵּה מַה טוֹב וְמַה נְעִים
שְׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד. מַאי שְׁבֶת אַחִים
גַּם יַחַד.

כְּמוֹ דְּאֵת אָמַר, וּפְנִיָּהם אִישׁ אֶל
אַחִיו, בְּשַׁעָתָא דְּהוּוּ חַד בְּחַד
מִשְׁגִּיחִין אַנְפִּין בְּאַנְפִּין, כְּתִיב, מַה טוֹב

ומה נעים. וכשהזכר מחזיר פניו מן הנקבה - אוי לעולם, שאז כתוב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. בלא משפט ודאי. וכתוב (תהלים פט) צדק ומשפט מכון פסאף, שלא הולכים זה בלי זה. וכשמשפט מתרחק מצדק - אוי לעולם. (אז כתוב (משלי יג) ויש נספה בלא משפט).

ועכשו ראיתי שאתם באתם על שהזכר לא שורה עם הנקבה. אמר, אם לשם זה באתם אלי - שבו, שהרי היום הסתפלתני, שייחזר הכל פנים בפנים לשרות. ואם לתורה באתם - שבו לפני. אמרו לו, לכל באנו לפני מורנו, ישפט אחד מאתנו לבשר לאחינו שאר החברים, ואנו נשב לפני מורנו.

אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו וגו'

דבר אחר, הנה מה טוב ומה נעים וגו' - אלו אותם החברים בשעה שהם יושבים כאחד ולא נפרדים זה מזה, בהתחלה הם נראים אנשים עורכי קרב שרוצים להרג זה את זה. אחר כך חוזרים לאהבה ואחווה. מה אומר הקדוש ברוך הוא? הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. גם - להכליל

ומה נעים. וכד מהדר דכורא אנפוי מן נוקבא, ווי לעלמא. בדין כתיב (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. בלא משפט ודאי, וכתיב (תהלים פט) צדק ומשפט מכון פסאף, דלא אזיל דא בלא דא, וכד משפט, מתרחק מצדק, ווי לעלמא. (בדין כתיב (משלי יג) ויש נספה בלא משפט).

והשתא חמינא, דאתון אתיתון, על דכורא לא שריא בנוקבא, אמר, אי לדא אתיתון נבאי תיבו. דהאי יומא אסתפלנא, דיתתדר פלא למשרי אנפין באנפין. ואי לאורייתא אתיתון, שרו נבאי. אמרו ליה, לכלא, קא אתינא לנבי דמור, ישתמיט חד מינן, לבשרא לאחנא, שאר חבריאי, ואנן נתיב לקמיה דמור.

אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו וגו'

דבר אחר. הנה מה טוב ומה נעים וגו'. אלן אינון חבריאי, בשעתא דאינון יתבין פחדא, ולא מתפרשן דא מן דא. בקדמותא אתחזון גוברי מניחי קרבא, דבעו לקטלא דא לדא. לבתרא, אתתדרו ברחימותא דאתונה. קדשא בריך הוא מהו אמר, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד. גם, לאכללא

(ח"ג דף נ"ט ע"ב)

עמהם שכינה. ולא עוד, אלא שהקדוש ברוך הוא מקשיב לדבריהם, ויש לו נחת ושמח בהם. זהו שכתוב (מלאכי ג) אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו וגו'.

ואתם החברים של פאן, כמו שהייתם בחביבות ואהבה מקדם לכן, כך גם מכאן והלאה לא תפרדו זה מזה, עד שהקדוש ברוך הוא ישמח עמכם, יקרא עליכם שלום, וימצא בגללכם שלום בעולם. זהו שכתוב, (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.

רבי שמעון, הוא איש שלא פוחד ממעלה וממטה לומר אותם. לא פוחד ממעלה, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. ולא פוחד ממטה, כמו אריה שלא פוחד מבני הצאן

הלכו. עד שהיו הולכים, הגיעו לבית רבי פנחס בן יאיר. יצא רבי פנחס ונשקו. אמר, זכיתי לנשק את השכינה. אשרי חלקי. תקן להם מצעי מטות בקשרי קליעה. אמר רבי שמעון, התורה לא צריכה כך. העביר אותם, וישבו. אמר רבי פנחס, טרם שנאכל נשמע מבעל התורה דבר, שהרי רבי

עמהון שכינתא. ולא עוד, אלא קדשא בריך הוא אצית למלווליהו, וניחא ליה וחדי בהו. הדיא הוא דכתיב, (מלאכי ג) אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע ויכתב ספר זכרון לפניו וגו'.

ואתון חברייא דהכא, כמה דהויתון בחביבותא ברחימותא, מקדמת דנא הכי נמוי, מכאן ולהלאה לא תתפרשון דא מן דא, עד דקודשא בריך הוא חדי עמכון, ויקרי עליכו שלום. וישתבח בגיניכון שלמא בעלמא. הדיא הוא דכתיב (תהלים קכב) למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.

רבי שמעון, הוא איש שלא פוחד ממעלה וממטה לומר אותם. לא פוחד ממעלה, שהרי הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. ולא פוחד ממטה, כמו אריה שלא פוחד מבני הצאן

אזלו. עד דהוו אזלי, מטו לבי רבי פנחס בן יאיר. נפק רבי פנחס, ונשקיה. אמר, זכינא לנשקא שכינתא. זבאה חולקי אתקין להו טיקלי דערסו, קפטורי דקילטא. אמר רבי שמעון, אורייתא לא בעי הכי, אעבר להון, ויתיבו. אמר רבי פנחס, עד לא ניכול, נשמע ממואריה דאורייתא מלה. דהא

רבי שמעון כל מלוי באתגלייא אינון,
 איהו גברא דלא דחיל מעילא ותתא,
 למימר לון, לא דחיל מעילא, דהא
 קדשא בריך הוא אסתבם (רפ ס' ע"א)
 ביה, לא דחיל מתתא, באריה דלא
 דחיל מבני ענא.

שמעון, כל דבריו הם בנגלה, הוא איש
 שלא פוחד ממעלה וממטה לומר
 אותם. לא פוחד ממעלה, שהרי
 הקדוש ברוך הוא הסכים על ידו. ולא
 פוחד ממטה, כמו אריה שלא פוחד
 מבני הצאן.

**בזכות התנא האלוקי
 רבי שמעון בר יוחאי**

**תורתו מגן לנו,
 היא מאירת עינינו.**

לא תשכח מפי זרעו

- * ממיטב נגוני מירון *
- * ספורי רבי שמעון בר יוחאי *
- מאת הגה"צ המקובל רבי שלום יהודה גראס שליט"א
 נשיא מפעל הזוהר העולמי
- * מעלת לימוד הזוהר"ק *

יצא לאור ע"י מפעל הזוהר העולמי,
 נחל לכיש 24/8 עיר"ק בית שמש
 טל: 054-8436784

מפעל הזוהר העולמי
 נא לשכפל ולהפיץ להרבות תורה ויראת שמים בעולם

🌀 לימוד ליום ו' של פסח 🌀

הקב"ה בדין על ישראל (ח"ב ק"ע ע"ב)
אֵלֹא בּוֹמְנָא דִּישְׂרָאֵל אֲעֲבְרוּ לְנַפִּי
יִמָּא, וּבַעַא קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַקְרַע לֹון יִמָּא דְסוּף, אֲתָא רַהֲב הַהוּא
 מְמַנָּא דְעַל מְצָרִים, וּבַעַא דִּינָא מְקַמֵּי
 קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אָמַר קַמֵּיה, מְאָרִיָּה
 דְעַלְמָא, אָמַאי אַתְּ בַּעֵי לְמַעְבַּד דִּינָא
 עַל מְצָרִים, וּלְמַקְרַע יִמָּא לְיִשְׂרָאֵל, הָא
 בְּלַהוּ תִּיַּיְבִין קַמְדָּ, וְכָל אֲרַחָךְ בְּדִינָא
 וּקְשׁוּט. אֵלִין פְּלַחֵי כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת
 וְאֵלִין פְּלַחֵי כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת. אֵלִין בְּגֻלוּי
 עֲרִיזוֹת, וְאֵלִין בְּגֻלוּי עֲרִיזוֹת. אֵלִין אוֹשְׁדֵי
 דְמִין, וְאֵלִין אוֹשְׁדֵי דְמִין.

בְּהֵיָא שַׁעְתָּא הָוָה קָשָׁה קַמֵּיה,
לְמַעְבַּר עַל אֲרַח דִּינָא. וְהָא
יִשְׂרָאֵל הוּוּ נְטֻלֵי עַל יִמָּא, דְכַתִּיב,
 (שְׁמוֹת יד) וַיֹּאמֶר יי' אֵל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעַק
 אֵלַי דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ, וְהָוָה
 קָשָׁה קַמֵּיה לְמַעְבַּר עַל דִּינָא, וּלְמַקְרַע
 לֹון יִמָּא דְסוּף, וְאֵלְמָלָא דְאַשְׁמַח קַדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּזִכּוֹת אַבְרָהָם, דְאַקְרִים
 בְּצַפְרָא לְמַעְבַּד פְּקוּדָא דְמְאָרִיָּה,
 וְרַעוּתָא דִּילֵיה, בְּדַכְתִּיב (בראשית כב)
 וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָ, בְּלַהוּ אֲתַאֲבִידוּ
 בְּיִמָּא בְּגִין דְבָכָל הַהוּא לִילְיָא, בְּדִינָא
 הָוָה קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵיהוּ דִּישְׂרָאֵל.

🌀 לימוד ליום ו' של פסח 🌀

הקב"ה בדין על ישראל

אֵלֹא, בְּזִמְן שְׂיִשְׂרָאֵל עֲבְרוּ לִים וְרָצָה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַרְעַ לְהֵם
 אֶת יַם סוּף, בְּא רַהֲב, אוֹתוּ מְמַנָּה עַל
 מְצָרִים, וּבַקָּשׁ דִּין מְלַפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. אָמַר לְפָנָיו, רַבּוֹן הָעוֹלָם, לְמָה
 אַתָּה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דִּין עַל מְצָרִים
 וּלְקַרְעַ אֶת הַיָּם לְיִשְׂרָאֵל, הֲרֵי כָלֵם
 רְשָׁעִים לְפָנָי, וְכָל דְרַכְךָ בְּדִין וְאַמְתָּ?
 אֵלָה עוֹבְדֵי כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת, וְאֵלָה
 עוֹבְדֵי כּוּכְבִּים וּמְזֻלוֹת. אֵלוּ בְּגֻלוּי
 עֲרִיזוֹת, וְאֵלוּ בְּגֻלוּי עֲרִיזוֹת. אֵלוּ שׁוֹפְכֵי
 דְמַיִם, וְאֵלוּ שׁוֹפְכֵי דְמַיִם.

בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הָיָה קָשָׁה לְפָנָיו לַעֲבַר
עַל דְרַךְ הַדִּין. וְהֲרֵי יִשְׂרָאֵל
 הָיוּ נוֹסְעִים עַל הַיָּם, שְׁפָתוֹב (שְׁמוֹת יד)
 וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעַק אֵלַי
 דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ. וְהָיָה
 קָשָׁה לְפָנָיו לַעֲבַר עַל הַדִּין וּלְקַרְעַ
 לְהֵם אֶת יַם סוּף, וְאֵלְמָלָא
 שְׁהַשְׁגִּיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזִכּוֹת
 אַבְרָהָם שְׁהַקְּדִים בְּבִקְרָ לַעֲשׂוֹת
 מְצֻוֹת רַבּוֹנוּ וְרַצּוֹנוּ, פְּכָתוֹב (בראשית
 כב) וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָ - כָּלֵם הָיוּ
 אוֹבְדִים בַּיָּם, מְשׁוּם שְׁבָכָל אוֹתוּ הַלֵּילָה
 הָיָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדִין עַל יִשְׂרָאֵל.

זכות אברהם

דְּתַנִּינָן, מָאי דְכְתִיב וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. מְלַמֵּד דְּאֵתוּ מְלֹאכֵי עֲלָאי לְשִׁבְחָא בְּהוּא לֵילָא קָמֵי קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אָמַר לֹוֹן, וְכִי (ס"א בנ"י) עוֹבְדֵי יְדֵי טַבְעִין בְּיַמָּא, וְאֵתוּן מְשַׁבְּחֵן קָמָאי, מִיַּד וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. מַה כְּתִיב, וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֶּקֶר, אֲשַׁנַּח קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּזִכּוּתָא דְאַבְרָהָם, דְּאֶקְדִּים בְּצַפְרָא לְמַעַבְדַּ רְעוּתֵיהּ דְּמֵאֲרִיָּה, בְּדְכְתִיב וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר. בְּדִין אַחֲדֵי יַמָּא, וְעֶרְקוּ מִיּוֹן קַמֵּיהוּ דְיִשְׂרָאֵל.

דְּכְתִיב וַיֵּשֶׁב הַיָּם לִפְנֵי בֶקֶר לְאִיתְנֹו, וְתַנִּינָן, לְאִיתְנֹו: לְתַנְאוּ. לְהֵהוּא תַנְאֵי דְהִתְנָה עֲמִיהּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כַּד בְּרָא עֲלֵמָא, לְאִיתְנֹו, כְּתִיב הֲכֹא לְאִיתְנֹו, וְכְתִיב הָתָם (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתְנֹו הָאֲזַרְחִי, וְעַל דָּא לִפְנֵי בֶקֶר, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְאֶקְדִּים אַבְרָהָם לְמַעַבְדַּ רְעוּתָא דְמֵאֲרִיָּה, בְּדִין אַתְקַרַּע יַמָּא, (הכא וַיִּהְיֶה אֶת מַחְנֵה מִצְרַיִם) וְעַל דָּא קִשָּׁה תְּוָה קַמֵּיהּ קַרְיַעַת יָם סוּף.

הִיציאה רק לאחר היציאה מרשות

הס"א

(חלק ב דף מ' ע"א)

תַנְאוּ, לָא נִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, עַד דְּאֵתְּבֵרוּ כְּלָהוּ שְׁלִטוּנִין דְּלַעִילָא (משלשוליהון) מִשּׁוּלְטַנְיָהוּן, וְנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל

זכות אברהם

שְׁשַׁנִּינוּ, מַה שְׁפָתוֹב וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה, מְלַמֵּד שְׁבָאוּ מְלֹאכֵים עֲלִיזִינִים לְשִׁבְחָא בְּאוֹתוֹ לֵילָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאָמַר לְהֵם: וְכִי (בנ"י) מַעֲשֵׂי יְדֵי טוֹבְעִים בְּיָם וְאֵתָם מְשַׁבְּחִים לְפָנֵי?! מִיַּד - וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה. מַה כְּתוּב? וַיְהִי בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֶּקֶר. הַשְּׁגִיחַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּזִכּוּת אַבְרָהָם שְׁהַקְּדִים בְּבֶקֶר לַעֲשׂוֹת רְצוֹן רַבּוֹנוּ, כְּפָתוֹב וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר. אַזְ חֲזֹר הַיָּם, וּבְרַחוּ הַיָּמִים מִלְּפָנֵי יִשְׂרָאֵל.

שְׁפָתוֹב, וַיֵּשֶׁב הַיָּם לִפְנֵי בֶקֶר לְאִיתְנֹו. וְשַׁנִּינוּ, לְאִיתְנֹו -

לְתַנְאוּ, לְאוֹתוֹ תַנְאֵי שְׁהִתְנָה עִמּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשִׁבְרָא אֶת הָעוֹלָם. לְאִיתְנֹו, כְּתוּב כָּאֵן לְאִיתְנֹו, וְכְתוּב שָׁם (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתְנֹו הָאֲזַרְחִי, וְעַל זֶה לִפְנֵי בֶקֶר, בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁהַקְּדִים אַבְרָהָם לַעֲשׂוֹת רְצוֹן רַבּוֹנוּ אַזְ נִקְרַע הַיָּם, (כָּאֵן וַיִּהְיֶה אֶת מַחְנֵה מִצְרַיִם) וְלִכְּן קִשָּׁה הָיָה לְפָנֵי קַרְיַעַת יָם סוּף.

הִיציאה רק לאחר היציאה מרשות

הס"א

שַׁנִּינוּ, לָא יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד שְׁנִשְׁבְּרוּ כָּל הַשְּׁלִיטִים שְׁלַמְעֵלָה (מִהַשְׁתַּלְּשְׁלוּתָם) מִשְׁלִיטָתָם,

וַיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוֹתָם, וַנִּכְנְסוּ לְרִשׁוֹת
הַקְּדוֹשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה בַּקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
וַנִּקְשְׁרוּ בוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב כִּי לִי בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם. מָה הַטַּעַם
עֲבָדֵי הֵם? אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם, שֶׁהוֹצֵאתִי אוֹתָם מִרְשׁוֹת
אַחֶרָת, וְהִכְנַסְתִּים בְּרִשׁוֹתַי.

מדוע לא גומרים את ההלל כל ז'

ימי הפסח

רַבֵּי יְהוּדָה שָׁאֵל אֶת רַבִּי אַבָּא, הֲרֵי
כְּתוּב (זֶהוּ שְׁכָתוּב) שִׁבְעַת יָמִים
שְׂאֹר לֹא יִמָּצָא בְּבֵתֵיכֶם, וְשִׁמְחָה הִיא
כָּל שִׁבְעָה, לָמָּה לֹא נִשְׁלַם הַלֵּל כָּל
שִׁבְעַת הַיָּמִים כְּמוֹ בְּסֻכּוֹת, שֶׁנִּמְצָא
שְׂמוֹנָה יָמִים הַלֵּל, בְּשִׁלְמוֹת שֶׁל שִׁמְחָה
כָּל יוֹם וַיּוֹם?

אָמַר לוֹ, יָפָה אַמְרָתְךָ, אָבֵל יָדוּעַ הוּא,
שֶׁהֲרֵי כָּאֵן לֹא נִקְשְׁרוּ יִשְׂרָאֵל כָּל
כֶּף בְּכָל כְּמוֹ שֶׁנִּקְשְׁרוּ אַחַר כֶּף. מִשּׁוּם
כֶּף בְּלִילָה הַזֶּה, שֶׁזּוּוּג נִמְצָא (בְּכָל אוֹתָן
דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת) וְשִׁמְחַת הַכֹּל נִמְצָאת,
וְיִשְׂרָאֵל נִקְשְׁרוּ בְּאוֹתָהּ שִׁמְחָה, עוֹשִׂים
שְׁלֵמוֹת, וְהַלֵּל נִשְׁלַם. (אָבֵל בְּאוֹתָן
דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת) אַחַר כֶּף, אָף עַל גַּב
שְׁפָלָם נִמְצָאִים, עַד פְּעַת יִשְׂרָאֵל לֹא
נִקְשְׁרוּ בָּהֶם, וְלֹא נִפְרְעוּ לְגִלּוֹת אֶת
הַרְשָׁם הַקְּדוֹשׁ, וְלֹא קִבְּלוּ תוֹרָה, וְלֹא
נִכְנְסוּ בְּמָה שֶׁנִּכְנְסוּ אַחַר כֶּף.

מִרְשׁוֹתֵהוּן, וְאֵעֻלוּ לְרִשׁוֹתָא קַדִּישָׁא
עֲלָאָה בַּקְּדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֶתְקַטְּירוּ
בֵּיתָה, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא כה), כִּי לִי
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם. מָאִי
טַעְמָא עֲבָדֵי הֵם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּאִפְקִית לְהוּ מִרְשׁוֹתָא
אַחֶרָא, וְעֲאֵלִית לֹון בְּרִשׁוֹתַי.

מדוע לא גומרים את ההלל כל ז'

ימי הפסח

(חלק ג דף צ"ה ע"א)

רַבֵּי יְהוּדָה שָׁאֵל לְרַבִּי אַבָּא, הָא
כְּתִיב (ס"א ה"א דְכְּתִיב) שִׁבְעַת
יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצָא בְּבֵתֵיכֶם,
וְחֻדְוֹתָא הוּא כָּל שִׁבְעָה, אִמְאִי לָא
אֲשְׁתַּלִּים הַלֵּל כָּל ז' יוֹמִין, כְּמוֹ בְּסֻכּוֹת,
דְּאֲשְׁתַּבַּח ח' יוֹמִין הַלִּילָא, בְּשִׁלְמוֹ
דְּחֻדְוֹתָא כָּל יוֹמָא וַיּוֹמָא.

אָמַר לִיה שְׁפִיר קְאֻמְרָתְךָ, אָבֵל יָדִיעָא
הוּא, דְּהָא הֵבָא לֹא אֶתְקַשְׁרוּ
יִשְׂרָאֵל כָּל כֶּף בְּכֻלָּא, כְּמָה דְּאֶתְקַשְׁרוּ
לְבַתְרָ. בְּגִין כֶּף בְּהָאִי לִילָא, דְּזוּוּגָא
אֲשְׁתַּבַּח (בְּכָל אֵינֵן דְּרַגִּין עֲלִיּוֹן) וְחֻדְוֹתָא
דְּכֻלָּא אֲשְׁתַּבַּח, וְיִשְׂרָאֵל אֶתְקַשְׁרוּ
בְּהָהוּא חֻדְוֹתָא, עֲבִידְנָא שְׁלִימוֹ, וְהַלִּילָא
אֲשְׁתַּלִּים. (אָבֵל בְּאֵינֵן דְּרַגִּין עֲלִיּוֹן) לְבַתְרָ
אָף עַל גַּב דְּכֻלְּהוּ מִשְׁתַּבַּחִי, עַד פְּעֵן
יִשְׂרָאֵל לֹא אֶתְקַשְׁרוּ בְּהוּ, וְלֹא אֶתְפְּרְעוּ
לְאֶתְגַּלְיָא רְשִׁימָא קַדִּישָׁא, וְלֹא קִבְּלוּ
אוֹרֵייתָא, וְלֹא עֲאֵלוּ בְּמָה דְּעֲאֵלוּ לְבַתְרָ.

שלמות ההלל בלילה הזה

בגין כך בספנות שלימו דכלא
 אשתבח ביה, וחדוותא דכלא
 יתיר, אבל הכא עד בען לא זכו, ולא
 אשתבח שלימו ביה כל כך, אף על
 גב דאשתבחו כל ז', לאו הוא
 באתגלייא, וישראל עד לא אתקשרו
 בהו בדקא חזי.

ועל דא חדוותא דכלא ושלימו
 דהלילא בהאי ליליא, בגין
 ההוא חולקא דאתקשרו ביה. מאי
 טעמא. דכיון דבההוא ליליא זווגא
 אשתבח, כל קשורא דכלא אשתבח
 בסטרא דזווגא, ולא בסטרא דישראל,
 דכד זווגא אשתבח בה משתפחי אלין
 תרין (דף צ"ו ע"א) (ס"א תלת) דרגין
 דקיימין עליה. וכד אלין משתפחי, הא
 כל נופא אשתבח בהו, וכדין שלימו
 דכלא, וחדוותא מכלא, והלילא
 אשתלים, דהא כדין אתעטרת סיהרא
 בכלא. אבל לא לבתר, דכל יומא
 ויומא אשתכחי, וישראל עד לא זכו
 בהו, הא לאו הלילא שלימא, כמו
 בזמנין אחרנין.

אמר ליה רבי יהודה, שפיר הוא, והכי
 הוא ודאי. והאי זמנא אחרא
 שמענא ליה בהאי זווגא, ואנשינא מלי.

שלמות ההלל בלילה הזה

משום כך בספנות שלמות הכל נמצאת
 בו ושמחה של הכל יותר, אבל
 כאן עד עכשו לא זכו, ולא נמצאת בו
 שלמות כל כך, אף על גב שנמצאים כל
 השבעה אינו בהתגלות, וישראל טרם
 נקשרו בהם פראוי.

ועל פן שמחת הכל ושלמות ההלל
 בלילה הזה, משום אותו החלק
 שנקשרו בו. מה הטעם? שפיון שנמצא
 באותו הלילה זווג, כל הקשר של הכל
 נמצא בצד של הזווג, ולא בצד של
 ישראל. שכאשר זווג נמצא בה,
 נמצאות שתי (שלש) הדרגות הללו
 שעומדות עליה. וכשאלה נמצאות, הרי
 כל הגוף נמצא בהם, ואז שלמות הכל,
 ושמחה מן הכל, וההלל נשלם, שהרי
 אז מתעטרת הלבנה בכל, אבל לא אחר
 כך, שכל יום ויום נמצאים, וישראל
 טרם זכו בהם, הרי אין ההלל שלם כמו
 בזמנים אחרים.

אמר לו רבי יהודה, יפה הוא, וכך הוא
 ודאי, והרי פעם אחרת שמעתי
 אותו בגון הזה, ושכחתי את הדברים.

הכנסת ישראל לרשות הקב"ה

(ח"ב מ' ע"ב)

תָּנָא, לָא נִבְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, עַד דְּאַתְּבְּרוּ בְּלִהוּ שְׁלִטוּנִין דְּלַעִילָא
 (משלשוליהון) מִשְׁוֹלְטֵינִיהוּן, וְנִבְקוּ יִשְׂרָאֵל
 מִרְשׁוּתֵיהוּן, וְאַעְלוּ לְרְשׁוּתָא קִדְיִשָּׁא
 עֲלָאָה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאַתְקַטְּירוּ
 בֵּיהּ, הִדָּא הוּא דְכַתְּיב (ויקרא כה), כִּי לִי
 בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם. מָאֵי
 טַעְמָא עֲבָדֵי הֵם. אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם
 מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּאַפְקִית לְהוּ מִרְשׁוּתָא
 אַחְרָא, וְעֲלִית לֹון בְּרְשׁוּתֵי.

הכנסת ישראל לרשות הקב"ה

שְׁנִינּוּ, לָא יִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם עַד
 שְׁנִשְׁבְּרוּ כָּל הַשְּׁלִיטִים
 שְׁלַמְעֵלָה (מהשתלשלותם) מִשְׁלִיטָתָם,
 וְיִצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִרְשׁוּתָם, וְנִכְנְסוּ לְרְשׁוּת
 הַקְּדוּשָׁה הָעֲלִיּוֹנָה בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 וְנִקְשְׂרוּ בּוּ. זְהוּ שְׁכָתוּב כִּי לִי בְנֵי
 יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים עֲבָדֵי הֵם. מָה הַטַּעַם
 עֲבָדֵי הֵם? אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ
 מִצְרַיִם, שְׁהוֹצֵאתִי אוֹתָם מִרְשׁוּת
 אַחְרָת, וְהִכְנַסְתִּים בְּרְשׁוּתֵי.

זה השער לה'

(חלק ג דף צ"ה ע"א)

פְּתַחֵי לִי פְתַחָא בְּחִדּוּדָא דְמַחְטָא,
 וְאַנָּא אֶפְתַּח לְךָ תְּרַעִין עֲלֵאִין.
 פְּתַחֵי לִי אַחְתִּי, דְּהָא פְתַחָא לְאַעֲלָא לִי,
 בְּךָ הוּא, דְּלָא יִיעֲלוּן לְנַבְאֵי בְנֵי אֱלָא
 בְּךָ, אַנְתָּ הוּא פְתַחָא לְאַעֲלָא לִי (בְּךָ),
 אִי אַנְתָּ לָא תִפְתַּח פְתַחְךָ, הָא אַנָּא
 סְגִיר. דְּלָא יִשְׁכַּחוּן לִי. בְּגִין בְּךָ, פְתַחֵי
 לִי. פְתַחֵי לִי וְדַאֵי. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד,
 בַּד בָּעָא לְאַעֲלָא לְמַלְכָּא, אָמַר (תהלים
 קיח) פְתַחֵי לִי שְׁעָרֵי צְדָק, אָבֹא בָם
 אוֹדָה יְהוָה. זֶה הַשְּׁעַר לַיְי, דָּא הוּא
 פְתַחָא וְדַאֵי לְאַעֲלָא לְמַלְכָּא. זֶה הַשְּׁעַר
 לַיְי, לְאַשְׁבַּחָא לֵיהּ, וְלֹא תִדְבַקָא בֵיהּ,
 וְעַל דָּא פְתַחֵי לִי אַחְתִּי רַעֲיִתִי שְׂרָאשִׁי
 וְגו'. בְּגִין לְאַזְדַּוּוּנָא עִמָּךְ, וְלִמְהוּי עִמָּךְ

זה השער לה'

פְּתַחֵי לִי פְתַחָא כְּפִתְחוֹ שֶׁל מַחֲטָא,
 וְאַנִּי אֶפְתַּח לָכֶם שְׁעָרִים
 עֲלִיּוֹנִים. פְתַחֵי לִי אַחְתִּי, שְׁהָרִי
 הַפְתַּח לְהַכְנִיס אוֹתִי הוּא בְּךָ, שְׁלָא
 יִכְנָסוּ אֲצִלֵי בְנֵי אֱלָא בְּךָ, אֶתְּ הוּא
 הַפְתַּח לְהַכְנִיס אוֹתִי (בְּךָ). אִם אֶתְּ
 לֹא תִפְתַּחֵי פְתַחְךָ, הָרִי אֲנִי סְגוּר,
 שְׁלָא יִמְצְאוּ אוֹתִי. מִשׁוּם כֶּךָ פְתַחֵי
 לִי. פְתַחֵי לִי וְדַאֵי. וְעַל כֵּן אָמַר דָּוִד,
 כְּשֶׁרָצָה לְהַכְנִיס לְמַלְכָּךְ, אָמַר (תהלים
 קיח) פְתַחֵי לִי שְׁעָרֵי צְדָק אָבֹא בָם
 אוֹדָה יְהוָה. זֶה הַשְּׁעַר לַה', זְהוּ וְדַאֵי
 הַפְתַּח לְהַכְנִיס לְמַלְכָּךְ. זֶה הַשְּׁעַר לַה',
 לְמִצְאָ אוֹתוֹ וְלֹא תִדְבַק בּוֹ, וְעַל כֵּן
 פְתַחֵי לִי אַחְתִּי רַעֲיִתִי שְׂרָאשִׁי וְגו'.

בשָׁלוֹם דְּעַלְמִין.

כְּדֵי לְהַזְדַּוֵּג עִמָּךְ, וְלִהְיוֹת עִמָּךְ
בְּשָׁלוֹם לְעוֹלָמִים.

סעודת המלך

(חלק ג דף צ"ד ע"ב)

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהֵיךְ עֵבִידְנָא
דְּלָא לְסִדְרָא (ס"א לְסִלְקָא)
סְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא לְאוּשְׁפִיזָא, דִּהָא
אַרְבִּיסָר דְּחַל לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת, סִלְקָא
סְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא לְפִסְחָא, אַף עַל גַּב
דְּלָאוּ אִיהוּ אוּשְׁפִיזִיה.

אָמַר לִיה הַכִּי אָמִינָא דְאִי הוּא
אוּשְׁפִיזִיה, (כַּל הַהוּא יוֹמָא) יִבְלָא
לְסִלְקָא לִיה, וְאִי לָאוּ לָא סִלְקָא לִיה.
וְאִי גִימָא דִּי"ד דְּחַל (דף צ"ה ע"א) לְהִיּוֹת
בְּשַׁבַּת, אַתְדַּחֲיָא סְעוּדָתָא דְּמִלְכָּא
מִקְמֵי סְעוּדָתָא דְּפִסְחָא. שְׂאִי פִסְחָא,
דְּסְעוּדָתָא דְּשַׁבַּת אַתְדַּחֲיָא בְּכַמְהָ
גְּוֹנִין. חַד, בְּגִין מִצּוֹת וּמְרֻרִים, דְּבַעֵי
בַר גַּשׁ דִּישְׁתַּבַּח תְּאִיבָא. וְחַד, בְּגִין פִּסְחָא
וְהָא נְהִמָּא לָא אֲשַׁתַּבַּח מוֹ' שְׁעוֹת
וְלִמְעַלָּה, דְּסִדְרָא דְּפִתּוּרָא בְּלָא נְהִמָּא,
לָאוּ הוּא סִדְרָא.

סעודת המלך

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִיךְ אָנוּ עוֹשִׂים
שְׁלָא לְעֵרְךָ (לְסִלְקָא) סְעוּדָת
הַמֶּלֶךְ לְאוֹרַח, שְׁהֵרִי אַרְבַּעָה עֶשֶׂר שְׁחַל
לְהִיּוֹת בְּשַׁבַּת, עוֹלָה סְעוּדָת הַמֶּלֶךְ
לְפִסְחָא, אַף עַל גַּב שְׂאִינוּ הָאוֹרַח שְׁלוֹ.

אָמַר לוֹ, כִּף אָנִי אוֹמֵר, שְׂאֵם הוּא
הָאוֹרַח שְׁלוֹ - (כַּל אוֹתוֹ יוֹם) יְכוֹל
לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹ, וְאֵם לֹא - אִינוּ מַעֲלָה
אוֹתוֹ. וְאֵם נֹאמַר שְׁי"ד שְׁחַל לְהִיּוֹת
בְּשַׁבַּת, נְדַחֲיָת סְעוּדָת הַמֶּלֶךְ מִלְפָּנֵי
סְעוּדָת הַפִּסְחָא - שׁוֹנָה הַפִּסְחָא, שְׁסְעוּדָת
שַׁבַּת נְדַחֲיָת מִכַּמְהָ גְּנִימִים: אֶחָד בְּשַׁבִּיל
מִצּוֹת וּמְרֻרִים, שְׁצַרִיךְ שְׂאָדָם יְהִיָּה
תְּאִב. וְאֶחָד מִשׁוּם פִּסְחָא. וְהֵרִי לְחָם אִינוּ
נִמְצָא מִשְׁשׁ שְׁעוֹת וּמְעַלָּה, שְׁעֵרִיכַת
הַשְּׁלַחן בְּלִי לְחָם אִינְהָ עֵרִיכָה.

חשבון לטהרה

(חלק ג דף צ"ו ע"ב)

רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֲתִיָּא הָווּ אֲזִלִּי בְּאוֹרְחָא,
אָמַר רַבִּי חֲתִיָּא, כְּתִיב, (ויקרא כ"ג)
וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבַּת מִיּוֹם
הַבִּיאְכֶם אֶת עַמְרֵי הַתְּנוּפָה. מָאִי קָא
מִיּוֹרֵי. אָמַר לִיה, הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

חשבון לטהרה

רַבִּי אַבָּא וְרַבִּי חֲתִיָּא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדַרְךָ.
אָמַר רַבִּי חֲתִיָּא, כְּתוּב וּסְפַרְתֶּם
לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבַּת מִיּוֹם הַבִּיאְכֶם אֶת
עַמְרֵי הַתְּנוּפָה. מַה זֶה אוֹמֵר? אָמַר לוֹ,
הֵרִי פְרֻשׁוּהָ חֲבַרְיָא.

אבל בא ראה, כִּשְׁהוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, הָיוּ בְּרִשׁוֹת אַחֲרָת, וְהָיוּ אוֹחֲזִים בְּטִמְאָה כְּאִשָּׁה הַזֹּ כִּשְׁהִיא יוֹשֶׁבֶת בֵּימֵי טִמְאָתָהּ. אַחַר שֶׁנִּמְלָו, נִכְנְסוּ בַחֲלֵק הַקְּדוֹשׁ, שֶׁנִּקְרָא בְּרִית. כִּיּוֹן שֶׁנִּאֲחֲזוּ בוֹ, פְּסָקָה מֵהֶם הַטִּמְאָה, כְּאִשָּׁה הַזֹּ שֶׁפּוֹסְקִים מִמֶּנָּה דְּמֵי טִמְאָתָהּ. אַחַר שֶׁפָּסְקוּ מִמֶּנָּה, מָה כְּתוּב? (ויקרא טו) וְסִפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים. אַף כָּאן, כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנְסוּ בַחֲלֵק הַקְּדוֹשׁ, פְּסָקָה מֵהֶם טִמְאָה, וְאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מִכָּאן וְהִלָּא חֲשׁוֹן לְטַהָרָה.

וספרתם לָכֶם, לָכֶם דְּוִקָּא, כְּמוֹ שֶׁנִּאֲמַר וְסִפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים. לָּהּ - לְעִצְמוֹהָ. אַף כָּאן לָכֶם - לְעִצְמְכֶם. וְלָמָּה? כְּדֵי לְהִטְהַר בְּמִים קְדוֹשִׁים עֲלִיוֹנִים, וְאַחַר כֵּן לְהִתְחַבֵּר עִם הַמְּלָךְ וּלְקַבֵּל תּוֹרָה.

שם וְסִפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים, כָּאן שִׁבְעַת שִׁבְתוֹת. לָמָּה שִׁבְעַת שִׁבְתוֹת? כְּדֵי לְזַכּוֹת לְהִטְהַר בְּמִים שֶׁל אוֹתוֹ נִהַר שֶׁשׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא, וְנִקְרָא מִים חַיִּים. וְאוֹתוֹ הַנִּהַר, שִׁבְעַת שִׁבְתוֹת יִצְאוּ מִמֶּנּוּ. וְעַל כֵּן שִׁבְעַת שִׁבְתוֹת וְדָא, כְּדֵי לְזַכּוֹת בוֹ, כְּמוֹ שֶׁאִשָּׁה טַהָרָתָהּ בְּלִילָה לְשִׁמּוֹשׁ עִם בַּעֲלָהּ.

אבל תָּא חֲזוּ, יִשְׂרָאֵל כִּד הָיוּ בְּמִצְרַיִם, הָיוּ בְּרִשׁוֹתָא אַחֲרָא, וְהָיוּ אַחֲדִין בְּמִסְאָבוֹתָא, כְּאִתְתָּא דָּא, כִּד הִיא יִתְבָּא בְּיוֹמֵי דְּמִסְאָבוֹתָא. בְּתַר דְּאִתְגְּזֵרוּ, עָאֵלוּ בְּחוּלְקָא קְדִישָׁא, דְּאִקְרִי בְּרִית. כִּיּוֹן (דף צ"ז ע"ב) דְּאִתְאֲחֲדוּ בֵּיהּ, פְּסָק מִסְאָבוֹתָא מִנְיָהּ, כְּדָא אִתְתָּא כִּד פְּסָקוּ מִנְיָה דְּמֵי מִסְאָבוֹתָא. בְּתַר דְּאִתְפָּסְקוּ מִנְיָה, מָה כְּתִיב. (ויקרא טו) וְסִפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים. אוֹף הִכָּא, כִּיּוֹן דְּעָאֵלוּ בְּחוּלְקָא קְדִישָׁא, פְּסָקָא מִסְאָבוֹ מִנְיָהּ, וְאָמַר קְדִישָׁא בְּרוּךְ הוּא, מִכָּאן וְלִהְלָאָה חֲשׁוֹנָא לְדְבוֹתָא.

וספרתם לָכֶם, לָכֶם דְּוִיקָּא, כְּמוֹ דְּאִתְּ אָמַר וְסִפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים, לָּהּ: לְעִצְמוֹהָ. אוֹף הִכָּא לָכֶם: לְעִצְמְכֶם. וְלָמָּה. כִּיּוֹן לְאִתְדַבָּאָה בְּמִין עֲלָיוֹן קְדִישׁוֹן, וּלְבַתֵּר לְמִיתֵי לְאִתְחַבְּרָא בֵּיהּ בְּמִלְכָּא, וּלְקַבֵּל אֲוִרִיתֵיהּ.

התם וְסִפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים, הִכָּא שִׁבְעַת שִׁבְתוֹת, אֲמַאי שִׁבְעַת שִׁבְתוֹת. כִּיּוֹן לְמִזְבֵּי לְאִתְדַבָּאָה בְּמִין, דְּהִהוּא נִהַר דְּנִגִּיד וְנִפְיָק. וְאִקְרִי מִים חַיִּים. וְהִהוּא נִהַר, שִׁבְעַת שִׁבְתוֹת נִפְקוּ מִנְיָה. וְעַל דָּא שִׁבְעַת שִׁבְתוֹת וְדָא, כִּיּוֹן לְמִזְבֵּי בֵּיהּ, כְּמוֹ דְּאִתְתָּא, דְּכִיּוֹ דִּילָהּ בְּלִילָא, לְאִשְׁתְּמוֹשָׁא בְּבַעֲלָהּ.

בְּךָ כְּתִיב וּבְרַדְתָּ הַטַּל עַל הַמַּחֲנֶה לַיְלָה. עַל הַמַּחֲנֶה כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב וּבְרַדְתָּ הַטַּל לַיְלָה. אֲלֵא עַל הַמַּחֲנֶה, בְּגִין דִּיּוֹרְדַּ מִתְּהוּא נְקוּדָה, עַל אֵינוֹן יוֹמִין דְּאִתְקְרִיאוּ מַחֲנֶה. וּמִתְחַבְּרַת בְּמַלְבָּא קְדִישָׁא.

בְּךָ כְּתוּב, וּבְרַדְתָּ הַטַּל עַל הַמַּחֲנֶה לַיְלָה. עַל הַמַּחֲנֶה כְּתוּב, וְלֹא כְתוּב וּבְרַדְתָּ הַטַּל לַיְלָה, אֲלֵא עַל הַמַּחֲנֶה, מִשּׁוּם שְׂיֹרְדַ מֵאוֹתָהּ נְקוּדָה עַל אוֹתָם הַיָּמִים שְׂנִקְרָאוּ מַחֲנֶה, וּמִתְחַבְּרַת עִם הַמַּלְבָּא הַקְּדוּשָׁא.

מי שלא סופר...

(חלק ג דף צ"ז ע"ב)

תָּא חֲזוּ, כָּל בַּר נֶשׁ דְּלֵא מְנִי חוּשְׁבָנָא דָא, אֵינוֹן שְׁבַע שְׁבָתוֹת תְּמִימוֹת, לְמִזְבֵּי לְדִכְוִיתָא דָא, לֹא אֶקְרִי טְהוֹר, וְלֹא בְּכִלְלָא דְטְהוֹר הוּא, וְלֹא הוּא כְּדָאי לְמַחֲזֵי לֵיהּ חוּלְקָא בְּאוֹרֵייתָא.

מי שלא סופר...

בָּא רָאה, כָּל אָדָם שְׂאִינוּ מוֹנֶה חֲשְׁבוֹן זָה, אוֹתָן שְׁבַע שְׁבָתוֹת תְּמִימוֹת, לְזִכּוֹת לְטְהָרָה הַזֹּה, לֹא נִקְרָא טְהוֹר, וְאֵינוּ בְּכִלְלָא שֶׁל טְהוֹר, וְאֵינוּ כְּדָאי לֵהוּיֹת לֹא חֵלֶק בְּתוֹרָה.

(חלק ג דף צ"ז ע"ב)

וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת וְגו' (ויקרא כ"ג), פְּקוּדָא דָא, לְסְפוֹר סְפִירַת הָעֵמֶר, הָא אוֹקִימָנָא, וְרוּזָא דָא, יִשְׂרָאֵל, אִף עַל גַּב דְּאִתְדַבּוּ לְמַעַבְדַּ פְּסַחָא, וְנִפְקוּ מִמַּסְאָבוּ, לֹא הוּוּ שְׁלָמִין וְדִכְוִין בְּדָקָא חֲזוּ. וְעַל דָּא, לֹא הִלֵּל גְּמוֹר בְּיוֹמֵי דְפְּסַחָא, דְּעַד כְּעַן לֹא אֲשַׁתְּלִימוּ בְּדָקָא יָאוּת.

וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת וְגו'. מַצֵּנָה זֹה לְסְפוֹר סְפִירַת הָעֵמֶר הָרִי בְּאַרְנוֹ. וְסוּד זָה - יִשְׂרָאֵל, אִף עַל גַּב שְׁנִטְהָרוּ לַעֲשׂוֹת פְּסַח וְיִצְאוּ מִן הַטְּמֵאָה, לֹא הָיוּ שְׁלָמִים וְטְהוֹרִים כְּרָאוּי. וְעַל כֵּן אֵין הִלֵּל גְּמוֹר בְּיֹמֵי הַפְּסַח, שְׂעַד עַכְשָׁו לֹא הִשְׁתַּלְּמוּ כְּרָאוּי.

בְּאִתְתָּא דְנִפְקָא מִמַּסְאָבוּ, וּכְוִין דְנִפְקָא, מִתְּמִן וְלִהְלָאָה, וּסְפָרָה לָהּ. אוּף הָבָא יִשְׂרָאֵל, כִּד נִפְקוּ מִמַּצְרַיִם, נִפְקוּ מִמַּסְאָבוּ, וְעַבְדוּ פְּסַח, לְמִיכַל בְּפִתּוֹרָא דְאַבוּהוֹן, וּמִתְּמִן וְלִהְלָאָה יַעֲבִדוּן חוּשְׁבָנָא, לְמַקְרַב אִתְתָּא לְבַעֲלָהּ, לְאִתְחַבְּרָא בְּהַדִּיָּה,

כְּמוֹ אִשָּׁה שְׂיִצְאָת מִטְּמֵאָה, וּכְוִין שְׂיִצְאָה, מִשָּׁם וְהִלָּאָה, וּסְפָרָה לָהּ. אִף כָּאֵן יִשְׂרָאֵל כְּשְׂיִצְאוּ מִמַּצְרַיִם, יִצְאוּ מִטְּמֵאָה, וְעֲשׂוּ פְּסַח לְאֹכַל בְּשַׁלְחַן אֲבִיהֶם, וּמִשָּׁם וְהִלָּאָה יַעֲשׂוּ חֲשְׁבוֹן לְקַרְבַּ אִשָּׁה לְבַעֲלָהּ, לְהִתְחַבְּרַת עִמּוֹ, וְאוֹתָם חֲמָשִׁים יָמִים שֶׁל טְהָרָה לְהַכְּנִס

לסוד העולם הבא, ולקבל תורה, ולקרב אשה לבעלה. ומשום שהימים הללו ימים של עולם הזכר, לא נמסר חשבון זה אלא לגברים לבדם. ולכן חשבון זה הוא בעמידה, ודברי העולם התחתון בישיבה, ולא בעמידה. וסוד זה, תפלת העמידה ותפלה של מישוב.

קרבן העומר

והניף את העמר וגו'. מצוה זו להקריב קרבן העמר. הקרבן הזה הוא כלו בדבקות מעלה ומטה, הגבירה ובניה הולכים כאחד. העמר הזה מקריבים ישראל בטְהֵרְתֶם, ואותו הקרבן הוא משעורים, וזה הקריבו, להכניס אהבה בין אשה ובעלה.

אשת זנונים הרחיקה עצמה מביניהם, שלא יכולה לעמוד על גבה. אשת חיל הקריבה עצמה להתקרב לכהן הגדול, ודאי היא טהורה, (במדבר ה) ונקתה ונזרעה זרע, ומוסיפה כח ואהבה לבעלה. אשת זנונים בורחת מהמקדש, שלא להתקרב אליו, שאלמלא באותו זמן שאשת חיל בודקת עצמה, היא מתקרבת אליה, היתה אובדת מן העולם. ועל כן לא

ואינו חמשים יומין דדכיו, לאעלא לרזא דעלמא דאתי, ולקבלא אורייתא, ולמקרב אתתא לבעלה. ובגין דאלין יומין, יומין דעלמא דדכורא, לא אתמסר חשבנא דא אלא לגברי בלחודייהו. ועל דא חשבנא דא, בעמידה איהו, ומלין דעלמא תתאה, בישיבה, ולא בעמידה. ורזא דא, צלותא דעמידה, וצלותא מיושב.

קרבן העומר

(חלק ג דף צ"ז ע"א)

והניף את העמר וגו' (ויקרא כג). פקודא דא, לקרבא קרבן העמר, קרבנא דא, בלא איהו בדבקותא עילא ותתא, מטרוניתא ובנהא בתרא אזלין. עמר דא, מקרבין ישראל בדכיותא דלהון, וזהו קרבנא איהו מן שעורים, ודא אתקריבו, למיעל רחימו בין אתתא ובעלה.

אשת זנונים אתרחקת גרמה מביניהו, דלא יכולת למיקם על גבה. אשת חיל קריבת גרמה לקרבא לגבי כהנא רבא, ודאי טהורה היא, (במדבר ה) ונקתה ונזרעה זרע, ואוסיפת חילא ורחימו לגבי בעלה. אשת זנונים ערקת מן מקדשא, דלא למקרב לגביה, דאלמלא בההוא זמנא דאשת חיל אבדיקת גרמה, איהו אתקריבת לגבה, אתאבידת מעלמא. ועל דא לא בעיא

רוצה להתקרב למקדש, ובורחת ממנו, ונשארים ישראל זכאים, בלי ערבוב אחר, אל סוד האמונה.

סוד הסתר הזה שתי אחיות. וכשהריח זו את זו בבדיקה שלה, צבתה בטנה ונפלה ירכה. שהרי בדיקת אשת חיל הוא סם המות לאשת זנונים. וזוהי העצה שנתן הקדוש ברוך הוא לבניו להקריב קרבן זה בשביל אשת חיל, שתברח ממנה אשת זנונים, ונשארים ישראל בלי ערבוביא אחרת. אשריהם בעולם הזה ובעולם הבא. (ע"כ רעיא מהימנא).

לקרבא למקדשא, וערקת מניה, ואשתארו ישראל זכאין, בלא ערבוביא אחרא, לגבי רוא דמהימנותא.

רוא דסתרא דא, תרתין אחתן. וכד ארחת דא לגבי דא, בבדיקו דילה, צבתה בטנה ונפלה ירכה. דהא בדיקו דאשת חיל, סמא דמותא לאשת זנונים. ודא איהו עיטא, דיהב קדשא בריך הוא לבנוי, לקרבא קרבנא דא בגין אשת חיל, דתערוק אשת זנונים מנה. ואשתארו ישראל בלא ערבוביא אחרא, זכאין אינון בעלמא דין, ובעלמא דאתי (ע"כ רעיא מהימנא).

(חלק ב דף קל"ה ע"א)

וארגמן - זה שבועות, סוד הארגמן, שתורה שבכתב שנתנה בו כלולה משני צדדים - מימין ומשמאל, כמו שנאמר (דברים לב) מימינו אש דת למו, וזהו ארגמן.

☞ לימוד ליום ז' של פסח ☞

וארגמן, דא שבועות, רוא דארגוונא, דתורה שבכתב דאתיהיבת ביה, בלילא מתרין סטרין, מימינא ומשמאלא, במה דאת אמר (דברים לג) מימינו אש דת למו, ודא איהו ארגמן.

☞ לימוד ליום ז' של פסח ☞

אורו של הר סיני וזאת התרומה - הרי נאמר, שכשהתגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני, כשנתנה תורה לישראל בעשר אמירות, כל אמירה ואמירה עשתה קול, ואותו קול נחלק לשבעים קולות, וכלם היו מאירים ונצצים לעיני כל ישראל, והיו רואים

אורו של הר סיני וזאת התרומה, (שמות כה) הא אתמר, דכד קדשא בריך הוא אתגלי על טורא דסיני, כד אתיהיבת אורייתא לישראל בעשר אמירן. כל אמירה ואמירה עביד קלא, ויהוא קלא אתפרש לשבעין קליו, והוּו בלהו גהירין ונצצין לעיניהו דישראל בלהו, והוּו

(חלק ב דף קמ"ה ע"א)

עין בעין את זיו כבודו. זהו שכתוב (שמות כ) וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת. רואים וְדאי.

ואתו קול הנה מתנה בכל אחד ואחד מישראל ואומר להם: תקבל אותי עליך בכך וכך מצוות שבתורה? ואמרו כן. חזר לו על ראשו והתגלגל עליו, והנה מתנה בו ואומר לו: תקבל אותי עליך בכך ענשים שבתורה? והנה אומר כן. אחר כך חזר אותו הקול ונשק אותו בפיו. זהו שכתוב (שיר א) ישקני מנשיקות פיהו.

ואז כל מה שהיו רואים ישראל באותו זמן, היו רואים בתוך אור אחד שקבל כל אותם האורות האחרים, והיו משתוקקים לראות. אמר להם הקדוש ברוך הוא: אותו האור שראיתם בהר סיני שקבל כל אותם גוני האורות ותשוקתכם עליו, תקבלו אותה ותקחו אותה אליכם, ואותם גונים שהיא מקבלת, אלה הם זהב וכסף ונחשת וגו'.

עכשו דבר אחר אני רוצה לדעת, הרי ראינו בפסח ז' ובסכות ז', ושלמות השמחה ביום אחר. בשבועות

חמאן עינינו בעינינו זיו וקרא דליה, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שמות כ), וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת. רואים וְדאי.

וההוא קלא הנה אתרי ביה בכל חד וחד מישראל, ואמר לון, תקבלני עלך, בכך וכך פקודין דבאורייתא, ואמרו הין. אהדר ליה על רישיה, ומתגלגלא עליה, והנה אתרי ביה, ואמר ליה, תקבלני עלך בכך עונשין דבאורייתא, והנה אמר הין. לבתר אהדר ההוא קלא, ונשיק ליה בפומיה, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שה"ש א), ישקני מנשיקות פיהו.

וכדין כל מה דהוה חמאן ישראל ביההוא זמנא, הוה חמאן גו חד נהורא, דקביל כל אינון נהורין אחרנין, והוה תאבין למחמי. אמר לון קדשא בריך הוא, ההוא נהורא דחמיתו בטורא דסיני, דקביל כל אינון גוני נהורין, ותיאובתא דלכון עליה, תקבלון לה ותסבון לה לגביכו, ואינון גונון דאיהי מקבלא, אלין אינון זהב וכסף ונחשת וגו'.

(חלק ג דף צ"ו ע"א)

השתא מלה אחרא בעינא למנדע, הא חוּינא בפסח ז', ובסכות ז', ושלמינו דתדוּתא ביומא אחרא.

בשְׁבוּעוֹת, אֲמַאי לָא אֲשַׁתְּכַחוּ בֵּיהּ ז' יָמִים, וְהָא הָכָא אֲתַחְזוּן יַתִּיר מִכְּלָא.

ישראל גוי אחד

פְּתַח וְאָמַר, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמּוֹךָ בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ. וְכִי מַאי שָׁנָא הָכָא דְאֶקְרוּן יִשְׂרָאֵל אֶחָד, יַתִּיר מֵאַתְרַּא אַחְרָא. אֲלָא, בֵּינוּן דְּשַׁבְּחָא דְיִשְׂרָאֵל, אֲתֵיִיא לְפָרְשָׁא, קָרָא לֹון אֶחָד, דְּהָא בְּכָל אַתְרַּא שַׁבְּחָא דְיִשְׂרָאֵל אֶחָד הוּא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל קְשִׁירוּ דְעֵלְאֵי וְתַתְּאֵי, בְּהָאֵי אַתְרַּא דְאֶקְרִי יִשְׂרָאֵל אֲשַׁתְּכַח. (ועוד) דְּאֲתַקְשֵׁר בְּמָה דְלַעִילָא, וְאֲתַקְשֵׁר בְּמָה דְלַתְּתָא, וְאֲתַקְשֵׁר בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא אֶקְרִי כְּלָא אֶחָד. וּבְאַתְרַּא דָּא אֲשַׁתְּמוּדְעָא מְהִימְנוּתָא, וְקְשׁוּרָא שְׁלִימָא, וְיַחְזֵדָא עֲלָאָה קְדִישָׁא.

וְעַל דָּא, יוֹמָא דָּא, קְשׁוּרָא דְמְהִימְנוּתָא הוּא, קְשׁוּרָא דְכְּלָא. וּכְתִיב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בַּהּ אֵילָנָא הוּא דְאֶקְרִי אֶחָד. וְעַל דָּא בְּגִין דְּאֵינוּן מִתַּקְשְׁרֵי בְּאַתְרַּא דָּא, אֶקְרִי חֲבִי. וְעַץ חַיִּים אֶחָד הוּא וְדָאֵי אֶקְרִי, בְּגִין דְּכְּלָא בֵּיהּ אֲתַקְשֵׁר, וְיוֹמָא (ס"א וּשְׁמָא) דִּילֵיהּ, אֶחָד וְדָאֵי, קְשׁוּרָא דְכְּלָא, וְאֲמַצְעִיתָא דְכְּלָא.

הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ב), וְעַץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן, בְּתוֹךְ מִמְּשֵׁ,

לְמָה נִמְצְאוּ בו ז' יָמִים, וְהָרִי כָּאן רְאוּיִים יוֹתֵר מִהַכֵּל?

ישראל גוי אחד

פְּתַח וְאָמַר, (שמואל ב ז) וּמִי כְעַמּוֹךָ בְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ. וְכִי מָה שׁוֹנָה כָּאן שְׁיִשְׂרָאֵל נִקְרָאוּ אֶחָד יוֹתֵר מִמְּקוֹם אַחְרָא? אֲלָא בֵּינוּן שְׁהַשְּׁבַח שֶׁל יִשְׂרָאֵל בָּא לְפָרְשָׁא, קָרָא לְהֵם אֶחָד, שְׁהָרִי בְּכָל מְקוֹם הַשְּׁבַח שֶׁל יִשְׂרָאֵל הוּא אֶחָד. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁכָּל הַקְּשֵׁר שֶׁל עֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים נִמְצָא בְּמְקוֹם הַזֶּה שְׁנִקְרָא יִשְׂרָאֵל. שְׁנִקְשֵׁר בְּמָה שְׁלִמְעֵלָה, וְנִקְשֵׁר בְּמָה שְׁלִמְטָה, וְנִקְשֵׁר בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְעַל כֵּן הַכֵּל נִקְרָא אֶחָד. וּבְמְקוֹם הַזֶּה נוֹדַעַת הָאֲמוּנָה, וְהַקְּשֵׁר הַשְּׁלָם, וְהַיְחוד העליון הקדוש.

וְעַל כֵּן הַיּוֹם הַזֶּה הוּא קְשֵׁר הָאֲמוּנָה, הַקְּשֵׁר שֶׁל הַכֵּל. וְכַתּוּב (משלי ג) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, עֵץ הוּא שְׁנִקְרָא אֶחָד. וְעַל כֵּן, מִשּׁוּם שֶׁהֵם נִקְשְׁרִים בְּמְקוֹם הַזֶּה, נִקְרָא כֵּן. וְעַץ חַיִּים הוּא וְדָאֵי אֶחָד נִקְרָא, מִשּׁוּם שֶׁהַכֵּל נִקְשֵׁר בוּ, וְהַיּוֹם (וְהַשֵּׁם) שֶׁלוֹ וְדָאֵי אֶחָד, קְשֵׁר שֶׁל הַכֵּל וְאֲמַצְעֵ שֶׁל הַכֵּל.

זֶהוּ שְׁכַתּוּב (בראשית ב) וְעַץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן, בְּתוֹךְ מִמְּשֵׁ, בְּאֲמַצְעֵ,

במציעות, ואחיד בכל סטרוין, ואתקשר ביה. ועל דא פסח וסכות, והוא באמצעיתא. בגין דאיהו אמצעיתא דכלא, ודא הוא שבחא דאורייתא בהאי יומא, ולא יתיר, שבחא דמחימונתא, וקשורא דכלא. אמר רבי יהודה, בריך רחמנא דשאלנא, וזכינא להני מילי.

ואחוז בכל הצדדים ונקשר בו. ועל כן פסח וסכות, והוא באמצע. משום שהוא האמצע של הכל, וזהו השבח של התורה ביום הזה, ולא יותר. שבח האמונה וקשר של הכל. אמר רבי יהודה, ברוך הרחמן ששאלתי וזכיתי לדברים הללו.

שירת העתיד

אמר רבי יצחק, חנוותא ושירתא, זמינין ישראל לשבחא לקודשא בריך הוא, בהאי שבחא דמשבחי ישראל בליליא דפסחא, דפנסת ישראל אתקדשת בקדושה דמלבא. הך הוא דכתיב, (ישעיה ל) השיר יהיה לכם כליל התקדש חג. כליל התקדש חג דייקא. ברוך יי' לעולם אמן ואמן.

שירת העתיד

אמר רבי יצחק, שמחה ושירה עתידים ישראל לשבח את הקדוש ברוך הוא כמו השבח שמשבחים ישראל בליל הפסח, שפנסת ישראל מתקדשת בקדשת המלך. זהו שכתוב (ישעיה ל) השיר יהיה לכם כליל התקדש חג. כליל התקדש חג דיקא. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

אושרם של עוסקי תורה

(ח"ג צ"ז ע"א) וביום (במדבר כח) הבפורים בתקריבכם מנחה חדשה ליי' בשבעתיכם מקרא קדש יהיה לכם וגו'. רבי שמעון פתח, (דברי הימים א טז) אז ירננו עצי היער מלפני יי' כי בא לשפוט את הארץ. ופאה חולקיהון דאינון דמשתדלי באורייתא ימא ולילה, דידיעין ארחוי דקודשא בריך הוא, ואתאחדן בשמיה (פל יומא). ווי לאינון דלא משתדלי באורייתא, דהא לית

אושרם של עוסקי תורה

וביום הבפורים בתקריבכם מנחה חדשה לה' בשבעתיכם מקרא קדש יהיה לכם וגו' (במדבר כח). רבי שמעון פתח, (דברי הימים א טז) אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא לשפוט את הארץ. אשרי חלקם של אותם המשתדלים בתורה יומם ולילה, שיודעים את דרכי הקדוש ברוך הוא ונאחזים בשמו (כל יום). אוי לאותם שלא משתדלים בתורה, שהרי אין להם

חלק בשם הקדוש, ולא נאחזים בו, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. מי שזוכה בעולם הזה, זוכה בעולם הבא. שפך שנינו, (שיר ז) דובב שפתי ישנים, אף על גב שהם באותו עולם, שפנותיהם מרחשות שם תורה.

הקרבת השעורים

בא ראה, עד עכשו הקריבו ישראל תבואת הארץ, תבואת הארץ ונדאי, והתעסקו בה ונקשרו באותו קשר. ואף על גב שהדין נמצא, נמצא בו דין בשלום (שהעולם התנהג בו). והקריבו שעורים, משום שהוא ראשון מכל שאר התבואה, ומקריבים מהראשון ולא מאותו שמתאחר, שהרי האחיזה הראשונה שישראל נאחזו בקדוש ברוך הוא היא פאן. אמר הקדוש ברוך הוא, אני נתתי לכם מן במדבר מאותו מקום שנקרא שמים, שכתוב (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ואתם מקריבים לפני שעורים.

תורת הקנאת

וסוד הדבר - זאת תורת הקנאת, חסר. אזהרה לנשות העולם שלא יסוו תחת בעליהן. ואם לא, אז קמח שעורים עתיד להקרב. ומהדבר הזה נודע דבר

לון חולקא בשמא קדישא, ולא אתאחדן ביה, לא בהאי עלמא, ולא בעלמא דאתי. מאן דזכי בהאי עלמא, זכי בעלמא דאתי. דהכי תנינן, (שיר השירים ז) דובב שפתי ישנים, אף על גב דאינון ביהוה עלמא, שפנותיהו מרחשן תמן אורייתא.

הקרבת השעורים

תא תזו, עד השתא אקריבו ישראל תבואת הארץ, תבואת הארץ ונדאי. ואתעסקו ביה, ואתקשרו ביהוה קשורא. ואף על גב דדינא אשתבת, דינא בשלמא אשתבת ביה. (ס"א דעלמא אתנהיג ביה) ואקריבו שעורים, בגין דאיהו קדמאה מכל שאר תבואה, ומן קדמאה מתקרבא, ולא מההוא דמתאחר, דהא אחידו קדמאה, דישאל אתאחדו ביה בקודשא בריך הוא, הלא הוא. אמר קדשא בריך הוא, אנא יהבית לכו מן במדברא, מההוא אתר דאקרי שמים, דכתיב, (שמות טז) הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ואתון מקרבין קמאי שעורים.

תורת הקנאת

ורזא דמלה, זאת תורת הקנאת, חסר. אזהרותא לנשי עלמא, דלא ישטון תחות בעליהון. ואי לאו, קמח שעורים זמינא לקרבא. ומלה חדא,

אחר. אשרי חלקם של ישראל, שהרי כנסת ישראל לא משקרת במלך הקדוש לעולמים. כנסת ישראל תמהה, (במדבר ה) אשר תשטה אשה תחת אשה תחת אישה?! משום כך דין האשה הזו ממקומה היא באה. ומי הוא מקומה? אותה שכתוב בה (משלי לא) אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה. (שם יב) אשת חיל עטרת בעלה.

ואותו קמח שעורים שמביאה אותה אשה, נקרא מנחת קנאת, חסר. כך נקראת כנסת ישראל. ועל פן כתוב בפנחס, תחת אשר קנא לאלהיו, שקנאה כאן נאחזת. שמי שמשקר בברית הזו, מתעוררת עליו קנאה, ולכן קנאים פוגעים בו. בא ראה, קמח שעורים, העמר הזה, שפיון שהיה מגיע לרחים של גרוסות, מפיקים ממנו עשרון מנפה בשלש עשרה נפה.

שבע שבתות תמימות

וזו שבע שבתות תמימות. אחר שעולות שבע השבתות הללו, בא המלך הקדוש להזדוג עם כנסת ישראל, ונתנה התורה. ואז התעטר המלך ביחוד שלם, ונמצא אחד למעלה ולמטה. וכשמתעורר המלך הקדוש ומגיע זמן התורה, כל אותם האילנות

אשתמודע מלה אחרא. זכאה חולקיהון דישׂראל, דהא כנסת ישׂראל לא שקרת במלכא קדישא לעלמין. כנסת ישׂראל תוורת, (במדבר ה) אשר תשטה אשה תחת אישה, כגון כך דינא דהאי אתתא (דף צ"ז ע"ב) מאתרהא קא אתייא. ומאן הוא אתרהא ההוא דכתיב בה (משלי לא) אשת חיל מי ימצא ורחוק מפנינים מכרה. (משלי יב) אשת חיל עטרת בעלה.

וזהו קמח שעורים, דאייתית ההיא אתתא, מנחת קנאת אתקרי, חסר, כנסת ישראל הכי אקרי. ועל דא, בפנחס כתיב (במדבר כה), תחת אשר קנא לאלהיו, דקנאה הבא אתאחד, דמאן דמשקר בהאי ברית, קנאה אתערת עליה, ועל דא קנאין פוגעין בו. תא חזי, קמח שעורים, האי עומר, דכיון דתהי מטא לריחין דגרוסות, מפיקין מניה עשרון מנופה כ"ג נפה.

שבע שבתות תמימות

ודא שבע שבתות תמימות, לבתר דסלקין שבע שבתות אליו, אתא מלכא קדישא לאזדוגא בה בכנסת ישראל, ואורייתא אתייהיבת. וכדין אתעטר מלכא ביחודא שלים, ואשתבח אחד לעילא ותתא. וכד אתער מלכא קדישא, ומטא זמנא

שְׁמֹבְכָרִים אֶת הַפְּרוֹת שְׁלָהֶם, מַעֲלִים
 שִׁירָה. וְמָה הֵם אוֹמְרִים בְּשַׁעַה
 שְׁלוֹקֻטִים אוֹתָם? פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים,
 (תהלים קג) ה' בְּשָׁמַיִם הִכִּין כֶּסֶף
 וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה. (שם לו) ה'
 בְּהַשָּׁמַיִם חִסְדְּךָ. וְכָתוּב (ישעיה נה) וְכָל
 עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחָאוּ כָף.

דְּאוֹרֵייתָא. כָּל אֵינֹן אֵילָנִין דְּמִבְּרֵי
 אֲבִייהוּ, סִלְקִין שִׁירְתָּא. וְמֵאֵי אֲמֵרֵי
 בְּשַׁעְתָּא דְּמַלְקֻטֵי לְהוֹן, פִּתְחֵי וְאֲמֵרֵי
 (תהלים קג), יי' בְּשָׁמַיִם הִכִּין כֶּסֶף
 וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה. (תהלים לו) יי'
 בְּהַשָּׁמַיִם חִסְדְּךָ. וְכָתוּב, (ישעיה נה) וְכָל
 עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחָאוּ כָף.

(חלק ג דף צ"ז ע"א)

וְעַל כֵּן שְׁנִינוּ, בַּעֲצַרְתָּ עַל פְּרוֹת הָאֵילָן,
 וְהָרִי פָּרְשִׁינָה, מִשּׁוּם כֶּף נִקְרָא
 אֶחָד, אֶחָד וְדָאֵי, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ.

וְעַל דָּא תְּנִינוּ, בַּעֲצַרְתָּ עַל פְּרוֹת
 הָאֵילָן, וְהָא אוֹקְמוּהָ בְּגִין כֶּף
 אֶחָד אֶקְרִי, אֶחָד וְדָאֵי, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ.

עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בַּה
 בְּאֵי רְאָה, מָה כְּתוּב? מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם
 תְּבִיאוּ לָחֶם תְּנוּפָה וְגו', סֵלֶת
 תְּהִינָה חֲמִץ תִּתְּפִינָה. מָה שׁוֹנָה כָּאֵן
 חֲמִץ (בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל)? אֵלֶּא מִשּׁוּם
 שֶׁהִכַּל אַחֲזִיזִים בּוֹ (וְכֹן) בְּאֵילָן, שְׁהָרִי
 בְּאֵילָן אַחֲזִיזִים עֲנָפִים, בְּאֵילָן אַחֲזִיזִים
 עֲלִים, קִלְפוֹת, דִּינִים רַבִּים בְּכָל
 הַצְּדָדִים, הַכֹּל נִמְצָא בּוֹ. וּמִשּׁוּם
 שֶׁהָאֵילָן הִזָּה מְכַפֵּר עַל יֵצֵר הָרַע, שֶׁהוּא
 בְּבֵית מוֹשֵׁב הָאָדָם.

עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בַּה
 תָּא חֲזִי, מָה כְּתוּב, מִמּוֹשְׁבֹתֵיכֶם
 תְּבִיאוּ לָחֶם תְּנוּפָה וְגו', סֵלֶת
 תְּהִינָה חֲמִץ תִּתְּפִינָה. מֵאֵי שְׁנָא הָכָא
 חֲמִץ (בְּכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל), אֵלֶּא בְּגִין דְּכִלְא
 אַחֲזִיזִין בֵּיה (וְכֹן) בְּאֵילָנָא, דְּהָא בְּאֵילָנָא
 אַחֲזִיזִין עֲנָפִין, בְּאֵילָנָא אַחֲזִיזִין עֲלִין,
 קִלְפִּין, דִּינִין סְגִיאִין בְּכָל סְטְרִין, כִּלְא
 אַשְׁתַּבַּח בֵּיה. וּבְגִין דְּהָאֵי אֵילָנָא,
 מְכַפֵּר עַל יֵצֵר הָרַע, דְּהוּא בְּבֵי מוֹתְבִיָּה
 דְּכַר נֶשׁ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵהָאֵילָן הִזָּה נִזְוִינֵי
 כָּל שְׁאָר הָאֵילָנוֹת לְמַטָּה, וְהוּא
 הַשְּׁתַּרְשָׁא עַל נְהַר אֶחָד עֲמוֹק שְׁשׁוּפָע
 וְיֹצֵא, וְאֵין פּוֹסְקִים מִימֵינוּ לְעוֹלָמִים.
 עֲלִיו כְּתוּב (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעֵץ שְׁתוּל עַל מַיִם
 עַל מַיִם וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׁרָשָׁיו, וְעַל דָּא אֶקְרִי

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵהָאֵי אֵילָנָא אַתְּזִנוּ
 כָּל שְׁאָר אֵילָנִין לְתַתָּא. וְהוּא
 אַשְׁתַּרְשָׁא עַל חַד נְהַרָא עֲמִיקָא, דְּנִגִיד
 וְנָפִיק וְלֹא פִסְקוֹן מִימֵינוּ לְעוֹלָמִין. עֲלִיָּה
 כְּתוּב (ירמיה יז) וְהָיָה כְּעֵץ שְׁתוּל עַל מַיִם
 וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׁרָשָׁיו, וְעַל דָּא אֶקְרִי

אורייתא, (משלי ג) עץ חיים היא וגו'. ומאי ותומכיה מאושר. הא אוקמוה, אבל ותומכיה מאושר, במה דאת אמר (בראשית ל) באשרי כי אשרוני בנות.

כן נקראת תורה (משלי ג) עץ חיים היא וגו'. ומה זה ותמכיה מאשר? הרי פשוטה, אבל ותמכיה מאשר, כמו שנאמר (בראשית ל) באשרי כי אשרוני בנות.

יום החמישים

(חלק ג דף צ"ח ע"א)

ואלין חמשין, תשע וארבעין אינון, כלל אנפי אורייתא, דהא ביומא דחמשין, איהו רזא דאורייתא ממש. ואלין אינון חמשין יומין, דביה שמוטה ויובלא. ואי תימא, חמשין, תשע וארבעין אינון. חד טמירא איהו, ועלמא אסתמך עליה. ובההוא יומא דחמשין, אתגליא טמירא, ואתבסיא (נ"א ואשתבח) ביה. במלכא דאתי לבי שושביניה, ואשתבח תמן, אוף הכא יומא דחמשין, והא אוקימנא רזא דא.

יום החמישים

והחמשים הללו הם ארבעים ותשע, כלל הפנים של התורה, שהרי ביום החמשים הוא סוד תורה ממש. ואלו הם חמשים ימים שבו שמוטה ויובל. ואם תאמר, חמשים? הרי הם ארבעים ותשע! אחד הוא טמיר, והעולם נסמך עליו. ובאותו יום החמשים התגלה הטמיר והתפסה (ונמצא) בו, כמו מלך שבא לבית שושבינו ונמצא שם, אף כן יום החמשים, והרי בארנו את הסוד הזה.

חג שבועות

(חלק ג דף צ"ח ע"א)

פקודא (ל"ג) בטר דא, למעבר חג שבועות, דכתיב ועשית חג שבועות ליי' אלהיך. שבועות: על דעאלו ישראל לרזא דחמשין יומין, דאינון שבעה שבועות, ובקרבנא דעמר, אתבטל יצר הרע, דערקת מאשת חיל. וכד תמן לא אתקריב, מתדבקין ישראל בקודשא בריך הוא, ואתבטל מעילא ומתתא.

חג שבועות

המצוה (ל"ג) שאחר זו, לעשות חג שבועות, שפתיב (דברים טז) ועשית חג שבועות לה' אלהיך. שבועות - על שנכנסו ישראל לסוד חמשים הימים, שהם שבעה שבועות, ובקרבן העמר התבטל יצר הרע, שבורח מאשת חיל. וכששם לא נקרב, מתדבקין ישראל עם הקדוש ברוך הוא, ומתבטל מפעלה ומפטה.

עצרת

ובגין כך אקרי בגוונא דא עצרת, דאית ביה בטול יצר הרע. ועל דא לא כתיב ביה חטאת, בשאר זמנין, דכתיב בהו חטאת (לוי). ובדין כל נהורין אתפנשו לאשת חיל, ובגין כך עצרת.

עצרת

ומשום כך נקרא בגון זה עצרת, שיש בו בטול יצר הרע, ועל פן לא כתוב בו חטאת כמו שאר הזמנים שכתוב בהם חטאת (לה). ואז כל האורות מתפנסים לאשת חיל, ומשום כך עצרת.

שבועות סתם

(חלק ג דף צ"ח ע"א)

שבועות, ולא כתיב פמה אינון. אלא בכל אתר דאתמר סתם, שמא גרים דאינון מן שבע. וכתיב שבעה שבועות תספר לך, אמאי כתיב שבועות בלחודוי. אלא הכי אצטרף שבעת סתם, לאבילא עילא ותתא, דהא בכל אתר דאלין מתערי, אלין אוף הכי מתערי עמהון. עד לא הוה שלמה, לא הוון אתנגליין, כיון דאתא שלמה, עבד מנניהו פרט. דכתיב (מלכים א ח), שבעת ימים ושבעת ימים, דא איהו פרט.

שבועות סתם

שבועות, ולא כתוב פמה הם. אלא בכל מקום שנאמר סתם, השם גורם שהם מן שבע. וכתוב (שם) שבעה שבועות תספר לך, למה כתוב שבעת לבדו? אלא כך צריך שבועות סתם, להכליל מעלה ומטה, שהרי בכל מקום שאלו מתעוררים, אף אלה מתעוררים עמם. טרם שהיה שלמה, לא היו מתגלים. כיון שבא שלמה, עשה מהם פרט, שכתוב שבעת ימים ושבעת ימים. זהו פרט.

בזמנא אחרא בכלל, שבועות סתם. ולא אצטרף לבר נש אחרא למעבד מנהון פרט, בר שלמה. בגין דאינון שבעת ימים דלתתא, לא נהירו בשלימו, עד דאתא שלמה, ובדין קיימא סיתרא באשלמותא, באינון שבעת יומין. והכא חג שבועות סתם,

בזמן אחר בכלל, שבועות סתם. ולא צריך לאדם אחר לעשות מהם פרט, חוץ משלמה, משום שהם שבעת ימים שלמה, לא מאירים בשלמות, עד שבא שלמה, ואז עמדה הלבנה בהשלמתה באותם שבעת הימים. וכאן חג שבועות סתם, משום שנקללו

בגין דאתבללו תתאי בעלאי, ולא
אנהירו כיומא דשלמה.

תחתונים בעליונים, ולא האירו כמו
היום של שלמה.

עסק התורה באותו לילה (ח"א ח' ע"א)
רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא
בליליא דבלה אתחברת בבעלה.
דתנינן פל אגון חבריא דבני היכלא
דבלה אצטריכו בההיא ליליא דבלה
אודמנת למהוי ליומא אחרא גו חופה
בבעלה למהוי עמה פל תהוא ליליא,
ולמחדי עמה בתקונהא דאיהי אתתקנת
למלעי באורייתא מתורה לנביאים
ומנביאים לכתובים ובמדרשות דקראי
וברוי דחכמתא. בגין דאלין אגון
תיקונין דילה ותבשיטהא. ואיהי
ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיהון
ואתתקנת בהו וחדת בהו כל תהוא
ליליא. וליומא אחרא לא עאלת לחופה
אלא בהדייהו. ואלין אקרון בני חופתא.
וכיון דעאלת לחופתא קדשא בריך הוא
שאל עליהו ומברך לון ומעטר לון
בעטרהא דבלה. זכאה חולקהון.

עסק התורה באותו לילה
רבי שמעון היה יושב ועוסק בתורה
בלילה שהפלה מתחברת בבעלה.
ששנינו, כל אותם החברים בני היכל
הפלה, הצטרפו באותו לילה שהפלה
עתידה להיות למחרת בתוך החפה עם
בעלה להיות עמה כל אותו הלילה,
ולשמח עמה בתקוניה שהיא מתתקנת
לעסק בתורה, מתורה לנביאים,
ומנביאים לכתובים, ובדרשות
הפסוקים ובסודות החכמה, בגלל
שאלו הם תקוניה ותכשיטה, והיא
ועלמותיה נכנסת ועומדת על ראשיהם
ומתתקנת בהם, ושמחה בהם כל אותו
הלילה, ולמחרת לא נכנסת לחפה אלא
יחד אתם. ואלה נקראים בני החפה.
וכיון שנכנסת לחפה, הקדוש ברוך הוא
שואל עליהם ומברך אותם, ומעטר
אותם בעטרת הפלה. אשרי חלקם.
והיה רבי שמעון וכל החברים מרננים
ברנת התורה ומחדשים דברי
תורה כל אחד ואחד מהם, והיה שמח
רבי שמעון וכל שאר החברים. אמר
להם רבי שמעון, בני, אשרי חלקכם,
בגלל שמחר לא תפגס הפלה לחפה
אלא יחד אתכם. בגלל שפגס

והוה רבי שמעון ובלהו חבריא
מרננין ברנה דאורייתא
ומחדשין מלין דאורייתא כל חד וחד
מניהו. והוה חדי רבי שמעון וכל שאר
חבריא. אמר לון רבי שמעון, בני
זכאה חולקבון בגין דלמחר לא תיעול
בלה לחופה אלא בהדיכוי. בגין דבלהו

שְׁמֵתִקְנִים תִּקְוֶנִיָּה בְּלִילָה הַזֶּה וּשְׂמִיחִים בָּהּ, כָּלֶם יִהְיוּ רְשׁוּמִים וּכְתוּבִים בְּסֵפֶר הַזְּכוֹנוֹת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְבָרְכֶם בְּשִׁבְעִים בְּרָכוֹת וְעֵטְרוֹת שֶׁל עוֹלָם הָעֲלִיוֹן.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וְגו'. פְּסוּק זֶה הֵרִי הַעֲמִדְנוּהוּ. אֲבָל בְּזִמְנָה זֶה שֶׁהִפְלָה מִתְעוֹרְרָת לְהִכָּנַס לְחֻפָּה, לְמַחְרָת מִתְפַּקְנָת וּמְאִירָה בְּקִשׁוּטָיָה יַחַד עִם הַחֲבֵרִים שֶׁשָּׁמְחוּ עִמָּה כָּל אוֹתוֹ הַלִּילָה, וְהִיא שְׂמִיחָה אֲתָם. וּלְמַחְרָת כִּמְהָ אוּכְלוּסִים, צְבָאוֹת וּמְרַכְבוֹת חֲלִלוֹת וּמְחַנּוֹת אֲתָהּ, וְהִיא וְכָלֶם מְחַפִּים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁתִּקְנִי אוֹתָהּ בְּלִילָה הַזֶּה. פִּינּוֹן שְׂמֵתִחֲבָרִים כְּאֶחָד וְהִיא רוֹאָה אֶת בַּעֲלָהּ, מַה כְּתוּב? הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל. הַשָּׁמַיִם - זֶה הַחֲתָן שֶׁנִּכְנָס לְחֻפָּה. מְסַפְּרִים - מְאִירִים כְּזֹהֵר הַסְּפִיר שֶׁמְאִיר וְזוֹהֵר מְסוּףָ הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם.

כְּבוֹד אֵל - זֶה כְּבוֹד כְּלָה שֶׁנִּקְרָא אֵל, שֶׁכְּתוּב (תהלים ז) וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם. בְּכָל יְמֵי הַשָּׁנָה נִקְרָא אֵל, וְכַעֲת כְּשֶׁהֵרִי נִכְנָסֶת לְחֻפָּה, נִקְרָא כְּבוֹד וְנִקְרָא אֵל. כְּבוֹד עַל כְּבוֹד. אוֹר עַל אוֹר. שְׁלֹטוֹן עַל שְׁלֹטוֹן. וְאִזּוּ בְּאוֹתָהּ שֶׁעָה שֶׁהַשָּׁמַיִם נִכְנָס לְחֻפָּה וּבָא וּמְאִיר לָהּ,

דְּמִתְקַנֵּין תִּקְוֶנִיָּהא בְּהֵאִי לִילָיָה וְחֲדָאן בָּהּ בְּלָהוּ יִהוֹן רְשִׁימוֹן וּכְתִיבִין בְּסֵפֶרָא דְדִכְרֵנִיא וְקִדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְבָרַךְ לֹון בְּשִׁבְעִין בְּרָכָאן וְעֵטְרִין דְעֲלָמָא עֲלָאָה.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (תהלים יט), הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל וְגו'. קִרְא דָּא הָא אוּקִימָנָא לִיָּה. אֲבָל בְּזִמְנָא דָּא דְכָלָה אֲתַעְרָא לְמִיעֵל לְחוּפָּה בְּיוֹמָא דְמַחְרָת אֲתַתְּפַקְנָת וְאֲתַנְהִירָת בְּקִשׁוּטָהָא בְּתַדִּי חֲבָרִיא דְחֲדָאן עִמָּה כָּל הַיּוֹם לִילָיָה וְאִיָּהּ חֲדָאָת עִמָּהוֹן. וּבְיוֹמָא דְמַחְרָת כִּמְהָ אוּכְלוּסִין תִּיִּלִּין וּמְשַׁרְיִין מִתְבַּנְּשִׁין בְּהַרְדָּה. וְאִיָּהּ וּכְלָהוּ מְחַפְּאֵן לְכָל חַד וְחַד דְתִקְנֵי לָהּ בְּהֵאִי לִילָיָה. פִּינּוֹן דְמִתְחַבְּרָן בְּחֲדָא וְאִיָּהּ חֲמָאָת לְבַעֲלָהּ מַה כְּתִיב הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים כְּבוֹד אֵל. הַשָּׁמַיִם דָּא חֲתָן דְעָאֵל לְחוּפָּה. מְסַפְּרִים, מְנַהֲרִין כְּזוֹהֲרָא דְסְפִיר, דְנִהֲרִיר וְזוֹהֲרִיר מְסִיפִי עֲלָמָא וְעַד סִיפִי עֲלָמָא.

כְּבוֹד אֵל, דָּא כְּבוֹד כְּלָה דְאִקְרִי אֵל, דְכְּתִיב, (תהלים ז) וְאֵל זֹעֵם בְּכָל יוֹם. בְּכָל יוֹמֵי שְׁתָּא אִקְרִי אֵל, וְהַשְׁתָּא דְהָא עָאֵלֶת לְחוּפָּה אִקְרִי כְּבוֹד, וְאִקְרִי אֵל. יִקְרָ עַל יִקְרָ. נְהִירוֹ עַל נְהִירוֹ. וְשְׁלֹטְנֵנוּ עַל שְׁלֹטְנֵנוּ. כְּדִין בְּהֵאִיא שְׁעֵתָא דְשָׁמַיִם עָאֵל לְחוּפָּה וְאֲתִי וְנִהֲרִיר לָהּ, כָּל

כל אותם החברים שהתקינו אותה, כולם מתפרשים בשמותם שם, וזהו שכתוב ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מעשה ידיו - אלה אותם בעלי קיום הברית יחד עם הפלה. ואותם בעלי קיום הברית נקראים מעשה ידיו, כמו שנאמר ומעשה ידינו כוננהו, זו ברית הקימת שחתומה בבשר בן האדם.

המשתף בליל שבועות משלים שנותיו

שבו נכבדים, שבו ונחדש תקון הפלה בלילה הזה. שכל מי שמשתף יחד אתה בלילה הזה, יהיה שמוך למעלה ולמטה כל השנה ההיא ויוציא שנתו בשלום. עליהם כתוב (תהלים לד) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם טעמו וראו כי טוב ה'.

הלומד בלילה וביום יזכה ל-"לא ימוש מפיד"

ומי שמגיע טהור ליום הזה והחשבון לא נאבד ממנו, כשמגיע ללילה הזה צריך לו לעסק בתורה, ולהתחבר עמה, ולשמר טהרה עלינה שמגיעה עליו באותו הלילה, ונטהר.

ולמודנו, שהתורה שצריך לו לעסק בלילה הזה - תורה שבעל פה, כפי שיטהרו (שיתדבק) כאחד

אנו חבריך דאתקינו לה בלהו אתפראשי בשמהן תמן הדא הוא דכתיב, (תהלים יט) ומעשה ידיו מגיד הרקיע. מעשה ידיו, אלון אנון מארי קיימא דברית בהדי בלה, ואנון מארי קיימא דברית אקרון מעשה ידיו, כמה דאתאמר, (תהלים ז) ומעשה ידינו כוננהו דא ברית קיימא דחתים בבשרא דבר נש.

המשתף בליל שבועות משלים שנותיו

(חלק א דף קל"ה ע"א)

תבו וקרין תיבו ונחדש תקון דבלה בהאי ליליא. דכל מאן דאשתתף בהדה בהאי ליליא יהא נטיר עילא ותתא כל תהיא שתא ויפיק שתא בשלם. עלייהו כתיב (תהלים לד) חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם טעמו וראו כי טוב ה'.

הלומד בלילה וביום יזכה ל-"לא ימוש מפיד"

(חלק ג דף צ"ז ע"ב)

ומאן דמטי טהור להאי יומא, וחושבנא לא אתאביד מניה, בד מטי להאי ליליא, לבעי ליה למלעי באורייתא, ולא תחברא בה, ולנטרא דכיו עלאה, דמטי עליה בההוא ליליא, ואתדבי.

ואוליפנא, (דף צ"ח ע"א) דאורייתא דבעי ליה למלעי בהאי ליליא, אורייתא דבעל פה, בגין

ממעין הנחל העמק. אחר כך ביום הזה תבא תורה שבכתב, ויתחבר (בהם) עמה, ומצאו כאחד בזווג אחד למעלה. אז מכריזים עליו ואומרים: (ישעיה נט) ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי וגו'.

ועל פן חסידים הראשונים לא היו ישנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה ואומרים: נביא את הירשה הקדושה לנו ולבנינו בשני עולמות. ואותו הלילה מתעטרת כנסת ישראל עליהם, ובאה להזדוג עם המלך, ושניהם מתעטרים על ראשם של אותם שזוכים לזה.

רבי שמעון כן אמר, בשעה שמתכנסים החברים בלילה הזה אליו, נבא לתקן את תכשיטי הפלה, כדי שתמצא למחר בתכשיטה ובתקונה אל המלך כראוי. אשרי חלקם של החברים כשיבקש המלך את הגבירה, מי תקן תכשיטה והאיר את העטרת שלה ושם את תקונה. ואין לה בעולם מי שידע לתקן את תכשיטי הפלה, אלא החברים. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא.

דיתדבון (ס"א דיתדבן) כחדא, ממובעא דנחלא עמיקא. לבתר, בהאי יומא, לייתי תורה שבכתב, ויתחבר (ס"א בהו) בה, וישתבחון כחדא בזווגא חד לעילא. בדין מכריזו עליה ואמרי, (ישעיה נט) ואני זאת בריתי אותם אמר יי' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיה וגו'.

ועל דא, חסידו קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא, והוו לעאן באורייתא, ואמרי, נייתי לאחסנא ורותא קדישא, לן, ולבנן, בתרין עלמין. וההוא ליליא כנסת ישראל אתעטרא עלייהו, ואתייא לאזדווגא ביה במלכא, ותרונניהו מתעטרי על רישייהו, דאינון דזכאן להבי.

(חלק ג דף צ"ח ע"א)

רבי שמעון הכי אמר, בשעתא דמתבנשי חברייה בהאי ליליא לגביה, נייתי לתקנא תכשיטי בלה, בגין דתשתבח למחר בתכשיטה, ותקונהא, לגבי מלכא כדקא יאות. זכאה חולקיהון דחברייא, כד יתבע מלכא למטרונותא, מאן תקין תכשיטה, ואנהיר עטרהא, ושוי תקונהא. ולית לה בעלמא, מאן דידיע לתקנא תכשיטי בלה, אלא חברייא, זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

בא ראה, החברים מתקנים בלילה הזה את התכשיטים לפלה, ומעטרי לה אותה בעטרה שלה אל המלך. ומי מתקין למלך בלילה הזה להמצא עם הפלה, להזדוג עם הגבירה? הנדר הקדוש העמוק של כל הנדרות, האם העליונה. זהו שכתוב (שיר ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'. אחר שהתקינה את המלך ועטרה אותו, היא באה לטהר את הגבירה ואת אותם שנמצאים עמה.

למלך שהיה לו בן יחיד, בא לזוג אותו עם הגבירה העליונה. מה עשתה אמו כל אותו הלילה? נכנסה לבית גנזיה, הוציאה עטרה עליונה עם שבעים אבנים יקרות סביבה ועטרה אותו. הוציאה פלי מילת והלבישה אותו, ותקנה אותו בתקוני מלכים.

מי יגור באהלך

אחר כך נכנסה לבית הפלה, ראתה את עלמותיה שמתקנות את העטרה שלה ואת לבושיה ואת תכשיטיה לתקן אותה. אמרה להן: הרי התקנתי בית טבילה, מקום שמים נובעים, וכל הריחות והבשמים סביב אותם הפנים לטהר את פלתי, שתבא פלתי, הגבירה של בני, ועלמותיה, ויטהרו באותו

תא חזו, חברייה מתקני בהאי ליליא תכשיטה לבלה, ומעטרי לה בעטרהא, לגבי מלכא. ומאן מתקין ליה למלכא, בהאי ליליא, לאשתבחה בה בבלה, לאזדווגא בה במטרוניתא. נהרא קדישא עמיקא דכל נהרין, אימא עלאה. הדיא הוא דכתיב (שיר השירים ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'. לבתר דאתקינת ליה למלכא, ואעטרת ליה, אתיית לדכאה לה למטרוניתא, ולאיעון דמשתבחי גבה.

למלכא דתיה ליה בר יחידאי, אתא לזווגא ליה במטרוניתא עלאה, מאי עבדת אמיה כל ההוא ליליא, עאלת לבי גניזהא, אפיקת עטרא עלאה, בשבעין (דף צ"ח ע"ב) אבני יקר סחרנהא, ואעטרת ליה. אפיקת לבושיין דמילת ואלבישת ליה, ואתקנת ליה בתקוני דמלכין.

מי יגור באהלך

לבתר עאלת לבי כלה, חמאת עולימתהא, דקא מתקני עטרהא, ולבושהא, ותכשיטהא, לתקנא לה. אמרה לזן, הא אתקינת בי טבילה, אתר דמיון נבעין, וכל ריחין ובוסמין סוחרני אינון מיון, לדכאה לבלתי, לייתי בלתי, מטרוניתא דברי, ועולימתהא, ויתדכון בההוא אתר דאתקינת בההוא

מקום שהתקנתי בְּאוֹתוֹ בֵּית הַטְּבִילָה שֶׁל הַפְּמִים הַנּוֹבְעִים שְׁעָמִי. אַחַר כֵּן תִּקְנֶנּוּ אוֹתָהּ בְּתַכְשִׁיטָיָהּ, הַלְבִּישׁוּ אוֹתָהּ אֶת לְבוּשֶׁיָהּ, עֲטְרוּ אוֹתָהּ בְּעֶטְרָה שְׁלֵהּ. לְמַחַר כְּשֵׁיבֵא בְּנֵי לְהַזְדוּג עִם הַגְּבִירָה, יִתְקַן הַיְכָל לְכָלֶם, וְיִמְצָא אֶת מְדוּרוֹ עִמָּכֶם כְּאַחַד.

כָּךְ הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ וְהַגְּבִירָה וְהַחֲבָרִים כְּמוֹ זֶה, וְהָאֵם הָעֲלִיזָה שְׁמֵתִקְנֶת אֶת הַכֹּל. נִמְצָא שֶׁהַמְּלַךְ הָעֲלִיזוֹן וְהַגְּבִירָה וְהַחֲבָרִים, מְדוּרָם כְּאַחַד, וְאִין נִפְרָדִים לְעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב, ה' מִי יִגוּר בְּאַהֲלָךְ וְגו', הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צְדָק. מִי הוּא פֹעֵל צְדָק? אֵלֹא אֱלוֹ שְׁמֵתִקְנִים אֶת הַגְּבִירָה עִם תַּכְשִׁיטָיָהּ, בְּלְבוּשֶׁיָהּ, וּבְעֶטְרָה שְׁלֵהּ. וְכֹל אֶחָד נִקְרָא פּוֹעֵל צְדָק.

אָמַר רַבִּי חֲיִיא, אֲלֵמְלֵא לֹא זְכִיתִי בְּעוֹלָם אֵלֹא לְשִׁמְעַת אֶת הַדְּבָרִים הַלְלוּ - דִּי לִי. אֲשֶׁרִי חֲלַקְסָם שֶׁל אוֹתָם שְׁמֵשֶׁתִּדְלִים בְּתוֹרָה וְיִזְדַּעִים אֶת דְּרָכֵי הַמְּלַךְ הַקְּדוֹשׁ, שְׁרָצוֹנִם בְּתוֹרָה, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (תהלים צא) כִּי בִי חָשַׁק וְאֶפְלָטָהוּ. וְכָתוּב אֲחַלְצָהוּ וְאֶכְבְּדָהוּ.

שתי הלחם

מְצוּהָ (ל"ד) אַחַר זו - לְהַקְרִיב שְׁתֵּי

בֵּי טְבִילָה, דְּמִיזִין נִבְעִין דְּעָמִי. לְבַתָּר תִּקְנֶנּוּ לָהּ בְּתַכְשִׁיטָהּ, אֲלַבִּישׁוּ לָהּ לְבוּשָׁהּ, אֲעַטְרוּ לָהּ בְּעֶטְרָהּ. לְמַחַר כִּד יִיתֵי בְּרִי לְאַזְדוּוּנָא בְּמִטְרוֹנִיתָא, וְתִקְוִין הַיְכָלָא לְבַלְהוּ, וְיִשְׁתַּבַּח מְדוּרֵיהּ בְּכּוֹ כְּתָדָא.

כָּךְ מְלָכָא קְדִישָׁא וּמִטְרוֹנִיתָא, וְחַבְרֵיָא, בְּהָאֵי גְוֹנָא. וְאִימָא עֲלָאָה דְּמֵתִקְנֶת כְּלָא. אֲשֶׁתִּבַּח דְּמִלְכָא עֲלָאָה, וּמִטְרוֹנִיתָא, וְחַבְרֵיָא, מְדוּרֵיהוֹן כְּתָדָא, וְלֹא מֵתַפְרִשִׁין לְעֵלְמִין. הָדָא הוּא דְּכְתִיב (תהלים טו), יי' מִי יִגוּר בְּאַהֲלָךְ וְגו', הוֹלֵךְ תָּמִים וּפְעֵל צְדָק. מִאֵן הוּא פּוֹעֵל צְדָק. אֵלֹא, אֵלִין אִינוּן דְּמֵתִקְנִי לְמִטְרוֹנִיתָא בְּתַכְשִׁיטָהּ, בְּלְבוּשָׁהּ, בְּעֶטְרָהּ. וְכֹל חַד, פּוֹעֵל צְדָק אֶקְרִי.

אָמַר רַבִּי חֲיִיא, אֲלֵמְלֵא לֹא זְכִינָא בְּעֵלְמָא, אֵלֹא לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין דִּי. וְכַאֲהַ חוֹלְקִיהוֹן דְּאִינוּן דְּמֵשֶׁתִּדְלִי בְּאוֹרֵיָתָא, וְיִדְעִין אוֹרְחוֹי דְּמִלְכָא קְדִישָׁא, דְּרַעוּתָא דְּלַהוֹן בְּאוֹרֵיָתָא, עֲלֵיהוּ כְּתִיב (תהלים צא) כִּי בִי חָשַׁק וְאֶפְלָטָהוּ. וְכָתִיב אֲחַלְצָהוּ וְאֶכְבְּדָהוּ.

שתי הלחם

פְּקוּדָא (ל"ד) בְּתַר דָּא, לְקַרְבָּא שְׁתֵּי

(חלק ג דף צ"ח ע"א)

הלחם. הא אוקימנא, שתי הלחם: תרתי שכינתי, עילא ותתא, ואתחברן בחדא. לנביהון, תרין נהמי בשבת, מזונא דחד תרין, דעילא ותתא. ועל דא בתיב, (שמות טז) שני העמר לאחד. לאחד ודאי, לאתניתדא באתר חד. למהווא דאקרי אחד. ומאן איהו. הקול קול יעקב, דאיהו ירית עילא ותתא, תרין נהמי בחדא. ובגין דשבת איהו רוא דעילא ותתא, וכלא איהו שבת, (אתקריבו) תרין נהמי. ע"ב.

(חלק ג דף צ"ח ע"א)

פקודא בטר דא להסדיר לחם ולבונה, להקריב עמר. דכתיב ועשיתם ביום הניפקם את העמר כבש תמים לעולה. וכן בשבועות להקריב שתי הלחם, ונהבי בכל יומין טבין, להקריב קרבן דמוספין. אלא ודאי בכל יומא דמועדייא צריך לקרבא קרבנא דיליה. צריך לקרבא עליה תוספת דאית ליה, בגון תוספת כתובתא ומתנתא, דאוסף חתן לכלה. ושבת מלבתא, דאיהו כלה, בשבתות ובכל יומין טבין, צריכה תוספת, דאינון מוספין דקרבניו, ומתנתא, דאינון מתנות כהונה.

(חלק ג דף צ"ח ע"א)

ובשבועות דאיהו מתן תורה,

הלחם. הרי בארנו, שתי הלחם - שתי שכינות, עליונה ותחתונה, והתחברו כאחד. לגביהם, שתי הלחם בשבת, שהוא מזון של אחד שנים של מעלה ומטה. ועל זה כתוב, שני העמר לאחד. לאחד ודאי, להתניחד במקום אחד אל אותו שנקרא אחד. ומי הוא? הקל קול יעקב, שהוא יורש מעלה ומטה שני לחמים כאחד. ומשום ששבת הוא סוד של מעלה ומטה, והכל הוא שבת, (נקראו) שני לחמים. (עד כאן)

מצוה אחר זו - להסדיר לחם ולבונה, להקריב עמר, שכתוב ועשיתם ביום הניפקם את העמר כבש תמים לעלה. וכן בשבועות להקריב שתי הלחם, וכך בכל הימים הטובים להקריב קרבן של מוספים. אלא ודאי בכל יום של מועדים צריך להקריב את הקרבן שלו. צריך להקריב עליו תוספת שיש לו, כמו תוספת כתבה ומתנה שמוסף חתן לכלה. ושבת המלכה, שהיא כלה, בשבתות ובכל ימים טובים, צריכה תוספת, שהם מוספים של קרבנות, ומתנות, שהן מתנות כהנה.

ובשבועות שהוא מתן תורה, שנתנו

שְׁנֵי לוחות התּוֹרָה מֵהֶצֶד שֶׁל עֵץ החַיִּים, צָרִיף לְהַקְרִיב לָהֶם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם, שֶׁהֵן ה"ה. שְׁשֵׁנֵי יָמִים שֶׁל שְׁבוּעוֹת הֵם י"ו צָרִיף לְהַקְרִיב לָהֶם שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מֵאוֹתָן ה"ה, שְׁזֵהוּ לֶחֶם שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ לָכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמֵי ה"ה, מִן הַמוֹצֵיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ.

וְזֵהוּ מֵאֲכַל אָדָם, שֶׁהוּא יו"ד ה"א נָא"ו ה"א. (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. (ויקרא א) אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַה'. עֹמֵר שְׁעוֹרִים, מֵאֲכַל בְּהֵמוֹת, שֶׁהֵן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, שֶׁמֵּהֶם צָרִיף לְהַקְרִיב, זֶהוּ שֶׁפְּתוּב מִן הַבְּהֵמָה. אֵילָם - מְנַגְּחִים בְּמִשְׁנָה, בְּאֵלוֹ הַפְּשָׁטִים. מִן הַבָּקָר - פָּרִים מְנַגְּחִים בְּמִשְׁנָה, בְּחֹזֶק יָתֵר. וּמִן הַצֹּאן - שְׂאֵר הָעֵם, הַקִּרְבָּן שֶׁלָּהֶם תְּפִלוֹת, וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֹאֲנֵי צֹאֵן מְרַעִיתִי אָדָם אַתֶּם.

מנוחה

עוֹד פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר, (שמות כא) פִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֶׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וְגו'. מִשׁוּם שֶׁכָּל בֶּן יִשְׂרָאֵל שְׂנֵמוּל, שֵׁשׁ בּוֹ רֶשֶׁם קְדוֹשׁ, יֵשׁ לוֹ מְנוּחָה בְּשִׁמְטָה, שֶׁהָרִי שֶׁלוֹ הִיא אוֹתָהּ שִׁמְטָה, לְנוּחַ בָּהּ. וְזוֹ נִקְרָאת שַׁבַּת הָאָרֶץ, וְדַאי חֲרוּת יֵשׁ בָּהּ. מְנוּחָה בָּהּ. כְּמוֹ שֶׁשַּׁבַּת

דְּאֶתְיָהִיבוּ תָרִין לוחֵין דְּאוֹרֵייתָא, מִסְטָרָא דְּאֵילָנָא דְּתַנִּי, צָרִיף לְקַרְבָּא לְגַבְיֵיהוּ, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם דְּאֵינּוּן ה"ה דְּתָרִין יוֹמִין דְּשְׁבוּעוֹת אֵינּוּן י"ו צָרִיף לְקַרְבָּא לְגַבְיֵיהוּ, שְׁתֵּי הַלֶּחֶם מֵאֵינּוּן ה"ה דְּהָא אִיהוּ נְהִמָּא דְּאוֹרֵייתָא, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (משלי ט) לָכוּ לַחֲמוּ בְלַחְמֵי ה"ה, מִן הַמוֹצֵיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ.

וְזֵהוּ אִיהוּ מֵאֲכַל אָדָם, דְּאִיהוּ יו"ד ה"א נָא"ו ה"א. (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם. (ויקרא א) אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַיְי'. עֹמֵר שְׁעוֹרִין, מֵאֲכַל בְּעִירָן, דְּאֵינּוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, דְּמִנְהוֹן צָרִיף לְקַרְבָּא, הֵדָא הוּא דְּבַתִּיב, (ויקרא א) מִן הַבְּהֵמָה. אֵילָם: מְנַגְּחִים בְּמַתְנִיתִין, בְּאֵלִין פְּשָׁטִין. מִן הַבָּקָר: פָּרִים מְנַגְּחִים בְּמַתְנִיתִין, בְּתוֹקְפָא יְתִיר. וּמִן הַצֹּאֵן: שְׂאֵר עֲמָא, קִרְבָּנָא דְּלַהוֹן צְלוֹתִין, וְעֲלֵיהוּ אֶתְמַר, (יחזקאל לד) וְאַתָּן צֹאֲנֵי צֹאֵן מְרַעִיתִי אָדָם אַתֶּם.

מנוחה

(חלק ג דף ק"ח ע"א)

תּוֹ פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר, (שמות כא) פִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֶׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וְגו'. כְּנִין דְּכָל בֶּר יִשְׂרָאֵל דְּאֶתְגַּזֵּר, דְּאִית בֵּיהּ רְשִׁימָא קְדִישָׁא, אִית לֵיהּ נִיחָא בְּשִׁמְטָה. דְּהָא דִּילֵיהּ הוּא הַהוּא שְׁמִטָה, לְגַבְיֵיהּ בֵּיהּ. וְדַאי אֶקְרִי שַׁבַּת הָאָרֶץ, וְדַאי חֲרוּת אִית בָּהּ.

היא מנוחת הפל, כך גם השמטה היא מנוחת הפל, מנוחה היא של רוח וגוף.

נייחא בה, כמה דשבת נייחא הוא דכלא, הכי נמי שמטה נייחא דכלא, נייחא הוא דרוחא וגופא.

צדקה

שש שנים תזרע שדר וגו', ובשנה השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה'. והרי פרשוק, שכתוב (שמות כג) והשביעת תשמטנה ונטשתה וגו'. מה הטעם ואכלו אביני עמך? משום שהעניים תלויים במקום הזה, ומשום זה תשאיר אותם לאכל. ועל זה, מי שמרחם על העני, נותן שלום בכנסת ישראל, ומוסיף ברכה לעולם, ונותן שמחה וכח למקום שנקרא צדקה, להזריק ברכה לכנסת ישראל, ובארנו.

סוד השביעות

ובשנה השביעת שבת שבתון וגו'. מצוה זו לשבת בשנה השביעית, ולאחריה לשבת בשביעי, ואחריה להשמיט כספים בשביעית, ואחריה למנות שבע שנים שבע פעמים והיו לה ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה. כאן הסוד של כל השביעות, מצד השכינה שנמצאת שבע, מצד הצדיק שהוא שביעי לבניה, והיא בת שבע, מצד

צדקה

(חלק ג דף ק"ח ע"ב)

שש שנים תזרע שדר וגו', ובשנה השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת לוי'. (ויקרא כ"ה) והא אוקמוה, דכתיב, (שמות כג) והשביעת תשמטנה ונטשתה וגו'. מאי טעמא ואכלו אביני עמך. בגין דמספני בהאי אתר תליין, ובגין כך שביק לון למיכל. ועל דא, מאן דרחים למספנא, יהיב שלמא בכנסת ישראל, ואוסף ברכתא בעלמא, ויהיב חידו וחילא לאתר דאתקרי צדקה, לארקא ברכתא לכנסת ישראל, ואוקימנא.

סוד השביעות

(רעיא מהימנא)

ובשנה השביעת שבת שבתון וגו'. פקודא דא לשבות בשנה השביעית ואבתריה לשבות בשביעי. ואבתריה להשמיט כספים בשביעית. ואבתריה למנות שבע שנים שבע פעמים והיו לה ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה. הכא רזא דכל שביעות, מספרא דשכינתא דאתקריאת שבע מספרא דצדיק דאיהו שביעי לבניה, ואיהי בת שבע,

מִסֵּטְרָא דְאִימָא עֲלָאָה, דְאִתְמַר בָּהּ
(תהלים קיט) שְׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִיךָ.

הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, שְׁנַאֲמַר בָּהּ (תהלים קיט)
שְׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִיךָ.

שמחה

(חלק ג דף קע"א ע"ב)

הִשְׁתָּא רַבִּי אִימָא לָךְ רִזָּא חֲדָא. תָּא
חַזִּי, בְּכָל שְׁמִטָּה וְשְׁמִטָּה,
בְּרוּזָא נְפִיק, אֲתַכְנִישׁוּ גּוֹבְרִין וְנָשִׁין, וְכָל
אֵינּוֹן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא, וְסֻלְקִין. בְּדִין
בְּלָהּוּ מִתְפַּשְׁטִין דְּבוֹרִין וְנָשִׁין, וְסֻלְקִין.
וְכָל אֵינּוֹן יַנְקִי מִחֻלְבָּ, עֲאֲלִין לְגוּ
מְתִיבְתָא (ס"א) אֲתַכְנִישׁוּ בְּנֵי מְהִימְנוּתָא גּוֹבְרִין
וְנָשִׁין וְכָל אֵינּוֹן יַנְקִי מִחֻלְבָּ וְסֻלְקִין. בְּדִין בְּלָהּוּ
מִתְפַּשְׁטִין דְּבוֹרִין וְנָשִׁין, וְסֻלְקִין. וְכָלֵהּוּ עֲאֲלִין לְגוּ
מְתִיבְתָא) דְּרַקִּיעָא, וְחֲדָאן חֲדוּהָ, וְעֲלִוִּיא
דְּלֵהוֹן, וְתַמְן חֲדוּ עַל חֲדוּ. וְהֵהוּא נַעַר
דְּמִפְתָּחַן דְּמֵאֲרִיָּה בִּידֵיהָ, קָם וְאָמַר לֹון
כְּמָה מַלִּין חֲדֵתִין וְעֵתִיקוֹן, וְכָלֵהּוּ חֲמָאן
חֲדוּהָ, דְּלִית חֲדוּהָ כְּהֵהוּא חֲדוּהָ.

שמחה

כְּעֵת, רַבִּי, אֲמַר לָךְ סוּד אֶחָד. בֵּא
וּרְאָה, בְּכָל שְׁמִטָּה וְשְׁמִטָּה
הַפְּרוּז יוֹצֵא: הִתְכַּנְּסוּ גְבָרִים וְנָשִׁים וְכָל
אוֹתָם בְּנֵי הָאֲמוּנָה וְעֵלוּ. אֲזַ כְּלָם
מִתְפַּשְׁטִים, זְכָרִים וְנָשִׁים, וְעוֹלִים. וְכָל
אוֹתָם תִּינּוּקוֹת מִחֻלְבָּ נְכַנְּסִים לְתוֹךְ
יְשִׁיבַת (הִתְכַּנְּסוּ בְּנֵי הָאֲמוּנָה גְבָרִים
וְנָשִׁים, וְכָל אוֹתָם יוֹנְקֵי חֻלְבָּ, וְעֵלוּ. אֲזַ כְּלָם
מִתְפַּשְׁטִים, גְבָרִים וְנָשִׁים, וְעוֹלִים. וְכָלֵם
נְכַנְּסִים לְתוֹךְ יְשִׁיבַת) הֲרַקִּיעַ, וְשְׁמַחִים
בְּחֲדוּהָ וְעֲלִוִּי שְׁלָהֶם, וְשָׁם שְׁמַחָה עַל
שְׁמַחָה. וְאוֹתוֹ נַעַר שְׁמִפְתָּחוֹת רַבּוּנֵי
בִּידוֹ עוֹמֵד, וְאוֹמַר לְהֶם כְּמָה דְּבָרִים
חֲדָשִׁים וְעֵתִיקִים, וְכָלֵם רוֹאִים שְׁמַחָה
שְׁאִין שְׁמַחָה כְּאוֹתָהּ שְׁמַחָה.

שכר ועונש ה' חלקים

מפעל הזוהר העולמי יוצא במבצע חסר תקדים, רכישת הספרים במחיר מסובסד, לארגונים לקרב החוקים, כגון הידברות, ערכים, יד לאחים, שובו בנים ועוד, וכן למזכי הרבים המתנדבים לקרב ולרבות הלומדים.

המעוניין יתקשר לטלפון:
0527-651911

קחו עמכם דברים ושובו אל ה'!
לא ידח ממנו נדח